„Partidul Comunist Român și guvernul țării noastre vor promova consecvent o politică îndreptată spre îmbunătățirea continuă a climatului internațional, spre dezvoltarea prieteniei și colaborării între popoare. România socialistă dezvoltă relații cu toate țările, indiferent de orînduirea lor social-politică, pe baza respectului independenței și suveranității naționale, a principiilor neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc".

(Din Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului)

prin aceasta la îmbunătățirea climatului și destinderii internaționale, activitatea de politică externă a țării noastre a fost bogată în vizite în și din multe țări de pe toate continentele. Dezvoltarea relațiilor bi și multilaterale ale României a determinat și lărgirea cadrului lor juridic, ceea ce a dus la încheierea a numeroase instrumente juridice de cooperare în diferite domenii de activitate. Au fost încheiate, de asemenea, noi convenții consulare și de asistență juridică, precum și acorduri privind desființarea vizelor.

Acționînd în spiritul coexistenței pașnice, România și-a dezvoltat în ultimii ani relațiile bilaterale cu numeroase țări occidentale. În acest spirit, țara noastră a luat inițiative și a mers constant în întîmpinarea propunerilor rezonabile privind dezvoltarea schimburilor economice și culturale, pentru favorizarea desfășurării normale a relațiilor bilaterale cu statele occidentale. Procesul de diversificare și modernizare a economiei românești a creat mereu noi posibilități și necesități pentru extinderea contactelor, pentru creșterea legăturilor comerciale cu aceste țări.

După cum e și firesc, România a acordat o atenție specială raporturilor cu țările din imediata ei vecinătate : țările din regiunea balcanică și Mării Adriatice.

De asemenea, au fost primite cu satisfacție în România evoluția și perspectivele favorabile ale raporturilor cu țările nordice, care manifestă o preocupare crescîndă atît pentru extinderea schimburilor bilaterale, cît și pentru întărirea securității europene.

Țara noastră a acordat o atenție deosebită colaborării cu țările din Asia, Africa și America Latină. Ca urmare a poziției de solidaritate internaționalistă adoptată de România față de lupta pentru eliberarea națională a popoarelor din Asia și Africa, s-au creat legături care aveau să se consolideze pe măsură ce avansa procesul istoric de destrămare a sistemului colonial.

Aceste relații au fost facilitate și de faptul că între România și numeroase țări din Asia, Africa și America Latină care, pe drept cuvînt, leagă preocupările lor de progres și independență economică de o politică de pace, există o asemănare a punctelor de vedere în numeroase probleme esențiale ale situației internaționale.

O contribuție de seamă la întărirea relațiilor de prietenie și colaborare au adus-o întîlnirile oamenilor de stat români cu conducători ai unor țări din Asia, Africa și America Latină. Documentele semnate cu ocazia acestor întîlniri au deschis, de fiecare dată, perspectiva îmbunătățirii relațiilor bilaterale, întăririi colaborării atît în problemele de interes reciproc cît și în cele ale vieții internaționale.

România a înțeles, prin toate aceste acțiuni, să participe pe măsura posibilităților sale la circuitul accelerat și multilateral al relațiilor mondiale, la amplificarea permanentă a sferelor cooperării, la contribuția pe care trebuie să o aibă fiecare stat în cadrul schimbului tot mai activ și diversificat de valori materiale și spirituale, la cauza cooperării internaționale și a întăririi încrederii între popoare.

Țara noastră a acordat și acordă o primă însemnătate realizării securității în Europa, instaurării în această regiune a unei atmosfere de încredere și a unor relații de bună vecinătate, de conviețuire pașnică și de largă cooperare între toate statele. În acest cadru, preocupată de soarta păcii în lume și conform documentelor Congresului al IX-lea, România a militat cu persistență pentru încetarea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, crearea de zone denuclearizate, interzicerea necondiționată a folosirii armelor atomice și distrugerea totală a stocurilor existente, desființarea bazelor militare și retragerea trupelor aflate pe teritoriul altor state, lichidarea blocurilor militare.

Intensa activitate depusă pentru convocarea unei conferințe europene în problemele securității și colaborării pe continent, desfășurată de țara noastră în spiritul principiilor cuprinse în Declarația de la București și în Apelul de la Budapesta ale țărilor socialiste membre ale Tratatului de la Varșovia, s-a concretizat prin nenumărate acțiuni și inițiative, printre care s-ar putea menționa cele întreprinse în cadrul organizațiilor internaționale, pe plan bilateral, sau manifestările organizate în ultimul timp la București de către Uniunea Tineretului Comunist (Masa rotundă de la Snagov) și de Asociația de Drept Internațional și Relații Internaționale din România.

Partidul și statul nostru s-au pronunțat pentru lichidarea neîntîrziată a focarelor de tensiune și conflicte. Deplin solidară cu lupta dreaptă a poporului vietnamez, România și-a spus răspicat cuvîntul împotriva acțiunilor militare ale Statelor Unite și ale aliaților săi, cerînd retragerea trupelor acestora și respectarea dreptului inalienabil al poporului vietnamez de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară.

În legătură cu situația din Orientul Apropiat, țara noastră a afirmat în mod constant că interesele popoarelor din această zonă cer rezolvarea problemelor divergente și găsirea unor soluții rationale și juste, bazate pe dreptul fiecărui stat la integritate teritorială, existență suverană și securitate, în spiritul rezoluției Consiliului de Securitate al O.N.U., din 1967.

Ca membră a Organizației Națiunilor Unite, țara noastră a participat la activitatea acesteia îndreptată spre destindere, cooperare și pace în lume, promovînd cu insistență principiile eticii și dreptului internațional și pronunțîndu-se pentru universalitatea organizației, pentru sporirea rolului ei în viața politică mondială.

În preajma celui de-al X-lea Congres al partidului, România se prezintă cu un bilanț plin de realizări nu numai pe plan intern, dar și în domeniul activității internaționale. Impulsul dat activității de politică externă și diplomației țării noastre de Congresul al IX-lea, principialitatea și consecvența manifestată în toate acțiunile, au adus României un binemeritat prestigiu internațional.

Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului arată cu claritate că țara noastră va continua să desfășoare o intensă activitate internațională, manifestîndu-se și în viitor ca detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești, al forțelor antiimperialiste contemporane, al luptei pentru pace și securitate, pentru promovarea destinderii și colaborării între popoare.

Adeziunea întregului popor

Cristian Popișteanu

Unitatea inseparabilă a politicii interne și externe în cadrul orientării generale a României socialiste este determinată evident de mobilurile construcției pașnice și asigurării condițiilor internaționale prielnice pentru dezvoltarea societății românești pe treptele civilizației contemporane celei mai avansate. În contextul elaborării și aplicării politicii externe ca și a celei interne se relevă pe de o parte rolul conducător pe care-l îndeplinește în toate domeniile vieții sociale Partidul Comunist Român, iar pe de altă parte, rolul activ, creator al întregii noastre națiuni socialiste în direcționarea pozițiilor internaționale ale țării noastre.

Stabilirea direcțiilor și acțiunilor politicii externe ale Republicii Socialiste România este concordată cu interesele vitale ale națiunii, interese care implică în chip fundamental garantarea dezvoltării țării pe coordonatele socialismului și, în consecință, asigurarea exprimării libere și nestingherite a voinței de stat independent și suveran.

Politica externă a României se identifică cu năzuințele, interesele și voința poporului român. Elaborată în mod științific, realist și creator de către P.C.R., politica externă este și rod al consultării continue, permanente, creatoare, cu poporul statornicită de conducerea de partid și de stat ca o metodă de lucru.

Atît de numeroasele întîlniri și consfătuiri ale conducerii de partid și de stat cu cele mai largi categorii de cetățeni ai țării și cu cadrele de specialiști constituie o formă esențialmente nouă, democratică, de consultare a poporului asupra procesului decizional.

Metoda consultărilor populare de acest fel reprezintă o unitate de apreciere și evaluare a consensului opiniei publice, de investigare a stării ei de spirit, deosebit de revelatorie, profundă și democratică.

Faptul că aceste întîlniri au loc cu regularitate — desfășurate îndeosebi cu prilejul vizitelor de lucru ale conducerii de partid și de stat în diferite regiuni și județe, precum și cu alte ocazii — dă caracterul de continuitate a cunoașterii voinței populare și totodată de antrenare a opiniei publice în procesul făuririi unei politici. Cred că este semnificativ să amintesc aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra conținutului acestei consultări în preajma celui de al X-lea Congres al P.C.R. : „Entuziasmul și înaltul spirit de răspundere cu care au fost dezbătute aceste documente (ale Congresului — n.n.) constituie o ilustrare și o verificare a justeței prevederilor lor, a întregii politici interne și externe a partidului nostru ; totodată aceasta dovedește că întregul popor este hotărît să dea viață hotărîrilor pe care le va lua Congresul, să muncească cu abnegație și entuziasm pentru a asigura dezvoltarea impetuoasă a României pe calea socialismului și comunismului. Faptul că Comitetul Central a supus dezbaterii întregului partid și întregului popor programul dezvoltării viitoare a României dovedește consecvența cu care partidul se consultă cu poporul, cu cei pentru care se construiește socialismul, cu cei care sub conducerea comuniștilor trebuie să-și făurească în mod conștient propriul lor viitor, viitorul minunat al națiunii noastre socialiste".

Reflectînd la modalitățile în care se realizează participarea opiniei noastre publice la afirmarea politicii noastre apar cîteva dominante. Fizionomia opiniei publice se conturează după însuși conținutul societății socialiste românești, societate al cărei liant fundamental îl constituie unitatea clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, a oamenilor muncii de toate naționalitățile, în jurul partidului comunist. Transformările revoluționare înnoitoare au creat o nouă față a României, aceleași transformări au creat o nouă opinie publică. Intensa viață politică pe care o putem remarca atît de clar în aceste zile din preajma Congresului partidului nu este altceva decît expresia cea mai pregnantă a participării întregului popor la înfăptuirea politicii promovată de partid și de stat. Un fapt primordial al vieții noastre publice îl constituie interesul puternic, necunoscut încă în istoria poporului român, pe care masele îl dovedesc față de o problematică extrem de vastă și de cea mai mare însemnătate în desfășurarea construcției socialiste. Indice grăitor al caracterului profund popular și democratic, cu adevărat de masă, al interesului arătat de națiunea noastră politicii interne și externe a țării este faptul că 3 320 000 de cetățeni au participat la discutarea documentelor pregătitoare ale Congresului. Peste un sfert de milion de oameni, membri și nemembri ai partidului, au luat cuvîntul la aceste adunări ; au fost de asemenea prezentate aproape 45 000 de propuneri și observații privind Tezele și proiectul de Directive. Mai mult decît adeziune, aceste luări de atitudine exprimă sprijinul față de întreaga politică internă și externă a partidului și țării, afirmarea răspicată a hotărîrii de a face totul pentru înfăptuirea acestei politici, unitatea și coeziunea națiunii în jurul partidului și a conducerii sale.

În asemenea împrejurări, activitatea externă a partidului și a statului este un subiect major, de interes național, care interesează pe toți cetățenii în măsura în care întregul popor este interesat în prestigiul, stima și prețuirea țării peste hotare, în promovarea contribuției României socialiste la abordarea și rezolvarea marilor probleme internaționale și în primul rînd la asigurarea păcii, cooperării și securității tuturor popoarelor. Complexitatea situației internaționale actuale, diversitatea tot mai mare a factorilor care acționează pe arena mondială, corelațiile noi care se stabilesc între evenimente sub impulsul ascensiunii forțelor păcii și progresului ca și necontenitele deplasări pe care ele le determină în înfruntarea cu cercurile reacționare, imperialiste, dau politicii externe a statelor o deosebită răspundere. Claritatea liniilor pe care se situează România în viața internațională decurge din opțiunile ferme, socialiste după care se călăuzește întreaga politică externă a țării. Consultarea maselor și dezbaterea acestei politici de către opinia publică oferă o certă garanție că acțiunile întreprinse corespund întru totul năzuințelor vitale și intereselor întregului popor, după cum viabilitatea și justețea lor sînt confirmate de evoluția evenimentelor internaționale.

În același timp, formele instituționale — dezbaterile Marii Adunări Naționale și ale comisiilor sale, ședințele organelor Frontului Unității Socialiste, folosirea mijloacelor de informare în masă — sînt tot atîtea componente ale angajării națiunii noastre față de politica externă a țării.

Marea Adunare Națională, ca for suprem al voinței naționale, exprimă prin aleșii națiunii punctul de vedere al alegătorilor asupra politicii interne și externe. Pe lîngă dezbaterea anuală asupra capitolului de politică externă din activitatea guvernului, Marea Adunare Națională a consacrat în ultimii ani sesiuni speciale examinării aprofundate și multilaterale a tuturor aspectelor politicii externe a țării. O altă practică de amintit este dezbaterea în comisiile Marii Adunări Naționale a tuturor actelor de natură juridică încheiate în domeniul relațiilor internaționale de către România. Toate acestea exprimă atît voința opiniei publice românești cît și controlul exercitat de Marea Adunare Națională asupra deciziilor și activității externe ale statului.

Implicarea gîndirii și atitudinii maselor în promovarea politicii externe, acordul lor exprimat într-un mod profund liber, democratic și conștient față de principiile, obiectivele și metodele acestei politici reprezintă în prezent una dintre trăsăturile vieții noastre sociale și de stat, ea a devenit, în perioada dintre Congresele IX și X ale partidului o trăsătură puternic reliefată a conștiinței sociale.

Elaborarea pe baze științifice a politicii externe, într-un cadru de real democratism și sub imperiul principiilor ce exprimă esența intereselor orînduirii noastre socialiste, devine o sursă constitutivă a prestigiului și afirmării României socialiste în lumea contemporană pe coordonatele progresului, păcii și colaborării internaționale.

ROMÂNIA
ÎN ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE

Mircea Malița
adjunct al ministrului afacerilor externe

Momentele de mare importanță din viața poporului nostru, prilejuite de evaluarea rezultatelor unei întregi perioade de construcție socialistă, reprezintă o retrospectivă a unor idei și acțiuni care confirmă vitalitatea principiilor pe care România își fundamentează participarea sa la progresul omenirii. Dinamismul politicii externe și corectitudinea conduitei internaționale a statului român își găsesc expresia în creșterea fără precedent a prestigiului țării noastre pe plan mondial. „Niciodată România — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu s-a bucurat de atîta respect și nu a avut atîția prieteni în lume ca azi."

Întreținînd relații diplomatice și consulare cu 96 de state și legături economice cu peste 100 de țări, România este de asemenea atașată ideii apropierii între popoare prin mijlocirea organizațiilor internaționale, în care a văzut dintotdeauna forumuri de afirmare a specificității fiecărui popor și de armonizare a eforturilor pentru pace, înțelegere și progres. „Ca membră a Organizației Națiunilor Unite — se arată în Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al partidului — România ia parte la activitatea acestei organizații îndreptate spre destindere, cooperare și pace în lume, se pronunță pentru universalitatea O.N.U., pentru sporirea rolului ei în viața politică mondială, în respectarea principiilor dreptului internațional".

Apărarea și promovarea principiilor relațiilor interstatale

În lumea actuală a interdependențelor, în care statele stabilesc relații determinate atît de interesele specifice fiecăruia cît și de necesitatea însumării eforturilor pentru edificarea unui climat de pace și securitate, se impune adîncirea sensului legalității internaționale, prin promovarea principiilor care formează cadrul și garanția politico-juridică a relațiilor dintre state, consacrate și în Carta O.N.U.

„Organizația Națiunilor Unite — arăta președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu — trebuie să-și aducă contribuția la respectarea de către toate statele a principiilor fundamentale înscrise în Cartă, recunoscute de către toate țările membre, la normalizarea relațiilor internaționale, la destindere și colaborare, la apărarea păcii și securității". [1]).

[1]) N. Ceaușescu, România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, Ed. Politică, Buc. 1969, p. 749.

Prin politica sa, România militează pentru promovarea acestor principii în lumea contemporană prin acte politice de un larg ecou pe plan internațional. Așa sînt, de pildă, acțiunile întreprinse de statul nostru pentru intensificarea legăturilor sale cu țările europene, în vederea afirmării unei atmosfere generale de destindere, propice cooperării și apropierii între popoare, asigurării securității pe acest continent și în lume.

Terenul organizațiilor internaționale a fost folosit pentru a face cunoscute propunerile țării noastre și punctul ei de vedere în chestiunea securității europene. Rezoluția intitulată „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate dintre state europene cu sisteme social-politice diferite" [2]) este prima rezoluție a Adunării Generale care consacră importanța fenomenului de destindere în Europa și afirmă influența acestui proces asupra ansamblului relațiilor internaționale și „soluționării marilor probleme încă nerezolvate". [3]).

Valoarea politică a acestui document a fost sintetizată în cuvintele pe care U Thant le-a rostit în Adunarea Generală cu prilejul adoptării rezoluției: „Această rezoluție conține un număr de principii și realități ale cooperării internaționale la nivel regional, care sînt în deplină consonanță cu țelurile Cartei O.N.U. și care sînt capabile, dacă sînt aplicate la probleme practice, să contribuie în mod direct și pozitiv la destinderea încordării și la îmbunătățirea relațiilor dintre națiuni pretutindeni." [4]).

Contactele, atît bilaterale cît și în cadrul O.N.U., cu reprezentanții statelor coautoare precum și cu cei ai altor țări europene, schimburile de vederi, care continuă și în prezent, au ca scop stimularea inițiativelor, găsirea unor noi posibilități și modalități dintre cele mai eficiente pentru realizarea principiilor afirmate de rezoluția cu privire la dezvoltarea colaborării în Europa.

Lupta politică pentru triumful principiilor în relațiile interstatale trece și prin terenul juridic al încorporării lor într-un cod al normelor de conduită internațională. Reprezentanții României au militat și militează, dînd expresie unei idei majore a politicii noastre externe, pentru grăbirea codificării principiilor de cooperare între state. Recenta propunere a guvernului român subliniază că anul 1970 ar fi un moment prielnic pentru adoptarea declarației ce le enumeră.

[2]) Rezoluția Adunării Generale 2129 (XX) din 21.XII.1965.
[3]) Ibidem.
[4]) Doc. O.N.U. A/PV 1408, 21.XII.1965.

Sprijinirea mijloacelor pașnice în soluționarea problemelor internaționale

În cei aproape 14 ani de participare a României la O.N.U., delegațiile române au afirmat constant necesitatea respectării cu strictețe a prevederilor Cartei, ca o condiție a îndeplinirii de către O.N.U. a mandatului său de apărare a păcii și securității mondiale, cît și a evoluției pozitive a relațiilor internaționale. În situațiile de încordare și criză, vocea României s-a alăturat întotdeauna apelurilor la menținerea legalității internaționale pe baza principiilor fundamentale ale relațiilor interstatale. Delegațiile române la O.N.U. și în alte organisme mondiale au arătat că intervenția S.U.A. în Vietnam demonstrează în mod grăitor eșecul oricărei politici externe bazate pe forță, caracterul absurd, inuman și profund dăunător al utilizării forței în relațiile internaționale, dar și ineficacitatea acesteia în epoca contemporană. Guvernul român a subliniat în repetate rînduri că încetarea războiului din Vietnam este de natură să înlesnească găsirea unor soluții și pentru alte probleme internaționale litigioase, să contribuie la îmbunătățirea continuă a climatului internațional, la normalizarea și dezvoltarea relațiilor dintre state.

România s-a pronunțat, de asemenea, pentru excluderea forței ca mijloc de soluționare a diferendelor din Orientul Mijlociu pentru utilizarea mijloacelor pașnice în vederea realizării unei soluții reciproc acceptabile. La sesiunile O.N.U., țara noastră a depus eforturi în vederea soluționării raționale a situației din Orientul Mijlociu, pentru aplicarea prevederilor rezoluției din 22 noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate.

Militînd pentru excluderea forței din relațiile internaționale, România se pronunță cu fermitate și constanță pentru înfăptuirea unor măsuri eficace de dezarmare, în primul rînd în domeniul armelor nucleare. La ultima sesiune a Comitetului pentru dezarmare de la Geneva (martie — mai 1969), delegația română a arătat importanța și urgența măsurilor de dezarmare nucleară, pronunțîndu-se pentru interzicerea folosirii

armelor atomice, încheierea unui tratat de interzicere a tuturor experiențelor cu aceste arme, limitarea și reducerea sistemelor de transportare la țintă a acestora.

Alături de alte delegații în organismele internaționale, delegațiile române s-au pronunțat în diferite ocazii pentru crearea de zone denuclearizate, sprijinind diferite inițiative în acest sens și avansînd cunoscuta propunere de transformare a Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării.

Semnînd Tratatul de neproliferare a armelor nucleare în prima zi cînd acesta a fost deschis spre semnare (1 iulie 1968), România susține necesitatea acordării de către statele nucleare a unor garanții de securitate reală, într-o formă juridică adecvată, pentru statele neposesoare de arme atomice, pînă la completa interzicere și distrugere a armelor nucleare. În același timp, luarea unor măsuri de neproliferare trebuie să asigure, fără nici o discriminare, dreptul oricărui stat de a folosi cuceririle științei nucleare în scopul dezvoltării pașnice.

O.N.U. — cadru universal al cooperării internaționale

Necesitatea conviețuirii pașnice și a colaborării internaționale decurge nu numai din faptul că ea reprezintă unica alternativă în fața unui cataclism nuclear ; caracterul ei obiectiv este rezultatul faptului că în lumea de azi, care este o lume a interdependențelor, a pătrunderii științei în toate domeniile vieții materiale și spirituale, a dezvoltării impetuoase a forțelor de producție ale societății — progresul și prosperitatea sînt de neconceput fără existența unui circuit viu și continuu al valorilor, în cadrul căruia fiecare beneficiază de roadele cooperării internaționale.

În vederea asigurării unei funcționări a O.N.U. conform Cartei și realizării în acest fel a scopurilor pentru care Organizația Națiunilor Unite a fost instituită, România a susținut cu constanță ideea universalității acestei organizații. România s-a pronunțat pentru restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U., pentru reprezentarea în această organizație a tuturor statelor care mai sînt încă împiedicate să-și exercite dreptul lor suveran de a participa la activitatea acestui for mondial, arătînd că neparticiparea acestor țări îngreunează găsirea unor soluții viabile în problemele majore ale vieții internaționale contemporane.

Nici una din marile probleme actuale, nici un domeniu de preocupare umană nu se poate lipsi, decît în propriul său detriment, de spiritul și metodele cooperării, a cărei valabilitate nu poate fi deplină decît în accepția universalității Națiunilor Unite.

Principiul universalității impune și extinderea în spațiu și timp a cadrului cooperării pașnice a statelor : conștientă de importanța spațiului cosmic pentru preocupările lumii de azi și de mîine, țara noastră s-a situat printre coautorii rezoluției O.N.U.[5]) care a condus la încheierea Tratatului privind utilizarea cosmosului și a corpurilor cerești în scopuri pașnice. Generația tînără reprezentînd dimensiunea viitorului în cooperarea internațională, România a inițiat acțiuni care au culminat la O.N.U. prin adoptarea, în 1965, a Declarației privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor păcii, înțelegerii și respectului între popoare[6]), document care constituie o dovadă vie a preocupării umanității pentru destinele ei de mîine.

În cadrul luptei anticolonialiste, România, în spiritul tradiției sale de luptă pentru libertate și independență națională, se pronunță în favoarea desființării totale a sistemului colonialist și pentru un acces nestînjenit la independență a popoarelor înrobite politic și economic.

Cooperarea economică, necesitate obiectivă a vieții internaționale

Dezvoltarea economică — element cheie al progresului fiecărei țări — a devenit o temă din ce în ce mai dezbătută în cadrul O.N.U. și al instituțiilor specializate. Amploarea acestei probleme a fost pusă în mod deosebit în evidență de preocuparea tinerelor state devenite independente de a lichida starea de înapoiere economică și socială, de a-și crea instituții proprii și de a-și făuri o economie națională care să le consolideze independența politică.

Atunci cînd la San Francisco a fost elaborată Carta Națiunilor Unite, ideea cooperării în domeniile economic, social, științific, cultural și umanitar nu se bucura de o atenție prea mare, accentul principal revenind măsurilor de securitate. Ideea cooperării a încolțit însă și s-a dezvoltat continuu. Instituțiile specializate din familia Națiunilor Unite și-au amplificat structura, și-au consolidat opera, și-au extins activitatea. Organizația Națiunilor Unite desfășoară ea însăși o acțiune amplă de încurajare a cooperării, implicînd domenii de natură economică, tehnică și socială.

În cei aproape 25 de ani de existență a O.N.U., sistemul organismelor Națiunilor Unite a căutat să creeze condiții pentru o participare cît mai largă la circuitul mondial de valori materiale și spirituale. Astăzi, aproape toate organismele internaționale interguvernamentale au înscris pe ordinea de zi problema dezvoltării economice.

Propunerile românești în domeniul economic derivă din însăși construcția economică internă a României socialiste și au o profundă semnificație internațională, într-o lume preocupată în cel mai mare grad de găsirea de răspunsuri adecvate la necesitatea unei dezvoltări rapide. Rezultatele dobîndite de economia națională au creat autoritate pentru România în dezbaterile de natură economică. Prezentă în toate dezbaterile organismelor O.N.U. asupra fenomenului creșterii economice, România a participat activ la aceste discuții, prezentînd propuneri care au întrunit acordul majorității țărilor și în special al celor în curs de dezvoltare.

Încă din primii ani ai participării la activitățile organismelor economice din sistemul Națiunilor Unite, delegațiile române au subliniat, alături de delegațiile altor țări, că eficacitatea diferitelor forme de cooperare internațională este determinată atît de respectarea principiilor fundamentale ale relațiilor dintre state, cît și de preocuparea fiecărei țări de a-și mobiliza în primul rînd resursele proprii și de a le folosi pornind de la condițiile, năzuințele și tradițiile specifice. Așezarea relațiilor de cooperare internațională pe baza unor astfel de principii a constituit obiectul unei propuneri, printre inițiatorii căreia se numără și România, prin care se atrăgea atenția asupra necesității elaborării unei declarații de principii ale cooperării economice internaționale, între asemenea norme enunțîndu-se respectarea independenței economice, suveranitatea asupra resurselor naturale, schimbul de experiență în domeniul științific, economic și tehnic[7]). Propunerea a fost înscrisă pe ordinea de zi a Consiliului Economic și Social și discutată în cadrul primei Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (Geneva 1964), fiind apoi inclusă în actul final adoptat de această Conferință.

Delegațiile române la sesiunile Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) din 1964 și 1968 au sprijinit cerințele țărilor în curs de dezvoltare privind așezarea relațiilor economice pe baze noi, în sensul lichidării discriminărilor și inechităților în schimburile dintre țări cu nivele diferite de dezvoltare, precum și a încercărilor de a folosi ajutorul economic și financiar pentru amestec în treburile interne. Împreună cu alte delegații, România a prezentat la aceste sesiuni propuneri care au fost înscrise în documentele adoptate de Conferințe și oferă teme de studiu și acțiuni de cooperare : livrări de echipament industrial pe credit rambursabil în produse ; importanța acordurilor pe termen lung ; forme noi de cooperare economică, tehnică și științifică.

---

[5]) Rezoluția 2222 (XXI) a Adunării Generale din 19.XII.1966.

[6]) Rezoluția 2037 (XX) din 7.XII.1965.

[7]) Sesiunea XII (1957) a Adunării Generale a O.N.U., Doc. A/C2/L330.

ROMÂNIA

ÎN ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE

Pornind de la premisa că un rol important în promovarea cooperării economice internaționale revine comisiilor regionale ale O.N.U., țara noastră s-a preocupat constant de activitatea acestora. Ca țară europeană, România a acordat o deosebită atenție Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (CEE/O.N.U.) în cadrul căreia s-a străduit a găsi, împreună cu alte țări, posibilități de promovare a relațiilor pe tărîm economic, tehnic și științific între țările europene și a contribuit astfel la destindere și cooperare în Europa. La inițiativa mai multor țări europene, printre care și România, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat la sesiunea XXII (1967), rezoluția 2317 privind „rolul Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa în dezvoltarea cooperării economice internaționale". În acest cadru se înscriu măsurile de natură să contribuie la extinderea cooperării intereuropene în domeniul economic, științific și tehnologic, cuprinse în rezoluțiile inițiate de România la C.E.E./O.N.U. La sesiunea din acest an (aprilie 1969), țara noastră a inițiat, printre alte rezoluții, una privind cooperarea științifică și tehnică (6/XXIV) și o alta cu privire la „cooperarea industrială" (7/XXIV).

Delegațiile române în organismele internaționale au adus o contribuție însemnată la promovarea prin intermediul cooperării a unor factori fundamentali ai dezvoltării ca: industrializarea, planificarea, valorificarea resurselor naturale proprii, aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării, utilizarea rațională a resurselor umane. Prezența României, începînd cu anul 1965, în Consiliul Economic și Social (E.C.O.S.O.C.) a permis țării noastre inițierea și sprijinirea unor rezoluții care să întrupeze conceptele de bază ale dezvoltării în acțiuni constructive.

Orientarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.) spre acțiuni eficace de promovare a cooperării industriale sub diverse forme a constituit tema unei rezoluții a Consiliului O.N.U.D.I., printre inițiatorii căreia se află și România. Ideea a fost dezvoltată de Adunarea Generală în rezoluția 2299 (XXII) din 1967.

În domeniul relativ nou al valorificării resurselor fundului mărilor, o rezoluție din 1967 a Adunării Generale, reluată de rezoluția 2467 (XXIII) din 1968, prevede constituirea unui comitet de 35 membri, între care și România, care să studieze diversele aspecte ale acestui nou domeniu de cooperare internațională.

O recentă inițiativă a țării noastre în cadrul sesiunii a XXIII-a a Adunării Generale atrage atenția asupra importanței cooperării într-un domeniu fundamental al științei și tehnicii contemporane și anume folosirea calculatoarelor electronice în economie. Rezoluția adoptată (2458 — din 20. XII. 1968) reflectă importanța ordinatoarelor pentru progresul unor sectoare economice și sociale vitale.

Dezvoltarea economică presupune un număr crescînd de specialiști cu calificare superioară, ceea ce mărește dificultățile procesului de formare a cadrelor. Importanța acestei chestiuni pentru experiența sa proprie a determinat România să facă o serie de propuneri constructive în organismele Națiunilor Unite[8]). În 1965, la E.C.O.S.O.C. a fost adoptată rezoluția 1090 A (XXXIX), întărită apoi de Adunarea Generală din același an prin rezoluția intitulată „Punerea în valoare și utilizarea resurselor umane" (2083), care recomandă să se acorde prioritate aspectelor legate de raționala punere în valoare și utilizare a acestor resurse primordiale. Această inițiativă a fost însușită și înscrisă în programele de acțiune ale diverselor instituții specializate interesate. Dintre primele măsuri adoptate se cuvin menționate elaborarea de către O.I.M. și U.N.E.S.C.O. a unui raport în problema resurselor umane și propunerea de a se proclama anul 1970 ca An internațional al educației[9]).

România, factor activ în crearea unui climat de destindere

În concepția țării noastre, cooperarea economică internațională în sistemul Națiunilor Unite trebuie permanent orientată spre înlesnirea eforturilor tuturor țărilor care se angajează în lupta pentru progres, spre crearea condițiilor internaționale, prielnice realizării acestor eforturi. Din numeroasele manifestări care permit aprecierea rolului activ al țării noastre în domeniul cooperării economice și tehnico-științifice, prezintă un interes deosebit participarea României la sprijinirea prin asistență tehnică internațională a eforturilor țărilor în curs de dezvoltare. În același timp, prin cooperare cu Națiunile Unite (P.N.U.D., F.A.O., O.I.M.), în România se realizează, în prezent, proiecte de amploare în domeniul irigațiilor și al organizării și conducerii științifice a producției.

Creșterea prestigiului politicii țării noastre pe plan extern, precum și a interesului pentru cunoașterea nemijlocită a realizărilor ei, au făcut din România și capitala ei un centru de întîlniri și dezbateri pentru organismele internaționale. Numai în 1968, capitala țării noastre a găzduit șapte manifestări de amploare, printre care și simpozioanele desfășurate sub auspiciile C.E.E./O.N.U.

[8]) Proiectul de rezoluție conținut de Doc. O.N.U. E/AC 24/L 255

[9]) Rez. O.N.U. 2412 (XXIII) din 17.XII. 1968.

Un ecou deosebit l-a prilejuit organizarea la București în 1968 a reuniunii mixte a Comitetului administrativ și a Comitetului pentru programe și coordonare ale O.N.U., prima reuniune a acestor organe desfășurată în afara sediilor O.N.U.

Recunoașterea prestigiului de care România se bucură pe plan extern se concretizează și în alegerea țării noastre în diferite organisme economice internaționale și a reprezentanților români în posturi de conducere la reuniunile internaționale. România a fost aleasă membră în Consiliul Dezvoltării Industriale al O.N.U., în Consiliul de Administrație al P.N.U.D., în Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în dezvoltare, iar reprezentanții români au deținut funcții importante ca cea de prim vicepreședinte al Consiliului Economic și Social, președinte al Comitetului O.N.U. pentru construcții, locuințe și sistematizare, vicepreședinte în cadrul unor comitete ale C.E.E. și F.A.O. etc.

O expresie a sentimentelor de prețuire, stimă și respect, un omagiu care se adresează țării și poporului nostru, prezenței lor competente pe plan internațional, a fost alegerea ministrului afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, ca președinte al sesiunii a XXII-a a Adunării Generale a O.N.U, alegere salutată ca „o recunoaștere a contribuției de seamă pe care o aduce România în problemele internaționale". (Reprezentantul Canadei).

Aprecierile rostite la O.N.U. la adresa țării noastre încununează o operă de cooperare interstatală căreia i se dedică diplomația românească în organismele internaționale. Delegațiile țării noastre, dînd expresie liniei politice a statului nostru, militează cu consecvență pentru a-și îndeplini mandatul de cinste de a promova în organismele internaționale idealurile nobile de care este animată politica externă a României: apărarea păcii, asigurarea dezvoltării libere și independente a tuturor popoarelor lumii, înfăptuirea unei colaborări internaționale în vederea realizării aspirațiilor de progres și civilizație.

Documentele Congresului al X-lea vor constitui un material de o imensă valoare pentru dezvoltarea de noi inițiative, într-un moment prielnic pentru noi acțiuni: în 1970 se împlinesc 25 de ani de la înființarea O.N.U. și, de asemenea, un sfert de veac de la sfîrșitul celui de al doilea război mondial. Va fi un an de bilanțuri și perspective. În 1970 începe un nou deceniu de dezvoltare și, poate, unul de dezarmare. Sînt tot atîtea ocazii pentru susținerea unor inițiative care promovează în cadrul realităților internaționale interesele poporului nostru, poziția și ideile elaborate de partid și de stat, contribuind, în același timp, la soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane.

săptămîna

în telegrame

Roma

LUNGA VARĂ FIERBINTE

După mai bine de trei săptămîni de la declanșarea crizei guvernamentale, premierul Mariano Rumor a recunoscut imposibilitatea creării unei noi ediții a cabinetului de centru-stînga — de data aceasta însă cvadripartit, în urma sciziunii în două fracțiuni distincte a fostului partid socialist unificat. Motivul a fost identic cu cel care a stat la baza declanșării crizei de guvern și a sciziunii socialiste. Socialiștii lui De Martino (P.S.I.) au respins încă o dată teza social-democraților conduși de Ferri, actualmente constituiți în „partidul socialist unitar", care preconizează o netă opoziție față de ideea dialogului cu P.C.I. și cer respectarea strictă a unui „angajament anticomunist". „Noi credem — a declarat De Martino — că nu este oportună și nici utilă pentru democrație în general înăsprirea relațiilor, deja suficient de polemice, între partidele guvernamentale și opoziția de stînga, prin imprimarea unui caracter de cruciadă ideologică politicii majorității guvernamentale".

În această conjunctură, secretarul partidului democrat-creștin, Piccoli, a fost nevoit să admită că Rumor „nu a găsit premisele necesare" alcătuirii unei noi coaliții și a convocat o reuniune a directoriului democrat-creștin care să confere asupra „situației grave și dificile" ce s-a creat. Deocamdată nu s-au luat hotărîri noi.

S-ar părea totuși că decizia privind faza următoare a crizei este în mîinile democrat-creștinilor. Ei stau — după toate probabilitățile — în fața unei singure alternative: cabinet monocolor democrat-creștin sau bicolor în colaborare cu socialiștii. Partidul republican a refuzat participarea la guvern, dînd însă asigurări în ce privește sprijinul său.

Un guvern format numai din democrat-creștini ar avea însă — în concepția unor lideri ai partidului catolic — misiunea de a pregăti noi alegeri (în toamnă sau în primăvară). Este însă o soluție respinsă de majoritatea socialiștilor și chiar de stînga democrat-creștină. Astfel, unul din reprezentanții curentului „Base" (D.C.) își exprima opinia că deznodămîntul crizei trebuie găsit „în contextul forțelor capabile să imprime un curs politic mai curajos, împotriva falselor tentații de creare a unui cabinet monocolor sau de a se recurge la alegeri anticipate". Cu alte cuvinte, nici democrația creștină nu e scutită de o serie de divergențe și ezitări, pe care evoluția crizei le-a scos în evidență.

Față de perspectiva unor noi alegeri, secretarul general al Partidului Comunist Italian, Luigi Longo, și-a exprimat recent, într-o declarație publicată în „L'Unita", punctul de vedere: „nu este nici un motiv, în situația politică și parlamentară, care să poată justifica, la puțin mai mult de un an de la alegerile din 19 mai 1968, dizolvarea camerelor și consultarea anticipată a corpului electoral". El aprecia că există posibilități pentru a da crizei o rezolvare pozitivă, în sensul deplasării spre stînga a axei orientării politice a țării. „În ceea ce ne privește — a subliniat Luigi Longo — noi confirmăm că vom manifesta față de un guvern care ar dori și ar fi capabil să se îndrepte în această direcție o apreciere critică obiectivă, după cum nu va lipsi nici contribuția noastră pentru orice acțiuni și măsuri întreprinse pentru a da o soluționare problemelor maselor muncitoare și ale țării, așa cum a mai fost arătat în ultimele luări de poziții ale partidului nostru".

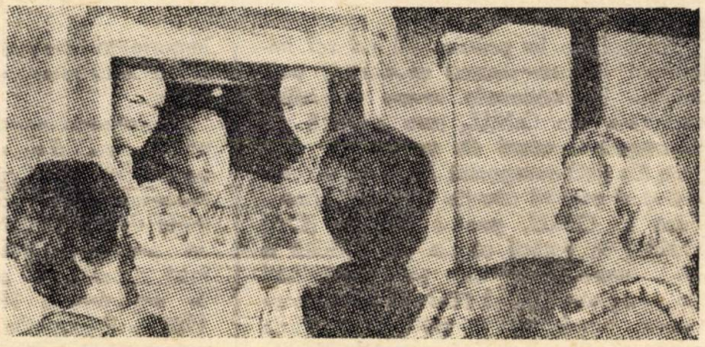

De după peretele de cristal, o adevărată „barieră biologică", selenauții Armstrong, Aldrin și Collins comunică prin radiotelefon, cu familiile lor (citiți relatarea noastră din pagina 30).

Orientul Apropiat

TENSIUNE CRESCÎNDĂ

Raiduri ale aviației egiptene în zona peninsulei Sinai, atacuri ale aviației israeliene asupra unor poziții egiptene, incidente militare opunînd forțele armate arabe și israeliene — constituie nota dominantă a peisajului actual politico-militar din zona Orientului Mijlociu.

În ce privește activitatea diplomatică, în ultima vreme s-a înregistrat o anume stagnare. Reține totuși atenția recenta vizită a secretarului de stat adjunct al S.U.A., Joseph Sisco, la Moscova, în scopul de a discuta probleme legate de soluționarea conflictului israelo-arab. După informații oficioase din Washington, punctele de vedere — sovietic și american — continuă să difere. Totuși autoritățile americane evită să vorbească despre impas sau progres.

După opinia unor comentatori, cu toate desele incidente din ultimul timp, situația din Orientul Apropiat nu pare să fie în preajma unei noi „explozii"; este însă evidentă o creștere a tensiunii.

Cu ocazia recentului Congres național al Uniunii Socialiste Arabe, desfășurat la Cairo, președintele R.A.U., Gamal Abdel Nasser a făcut o amplă analiză a situației din Orientul Apropiat. „Noi — a declarat el — am intrat într-o fază nouă a luptei: cea a eliberării teritoriilor noastre ocupate"; „nouă etapă prin care trecem — a precizat el — necesită consultări la cel mai înalt nivel între țările arabe". Apelul pentru o nouă conferință arabă la nivel înalt (ultima a avut loc în august 1967, la Khartum) a fost

Pe străzile Seulului, cu prilejul recentelor demonstrații împotriva autorităților sud-coreene

O demonstrație organizată de tineri din Nürnberg împotriva „partidului național-democrat" de orientare neonazistă

justificat de președintele R.A.U. prin existența unor noi condiții de abordare a problemei, precum și de faptul că situația internațională este schimbată. În comunicatul final adoptat de delegații la Congres se subliniază necesitatea întăririi colaborării militare între țările arabe și a sprijinului acordat mișcărilor de rezistență palestiniene.

Kampala

CĂLĂTORIA PAPEI PAUL VI

După călătoriile în Europa, cele două Americi și Asia, papa Paul al VI-lea întreprinde un voiaj în Africa, la Kampala (capitala Ugandei). Va dura între 31 iulie și 2 august, timp în care Suveranul Pontif va pronunța 18 discursuri.

Papa va întîlni la Kampala un adevărat mozaic etnic și religios. Numai 65 la sută din populație este creștină (catolici, anglicani, ortodocși); restul ugandezilor sînt „animiști" sau musulmani. Pe cele trei coline care străjuiesc Kampala se ridică o moschee ismaeliană, o catedrală anglicană și o bazilică catolică, iar în centrul orașului, numai cîțiva pași despart un templu hindus de o biserică ortodoxă.

Nu este însă pentru prima oară cînd Paul al VI-lea vizitează Africa. Cu un an înaintea înscăunării sale pontificale, el a vizitat în calitate de arhiepiscop de Milano, barajul de la Kariba, pe Zambezi, apoi, succesiv, Salisbury, Johannesburg, Pretoria, Accra, Ibadan și în fine, greu încercatele orașe nigeriene, Lagos, Enugu. El este, de altfel, autorul unui mesaj adresat Africii și intitulat „Africae terrarum", în care evoca nu numai memoria papilor originari din Africa — Victor I (189-190), Melchiade (311-314), Gelasiu I (492-496) — și a sfinților deșertului, întemeietori ai practicii monahale, dar, în același timp, blama sever discriminarea rasială și lumina necesitățile profunde ale „combaterii la maximum a analfabetismului" și ale intensificării „străduinței de a răspîndi educația școlară". Desigur, tema învingerii subdezvoltării — larg dezbătută, cu alte prilejuri, de Paul al VI-lea — va face și de astă dată conținutul unora din principalele sale alocuțiuni.

Radu PASCAL

Sîmbătă, 2 august, începe

VIZITA IN ROMÂNIA A PREȘEDINTELUI STATELOR UNITE, RICHARD NIXON

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, sîmbătă sosește în capitala patriei noastre, într-o vizită oficială, președintele Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon, împreună cu soția sa.

Richard Milhous Nixon s-a născut la 9 ianuarie 1913, la Yorba Linda, în California, într-o familie de mici fermieri. A urmat cursurile colegiului din Whittier — pe care le-a absolvit în 1934 cu rezultate foarte bune — și a obținut o bursă pentru Facultatea de drept a Universității Duke — Durham, din Carolina de Nord, unde a obținut licența în drept în anul 1937. A practicat avocatura în orașul Whittier, din 1937 pînă în 1942, cînd s-a mutat la Washington, unde a lucrat în cadrul Biroului guvernamental de prețuri. Opt luni mai tîrziu, Richard Nixon se înrolează în marina americană, obținînd gradul de locotenent. În timpul celui de al doilea război mondial, a activat în Pacificul de Sud, în calitate de ofițer de aviație de teren. În ianuarie 1946 a fost demobilizat cu gradul de comandant-locotenent.

În același an, Richard Milhous Nixon și-a început cariera politică, fiind ales în Camera Reprezentanților din partea statului California. A fost reales în anul 1948. În anul 1950, a fost ales membru al Senatului. În anul 1952, cînd generalul Eisenhower a fost desemnat candidat al Partidului Republican pentru postul de președinte al S.U.A., Richard Nixon este desemnat pentru funcția de vicepreședinte al S.U.A. Candidații Partidului Republican, Eisenhower și Nixon, au ieșit victorioși în alegerile din 1952, iar în 1956 au fost realeși pentru încă patru ani, în aceleași funcții. În trei rînduri, cînd Eisenhower era bolnav, Richard Nixon a îndeplinit și unele din atribuțiile președintelui.

Între 1953 și 1961, Richard Nixon a vizitat 55 de țări, în calitate de reprezentant personal al președintelui S.U.A. Ulterior, ca cetățean particular, a continuat să călătorească prin diferite țări ale lumii, avînd convorbiri cu conducători de state și personalități politice din 40 de state. În luna martie 1967, Richard Nixon a făcut o vizită particulară în România.

În campania electorală din 1960, Richard Nixon a fost candidatul Partidului Republican la postul de președinte al S.U.A., însă a fost învins în alegeri, la o diferență mică de voturi, de candidatul Partidului Democrat, John Kennedy.

În perioada de pregătire a campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale din 1968, liderii Partidului Republican au numit pe Richard Nixon în funcția de conducător oficial al acestui partid și l-au desemnat candidat pentru funcția de președinte. În timpul campaniei electorale, Richard Nixon a desfășurat o intensă activitate propagandistică, întreprinzînd un turneu de conferințe și luînd cuvîntul la întruniri în toate cele 50 de state ale S.U.A. Președintele Nixon este apreciat ca un conducător care, prin muncă susținută, hotărîre și perspicacitate politică, a știut să depășească situațiile nefavorabile, înfrîngerile și controversele, să vorbească deschis despre cele mai complicate probleme ale politicii interne și externe dusă de guvernul american, apropiindu-și astfel triumful electoral. De un real ajutor în timpul campaniei electorale s-a bucurat din partea soției sale, doamna Patt Nixon, și a celor două fiice, Tricia și Julia, care l-au însoțit în tot timpul turneului prin S.U.A.

La 5 noiembrie 1968, Richard Nixon a fost ales cu majoritate de voturi, iar la 20 ianuarie 1969 a depus jurămîntul, devenind, astfel, cel de al 37-lea președinte al Statelor Unite ale Americii.

Poporul român salută vizita președintelui Richard Nixon în țara noastră, avînd convingerea că această vizită va aduce o contribuție la promovarea politicii întemeiate pe principiile coexistenței pașnice între țări cu orînduiri sociale diferite, în interesul colaborării internaționale și al păcii și îi adresează tradiționala urare de „Bun venit".

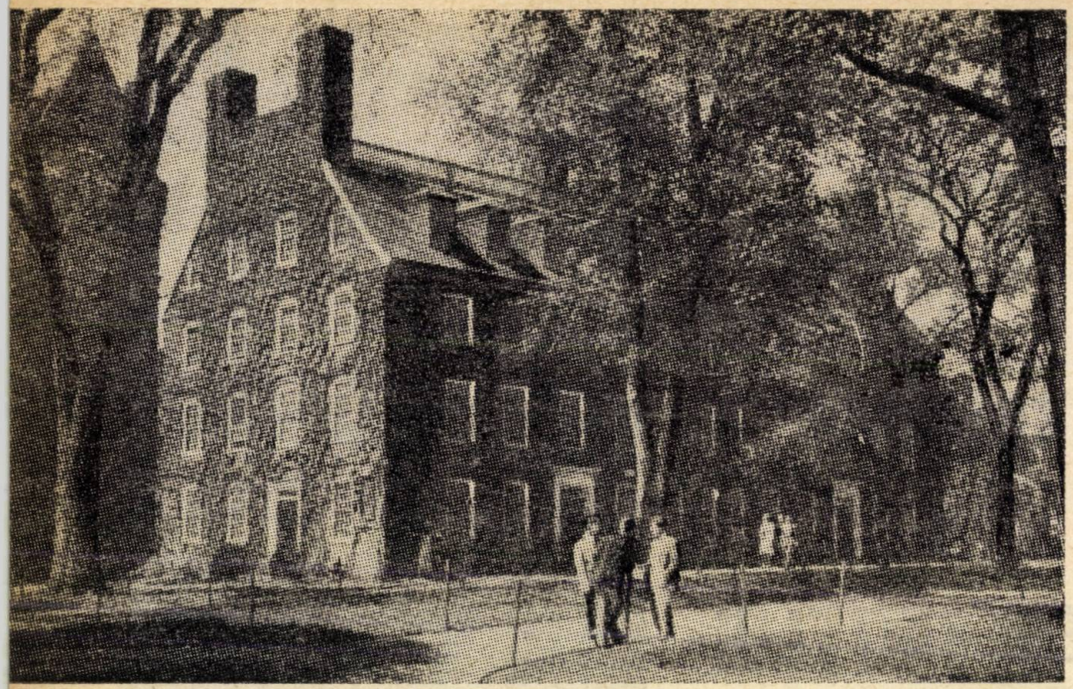

Massachusetts Hall, cel mai vechi edificiu al universității Harvard

Universitatea americană

Alexandru Ivasiuc

Din mijlocul Manhattanului, de pe Fifth Avenue, din zona marilor clădiri, obosit de spectacolul, plăcut în fond, al femeilor elegante intrînd și ieșind pe ușile marilor sau ale micilor magazine de lux, obosit de circulație și de ritm, am luat metroul spre partea de sus a insulei de piatră, spre campusul Universității Columbia. Stația de metro te aduce drept în fața cariatidelor care încadrează poarta cea mare a universității, și, dintr-o dată, oboseala s-a transformat în sentimentul tonic pe care ți-l dă întotdeauna plonjarea în mijlocul tineretului. Strada și curtea campusului, micile restaurante modeste, magazinele mici înșiruite de-a lungul Broadway-ului și, bineînțeles, librăriile și anticariatele erau pline de studenți — o mulțime pestriță, fețe proaspete, ochi strălucitori, în care știam că arde pasiunea pentru nou, caracteristică actualei generații de tineri americani. Mă simțeam acasă, graba aceasta era alta decît cea din centrul New York-ului, era aceeași ca în Iowa City, Ann Arbor, Commeree Texas, Berkeley — California, toate adevărate cetăți universitare locuite de o majoritate de studenți, pe unde m-am perindat timp de un an academic .

Americanii nu sînt blazați la nici o vîrstă, tineretul lor studios e tot ce poate fi conceput la antipodul blazării. Vreme de un an am avut legătură cu el, am fost fermecat de „deschiderea" lui, de sinceritatea și mai ales de marea lui simplitate, așa cum se cade să fii la vîrsta ardorii. În timpul unui seminar, vorbind studenților, m-am oprit din șirul asociațiilor, obligat de atenția lor concentrată să mă gîndesc : oare cred ei într-adevăr ceea ce le spun ? Deoarece puteam bănui că, o dată convinși, ar fi gata să-și reformeze viața. Între idei, convingere și existență, așa cum se cuvine unor tineri, studenții americani, cei mai mulți dintre ei, în orice caz cei mai buni, nu suportă nici un hiatus. Ideile lor, chiar nedefinitivate, nu sînt un material teoretic inert, separat de viața de toate zilele. De aici cred că vin multe dintre realizările lor de mai tîrziu. În fond nu se poate face nimic fără o concentrare de energie, fără o trăire globală, cu toate zonele personalității, fără o angajare totală în ceea ce întreprinzi. Viitorul savant trebuie să învețe obișnuința suportului afectiv al activității sale, deprinderea curiozității active.

America de astăzi nu poate fi concepută fără să acorzi toată atenția universității. Și asta nu numai din cauza foarte marelui număr de studenți dar și a ponderii specifice a științei în societatea modernă.

■

Învățămîntul superior e de veche tradiție în Statele Unite. La mai puțin de jumătate de secol după sosirea în Lumea Nouă a vasului cu pelerini „Mayflower", lîngă Boston s-a și înființat o universitate, Harvard, rămasă nu numai cea mai veche dar poate și cea mai prestigioasă. De la mijlocul secolului al XVII-lea și pînă în această clipă, Harvard a fost nu numai un focar de cultură și știință dar și o campioană a ideilor înaintate, a celei mai mari deschideri față de nou, o școală a concepțiilor generoase și democratice. Obscurantismul și vînătoarea de vrăjitoare n-a pătruns înăuntrul zidurilor sale de piatră. Fermentul de inovare pe care-l reprezintă și astăzi universitatea în viața poporului american nu s-a născut acum, în zilele noastre, ci s-a dezvoltat dintr-o veche tradiție, dată de la început. Pe măsură ce noi teritorii deveneau state, printre primele lor măsuri era înființarea unei universități. Statul Iowa, unde am petrecut cel mai mult timp anul trecut, a fost acceptat în Uniune în anul 1847. Este și data înființării universității.

Revoluția tehnico-științifică a ultimelor decenii a transformat-o într-o întreprindere importantă în viața economică a țării. Laboratoarele universităților s-au extins și au devenit adevărate stații-pilot pentru progresul tehnic, în științe se investesc sume uriașe, nevoia de cadre calificate a născut posibilități noi de studiu și cercetare. Universitățile americane se întind pe zeci și sute de hectare, sînt adevărate orașe, cum e Berkeley-ul, cea mai populată dintre toate, cu peste 90 000 de studenți. Laboratoarele Columbiei sau ale UCLA-ului sînt adevărate microuzine, cu contracte de cercetare încheiate cu cele mai importante firme. Conform unei tradiții americane, legătura cu practica este foarte strînsă, preocuparea teoretică este legată de necesitățile concrete. Tocmai această legătură a îmbogățit universitățile, ceea ce le permite să acorde burse tuturor studenților excepționali.

Această legătură cu viața societății se face nu numai la nivelul angajamentelor de cercetare. Ea intră în chiar stilul de viață al studenților. Cu toate numeroasele burse, învățămîntul, mai ales în universitățile mari, este foarte scump. Grija de a da o educație îngrijită copiilor este o preocupare majoră a familiei americane, un important capitol în buget. Taxele la Princeton, Stanford, Columbia sau Harvard sînt destul de mari și nu la îndemîna oricui. De aceea studentul își suplimentează bugetul primit de acasă muncind. Lipsa disprețului pentru munca fizică este una din laturile cele mai simpatice ale vieții americane în genere. Aceasta ușurează posibilitatea pentru student de a lucra oriunde. Șoferul autobuzului care mă ducea la universitate în Iowa City era student în științe politice, în anul IV. Chelnerița veselă din micul restaurant de la parterul blocului unde locuiam era și ea studentă, băiatul care mătura coridorul își plătea astfel chiria pentru el și nevastă-sa. Amîndoi erau studenți. La un meci de baschet, vecinul meu de bancă, un faimos chirurg, profesor la Facultatea de medicină, se lăuda ca un grand d'Espana cu strămoșii săi prieteni cu Cidul, cu faptul că a început munca la spitalul pe care-l conduce spălînd vase. Majoritatea studenților lucrează în timpul vacanțelor ; înainte de plecarea mea din Statele Unite, coridoarele universității erau pline de anunțuri cu oferte de lucru pentru studenți în timpul verii. Ca și sportul, cred că această îmbinare de activitate înalt teoretică,adeseori cu sarcini academice foarte grele, programe riguroase și examene severe, cu activități

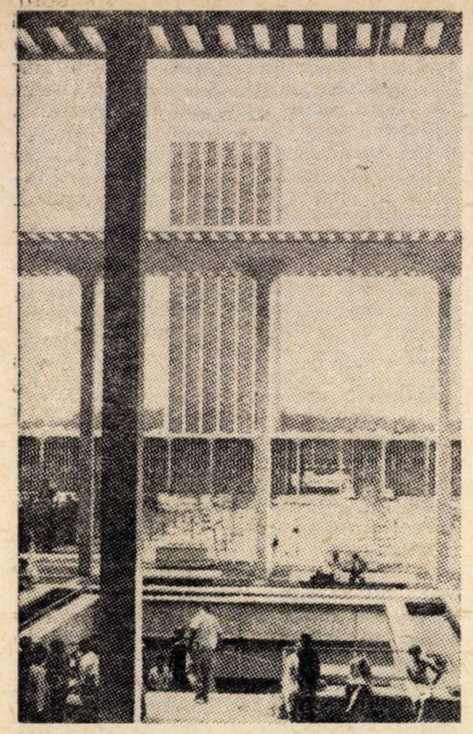

Universitatea din Albany

practice de fiecare zi și muncă simplă, stabilește un echilibru și, mai ales, asigură o mare deschidere în afară, spre viață, a tînărului student. Pentru că această deschidere mi se pare principala lor caracteristică. Aceasta-i face dinamici și foarte curioși, nu numai față de viața americană ci față de tot ce se întîmplă pe glob. Îmi amintesc de o experiență personală. Într-o seară m-am trezit cu niște studenți din conducerea „cafenelei" de la un colegiu din apropiere, veniți să mă ducă să vorbesc colegilor lor. Aflaseră de la prietenii lor de la Universitatea Iowa că e cineva din România cu care se poate sta de vorbă. A urmat o seară de neuitat, stînd turcește pe podea, înconjurat de studenții care nu mai terminau punîndu-mi întrebări. Interesul lor, pe lîngă cel legat de problemele generale, se îndreaptă și asupra aspectelor vieții din România, a activității studenților români.

■

Sistemul de învățămînt american are avantajul de a nu pregăti studentul unilateral. Pe lîngă cursurile de specializare, care încep în anii mai mari, fiecare audiază obligatoriu și cursuri de umanistică. În anul întîi, între altele, se face „retorică", știința de a te exprima clar și expresiv în scris și verbal. De fapt, adevărata specializare începe doar după luarea licenței (B.A.), în timpul anilor de studiu pentru titlurile de magistru și doctor, care mai țin încă între 3 și 5 ani, în afară de medicină, unde durata este foarte lungă.

În afară de cursuri și seminarii (cu o programă analitică foarte laxă, studenții avînd mari posibilități de alegere), de o mare importanță sînt conferințele și discuțiile, pentru care se invită profesori, oameni politici, experți și scriitori din toată America și de pretutindeni. Afluența la unele din aceste conferințe este atît de mare încît se găsesc cu greu, cu o săptămînă înainte chiar locuri de stat în picioare. Între toate universitățile țării există o legătură perpetuă, se constituie o rețea de relații foarte densă așa încît, într-o anumită măsură, s-ar putea spune că studenții americani mai ales în universitățile faimoase — care pot plăti mari onorarii și unde este o cinste să conferențiezi — învață nu numai de la profesorii lor ci de la întreaga țară. Contactul viu, personal, sesiunile de întrebări și discuții, care urmează acestor conferințe, împlinesc legătura cu litera mai ternă, mai înghețată a cărții. Un stil sau un mod de gîndire este în permanență confruntat cu altul, gîndirea personală a studentului, capacitatea sa de discernămînt este în permanență solicitată.

Ziua unui student american este foarte încărcată. Pe lîngă programul de studii, conferințe, manifestări artistice, uneori muncă practică, mai există și activitatea socială, a comunității studențești, care e luată foarte în serios. Studenții americani au obținut un rol mai important în administrarea universității. De altfel, spațiul dintre studenți și profesori tinde să se micșoreze. La Universitatea Columbia am întîlnit o practică ce mi s-a părut interesantă. O dată pe săptămînă, soțiile membrilor corpului didactic servesc ceai și prăjituri studenților după amiază. Directorul Institutului pentru Europa Centrală și de Răsărit de la Facultatea de relații internaționale ia în fiecare marți masa de prînz cu studenții lui. Ca într-un simpozion antic, mesenii nu se hrănesc doar, ci folosesc prînzul pentru discuții informale privind probleme teoretice. Întîlnim aceeași predilecție pentru contactul viu și nu scolastic. Universitatea formează astfel un complex de deprinderi sociale și de gîndire, în strînsă interrelație. Aceasta nu exclude rafinamentul de gîndire, îl face doar mai aplicat la problemele practice, pregătit pentru soluții, pentru chestionare neîncetată, divers și mobil.

M-am ocupat pînă acum de studentul american și numai în treacăt de profesorul său. De fapt, profesorii sînt foști studenți, mentalitatea lor nu poate fi prea depărtată. Desigur, generația actuală este una dintre cele mai dinamice dintre toate cîte au fost. Într-un fel mi se pare că ei au nostalgia, chiar cînd par depărtați de ea, a epocii pionieratului, cînd cu mari eforturi și un mare curaj, s-a deschis un continent nou. Dorința lor de a strînge și mai mult relațiile comunității studențești nu este decît o continuare a tradiției comunității mici americane de odinioară, strînsă în jurul unor principii. Aceea era însă închisă, ca toate comunitățile tradiționale, pe cînd epoca modernă este o epocă a deschiderii, a desfacerii barierelor. De aceea interesele studenților americani nu se opresc nici la poarta universității, nu se reduc la o activitate de club ci reclamă o participare largă (cuvînt magic pentru această generație de tineri), care să-i depășească. Studenții au un rol politic important, dacă nu la nivelul deciziilor, în orice caz în a scoate în evidență criza valorilor, aspectele criticabile ale politicii externe americane. Ei au fost operativi în problema războiului din Vietnam. Însă mișcarea contestatară are rădăcini și implicații mai largi, privind probleme ale întregii structuri sociale, un protest împotriva „societății de consum".

Universitatea americană, care a avut nu puține realizări în domeniile cele mai abstracte ale științei, nu se înscrie în zona purei abstracțiuni; prin tradiție, formație și necesitate, ea este un fenomen social deschis în afară, spre lumea largă.

reflector

ODISEEA ZIARELOR LABURISTE

În 1964, puternicul grup Interanational Publishing Compani lansa ziarul „The Sun" („Soarele"), oficios al partidului laburist britanic, în locul lui „Daily Herald" pe care aceeași I.P.C. îl cumpărase în 1962 fără a-l putea salva. Nici „The Sun" nu a avut o soartă mai bună: de la crearea lui, a ocazionat grupului I.P.C. pierderi anuale de aproximativ 2 milioane de lire sterline, în total 12 702 000 de lire.

La lansarea ziarului, I.P.C. se angajase să-l subvenționeze pînă în 1970: recent, a anunțat că, potrivit termenilor contractului, „The Sun" își va înceta apariția la 1 ianuarie 1970. Știrea a produs amărăciune și indignare în rîndurile laburiștilor, dintre care un deputat (care este și milionar), Robert Maxvell a hotărît să preia el contractul. Un altul, Albert Murray, s-a adresat Camerei Comunelor: „Dacă nu se iau măsuri, întreaga presă britanică va fi în curînd dominată de două grupuri!". Este vorba chiar de I.P.C. și de grupul Beaverbrook: de altfel dacă Robert Maxwell izbutește să achiziționeze „The Sun" ziarul va fi tipărit la „Evening Standard" care aparține acestuia din urmă...

OPERAȚIA „URAGAN"

La Miami a luat ființă un „cartier general" pentru lupta împotriva furtunilor care bîntuie în timpul verii, în regiunile centrale și de sud ale Statelor Unite. Robert Simpson, directorul „operației uragan" — cum a fost denumită această acțiune — a organizat un serviciu de alarmă care va funcționa pînă la sfîrșitul lunii noiembrie și va coordona toate măsurile necesare pentru protejarea populației. Îndată ce va fi anunțată apariția unui ciclon, o escadrilă de avioane urmează să-l atace cu cristale de iodură de argint. În acest fel se va produce condensarea particulelor minuscule de apă care formează norii. Particulele, devenite astfel mai grele, se vor transforma în ploaie, care va cădea parțial în mare.

PICTURI MURALE ÎN LOC DE CALORIFER

„Centrul de cercetări asupra uleiurilor și picturilor" din Teddimgton (Anglia) a pus la punct un produs special care, folosit ca un obișnuit lac pentru pereți, asigură totodată și încălzirea camerelor. Lacul e bun conducător de electricitate iar energia electrică provoacă încălzirea, așa cum se întîmplă în cazul normalelor „rezistențe". Lacul poate fi aplicat fie cu pensula, fie prin stropirea pereților cu pistoale speciale. În timpul unei experiențe făcută în prezența unor specialiști, un perete de nouă metri pătrați, tratat cu noul tip de pictură murală, a menținut un local de 27 metri cubi la o temperatură de 42° centigrade.

Corespondență din Moscova, de la Silviu Podină

Contacte diplomatice multilaterale

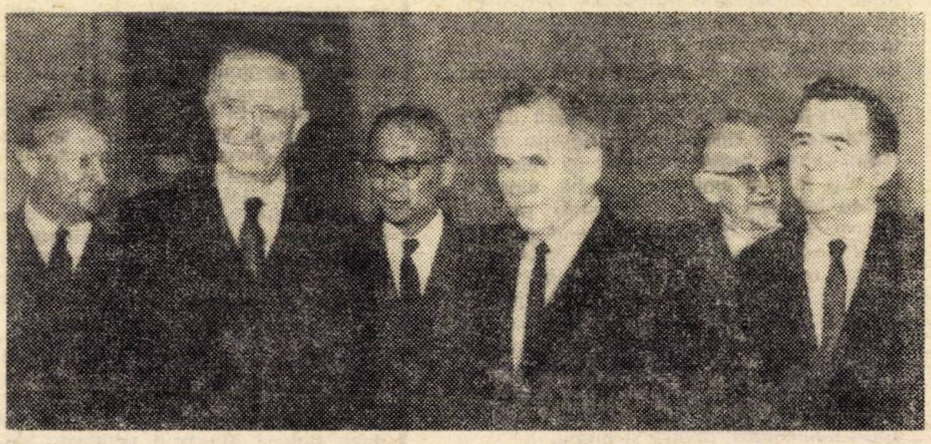

Alexei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri, și Andrei Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., împreună cu Pierre Harmel, ministrul afacerilor externe al Belgiei, care a făcut o vizită oficială la Moscova

În capitala sovietică, agenda diplomatică a ultimei săptămîni a înregistrat vizita unor oaspeți străini de seamă, printre care ministrul de externe al Bulgariei, Ivan Bașev, al Belgiei, Pierre Harmel, și al Republicii Democrate Congo, Justin Bomboko.

Cu prilejul vizitei sale oficiale, ministrul bulgar a fost primit de Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., precum și de Alexei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a dus tratative cu Andrei Gromîko, ministrul afacerilor externe al Uniunii Sovietice. Au fost examinate probleme ale dezvoltării relațiilor de prietenie frățească și de colaborare multilaterală dintre Uniunea Sovietică și Bulgaria, precum și probleme internaționale actuale.

Comunicatul final publicat la încheierea vizitei (25 iulie) după ce menționează dezvoltarea colaborării sovieto-bulgare în toate domeniile și hotărîrea părților de a întreprinde, împreună cu celelalte țări frățești, tot ce depinde de ele pentru înțărirea în continuare a sistemului mondial socialist, se oprește asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale. Astfel, părțile au apreciat pozitiv inițiativa guvernului finlandez, în legătură cu organizarea conferinței europene consacrată securității continentului, s-au pronunțat pentru crearea în Balcani a unei zone fără arme nucleare, pentru dezvoltarea unor relații prietenești între țările balcanice, și-au exprimat din nou deplina solidaritate cu poporul vietnamez, sprijinind propunerile constructive ale R.D. Vietnam și Guvernului revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud la tratativele de la Paris, au declarat că vor acorda și de aici înainte sprijinul lor multilateral poporului vietnamez în lupta împotriva agresiunii, pentru libertatea și independența patriei sale.

Ivan Bașev l-a invitat, în numele guvernului bulgar, pe Andrei Gromîko să facă o vizită oficială în Bulgaria. Invitația a fost acceptată, data vizitei urmînd să fie convenită ulterior.

Vizita oficială în Uniunea Sovietică a lui Pierre Harmel, aflat pentru prima oară în U.R.S.S., s-a desfășurat între 23 și 26 iulie. Publicînd, în ziua sosirii, portretul ministrului belgian însoțit de date biografice, ziarul „Izvestia" sublinia că Harmel se pronunță pentru dezvoltarea relațiilor Belgiei cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări socialiste. Ministrul belgian a fost primit de premierul Alexei Kosîghin.

Conform comunicatului sovieto-belgian, în cursul tratativelor pe care Pierre Harmel le-a purtat cu omologul său Andrei Gromîko, tratative desfășurate într-o atmosferă de mare sinceritate, a avut loc un schimb de păreri asupra unui cerc larg de probleme ale relațiilor dintre U.R.S.S. și Belgia precum și asupra unor probleme internaționale actuale. În ultimii ani, relațiile sovieto-belgiene au cunoscut o extindere a colaborării reciproce : se dezvoltă relațiile economico-comerciale, legăturile tehnico-științifice și culturale. Cu prilejul recentei vizite a lui Pierre Harmel, a fost semnat un acord de colaborare economică și tehnico-științifică sovieto-belgiană. În viitorul apropiat, vor începe tratative în vederea încheierii unei convenții consulare. Se preconizează, de asemenea, încheierea unui acord referitor la principiile de dezvoltare ale schimburilor comerciale, încheierea unui acord cu privire la navigația maritimă precum și înființarea în cele două țări a unor camere de comerț sovieto-belgiene.

Referindu-se la situația internațională, comunicatul subliniază datoria guvernelor care năzuiesc spre întărirea păcii, spre atenuarea încordării internaționale și înlăturarea pericolului de război, de a contribui la dezvoltarea colaborării dintre state indiferent de orînduirea socială, pe baza principiului coexistenței pașnice. Exprimîndu-și pozițiile asupra necesității întăririi păcii și asigurării securității pe continentul nostru, părțile au declarat că destinderea încordării, evitarea unor noi conflicte armate, întărirea, atît pe baze bilaterale cît și multilaterale, a relațiilor politice, economice și culturale dintre toate statele europene, respectîndu-se egalitatea în drepturi, independența și suveranitatea lor, corespund intereselor vitale ale popoarelor Europei. O deosebită atenție s-a acordat conferinței europene consacrată securității continentului nostru. O astfel de conferință, pregătită în mod corespunzător, se spune în comunicatul final, ar putea contribui la apropierea punctelor de vedere și la conjugarea eforturilor tuturor statelor interesate în scopul întăririi păcii în Europa, dezvoltării colaborării europene pe diferite planuri și în special în domeniile economic și tehnico-științific.

În cursul tratativelor sovieto-belgiene au fost examinate, de asemenea, unele aspecte ale dezarmării. S-a convenit ca schimbul de păreri dintre U.R.S.S. și Belgia să fie continuat la diferite nivele, atît în ceea ce privește relațiile bilaterale cît și problemele internaționale de interes reciproc.

Înainte de a părăsi Moscova, ministrul belgian a apreciat convorbirile pe care le-a avut aici drept utile și pozitive, exprimîndu-și speranța că activitatea depusă cu acest prilej va da roade în lunile următoare, va permite apropierea momentului cînd vor putea începe tratative rodnice și în problemele în care există încă divergențe.

În răstimpul a trei zile (26—28 iulie) cît a durat vizita sa la Moscova, Justin Bomboko a dus într-o atmosferă prietenească, sinceră, tratative cu Andrei Gromîko referitoare la dezvoltarea relațiilor dintre Uniunea Sovietică și Republica Democrată Congo și, de asemenea, cu privire la unele probleme internaționale actuale. Exprimînd năzuința reciprocă de a dezvolta și adînci relațiile bilaterale, părțile au convenit să examineze în curînd problemele colaborării în domeniile economic, comercial, cultural și în alte domenii ca, de exemplu, acela al pregătirii de cadre naționale congoleze. Ambele părți au constatat că actuala vizită a contribuit la întărirea înțelegerii reciproce și că ea va avea o importanță pozitivă pentru dezvoltarea viitoare a relațiilor dintre cele două țări în spiritul sincerității și încrederii reciproce.

Vizitele semnalate și convorbirile desfășurate cu prilejul lor ilustrează utilitatea și valoarea schimburilor de opinii și contactelor diplomatice, atît între țările socialiste cît și între statele cu orînduiri sociale diferite. Este cît se poate de limpede că prin rezultatele pozitive pe care le generează, ele aduc o reală contribuție la cauza progresului și păcii, la înțelegere și apropiere între popoarele lumii.

Moscova, 29 iulie

Corespondență din Sofia de la trimisul nostru
Rodica Dumitrescu

Semnul victoriei

Șantierele navale de la Varna

Constatam, la primul contact cu orașul că un străin nu se simte străin la Sofia. Poate datorită legăturii intime a orașului cu oamenii și a dărniciei cu care împarte vizitatorului căldura străzilor lui. Dar nu era numai asta. Pășind pe pietrele galbene și de o regularitate perfectă ale bulevardelor Sofiei, m-a izbit o atmosferă parcă cunoscută, acea febrilitate sau efervescență dinaintea marilor sărbători, atmosferă care îmi era intimă și pe care o părăsisem cu 50 de minute în urmă, pe aeroportul Băneasa. Căci prietenii bulgari se pregătesc să sărbătorească, ca și noi, într-un climat festiv, o mare aniversare: un sfert de veac de la eliberarea țării de sub jugul fascist.

Mai sînt cel puțin cinci săptămîni pînă la marele eveniment, dar poporul bulgar îl cinstește de pe acum prin realizările și depășirile de plan, prin eforturile zilnice pe care fiecare le face la locul său de muncă. „Producția ultimelor șase luni — declara Venelin Koțev, secretar al Comitetului Central al P.C.Bulgar la marele miting de la Predel, unde a avut loc cel de-al treilea festival național de turism — este echivalentă cu producția industrială a anilor 1953, 1954 și 1955 ; producția industrială a unui an este egală cu suma producțiilor a cinci ani". „Astăzi, continua Venelin Koțev, realizăm într-o zi ceea ce înainte de 1939 se realiza timp de o lună".

Mărturiei cifrelor și oamenilor li se adaugă aici la Sofia mărturia imaginilor. Am aflat despre deschiderea expoziției retrospective a fotografiei bulgare de la colegii din redacția ziarului „Pogled" *(Privire)*. Înțelegînd că mă interesează, ospitalieri și îndatoritori, dar mai ales mîndri de realizările lor, s-au oferit să mă însoțească, gazde și ghizi perfecți. După un contact direct cu imaginile, acestea s-au contopit pentru a forma o imagine-simbol a ceea ce reprezintă pentru Bulgaria anii de după eliberare. Așa cum sublinia și președintele Uniunii ziariștilor bulgari, Gheorghi Bokov, membru al secretariatului C.C. al P.C. Bulgar, redactor șef al ziarului „Rabotnicesko Delo" — „fotoreporterii bulgari au reușit să exprime timpul nostru contemporan, timpul construcției socialiste". Într-adevăr, succesul expoziției stă în realizarea acestei imagini-simbol a creșterii continue a Bulgariei în domeniul industrial și tehnic, a dezvoltării agriculturii, a creșterii nivelului de trai al populației.

„Bulgarii — îmi spuneau colegii de la «Pogled» — au cunoscut în acești 25 de ani multe zile emoționante ; dar cele care ne-au umplut totdeauna inimile de bucurie sînt asociate succeselor obținute printr-o muncă colectivă și fecundă". 2 ianuarie 1968 a fost una dintre aceste zile : la Iambol, vechi centru rural din cîmpia tracică, a fost inaugurată prima uzină de poliesteri „Dimităr Dimov" și astfel un nou sector al industriei chimice a văzut lumina zilei. Fibrele textile de la Iambol au redat agriculturii 20 000 de hectare de pămînt fertil plantat pînă acum cu bumbac și au înlocuit lîna a 2 500 000 de oi.

Imaginile în alb-negru de la Biala, unde a fost inaugurată uzina de reductori, sau de la Slivnița, cu noua uzină de plăci aglomerate (producția anuală se ridică la 30 000 tone de plăci netede și 25 000 tone plăci poroase, echivalentul a 250 000 m.c. lemn de construcție), sau de la barajul Trakiet, ale cărei ape vor iriga de la 13 000 ha culturi pînă la 41 000 ha, vorbesc poate mai bine decît cifrele. Vorbesc despre biografia economică a celor 28 de regiuni ale Bulgariei, despre etapele industrializării țării, despre noile și modernele construcții, despre viața oamenilor Bulgariei. Cînd a abandonat plugul și opincile pentru a urca la pupitrul computerului electronic controlînd fazele complexe ale producției, țăranul de la Stara Zagora a parcurs în 25 de ani drumul pe care cei din țările industriale evoluate l-au parcurs într-un secol. Cadența dezvoltării industriale a acestei regiuni este într-adevăr impresionantă. În 1955 producția de electricitate atingea cifra de 62 milioane kWh. Astăzi complexul Marița Iztok, inima energetică a țării, furnizează zilnic șapte miliarde kWh.

În paginile presei bulgare poți întîlni, în zilele dinaintea marii sărbători, relatări ale acestor succese, memorii ale participanților la lupta antifascistă, ale partizanilor care au luptat cu arma în mînă pe frontul antihitlerist și, în același timp, o exprimare directă a năzuinței acestei țări spre pace și înțelegere cu popoarele lumii. Dorința țărilor balcanice — spunea Venelin Koțev la mitingul de la Predel — este pacea. Țările noastre sînt legate istoricește prin relații frățești, sincere. „Guvernul bulgar, exprimînd voința poporului, este un factor activ al păcii și cooperării în Balcani și în Europa".

Imaginați-vă această țară ca un V culcat pe țărmurile Mării Negre, brațul inferior imaginînd Rodopii, cel superior Balcanii și între ele vasta cîmpie triunghiulară a Traciei. Îndepărtînd degetul arătător de cel mijlociu și ridicînd mîna ca pentru semnul binecunoscut al victoriei veți vedea atunci că dacă fizic Bulgaria corespunde acestui semn, ea îl merită și ca pe un simbol al unei reușite remarcabile, al unei victorii asupra moștenirilor trecutului și războiului.

Sofia, 29 iulie

Corespondență din Belgrad, de la Nicolae Plopeanu

Pe traseul Belgrad — Bar

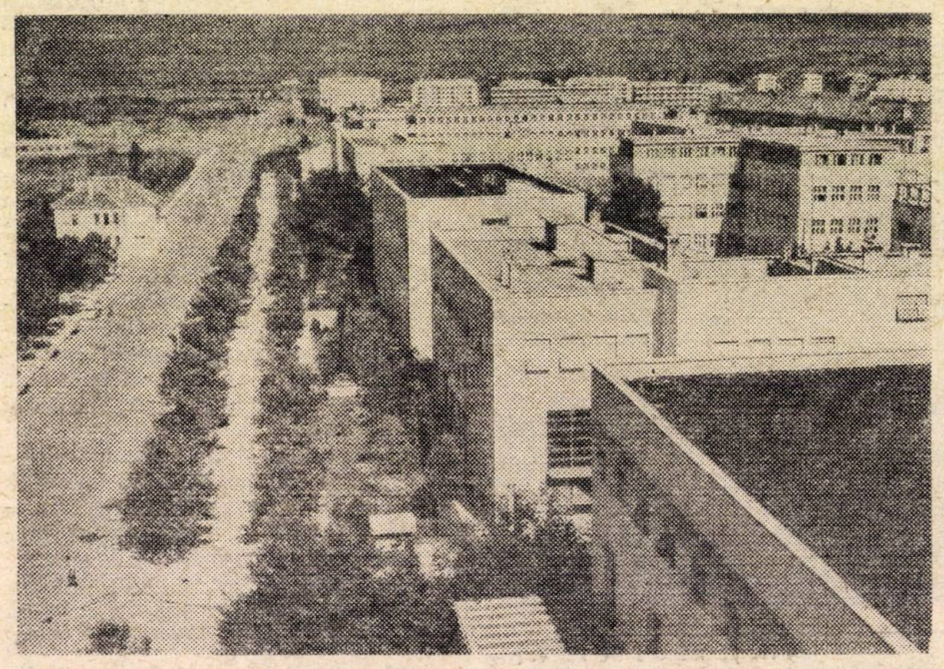

Capitala Muntenegrului, Titograd

De pe șantierul căii ferate Belgrad-Bar sosesc mereu vești. De curînd s-a anunțat, de exemplu, încheierea construcției unui nou viaduct lîngă Kolașin, adevărată operă de artă a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor muntenegreni. Peste cîteva zile urmează să se termine montarea liniilor pe o nouă porțiune de terasament avînd o lungime de 30 de kilometri. Pînă acum, din această cale de oțel lungă de 475 de km care leagă capitala Iugoslaviei cu cel mai apropiat punct de pe coasta Adriaticei, orașul Bar, s-au pus în circulație 140 de km (de la Belgrad la Valievo și de la Titograd la Bar); pe restul traseului se lucrează intens. Pînă în anul 1972, toate obiectivele vor fi gata. Numai cele 258 de tunele și peste 217 de poduri și viaducte, parte construite, parte în lucru, puse cap la cap, însumează ca lungime o cincime din întregul traseu.

Regiunea străbătută este de o nespusă frumusețe; peisajul alternează de la cîmpia domoală pînă la piscuri semețe de munte, păduri pînă acum neumblate, regiuni cu mari bogății care așteaptă să fie puse în valoare. Acesta a fost de altfel și unul din principalele scopuri urmărite prin construcția căii ferate Belgrad-Bar, care leagă regiunile de nord-est cu cele din sud-vestul țării.

Pornind din Valievo pe acest lung și pitoresc traseu, indicatoarele îmbie la vizitarea platoului Divcibara, înalt de 400 de metri, o adevărată împărăție a narciselor. Practic, această zonă turistică a fost deschisă vizitatorilor abia după terminarea căii ferate, în noiembrie 1968. Urmează apoi cinci kilometri pe parcursul cărora calea ferată trece prin 11 tuneluri și peste trei poduri. Încep pantele munților Malien și Povlen. Drumul urcă mereu pînă la aproape 800 de metri. Un nou tunel — Drenovaciki — lung de 4 km, deschide calea spre valea rîului Skrapij pînă la Kosierici. Traseul dintre Valievo și Kosierici va fi terminat în curînd.

Urmează Titovo Ujițe, localitate intrată în legenda războiului de eliberare națională a popoarelor iugoslave de sub jugul fascist. Aci, în toamna anului 1941, a luat ființă „Republica de la Ujițe". După eliberarea țării, Titovo Ujițe a devenit un centru industrial care se mîndrește cu o importantă întreprindere metalurgică, o fabrică de încălțăminte și una textilă.

Pe muntele Zlatibor se construiește unul din cele mai lungi tunele de pe traseu, avînd 6 160 metri. Drumul nu este ușor; apele rîurilor au tăiat muntele creînd văi adînci, nelăsînd loc nici măcar potecilor înguste. De la Zlatibor pînă la Iablanița nu sînt decît 12 kilometri, dar calea ferată trebuie să facă un ocol străbătînd 18 tuneluri și nouă poduri; gara Ribnița va fi instalată chiar într-unul din aceste tuneluri.

Tabloul se schimbă la Priboi, cînd pătrunde în bazinul Drinei și al afluenților săi. Pe mai mulți kilometri, calea ferată merge pe malul lacului de acumulare al hidrocentralei Potpeci de pe Lim (afluent al Drinei). Apele Drinei și ale afluenților săi Lim, Tara, Sutieska, Driniacea pun, de asemenea, în mișcare turbinele hidrocentralelor de la Kokin, Brod, Baina, Bașta, Bistrița și Zvornik. Acestea însă sînt departe de a epuiza forța apelor din bazinul Drinei, forță evaluată la 15 miliarde kW h. Un plan de lungă durată (pînă în 1985) prevede construirea a încă 50 de hidrocentrale pe Drina și pe afluenții săi; ele vor da o cantitate de energie electrică egală cu întreaga producție furnizată de Iugoslavia în anul 1965. În bazinul Drinei au fost descoperite în ultimii ani însemnate rezerve de nichel, crom, aramă și antimoniu. Calea spre punerea în valoare a acestor bogății este acum deschisă. Amatorii de statistici au făcut și alte calcule: tot în această regiune se află un milion de hectare de păduri dispunînd de 120 milioane metri cubi de materie lemnoasă, care pînă în prezent n-au cunoscut o exploatare rațională (în unele regiuni nici măcar n-a călcat picior de om). Se prevede construirea în acest scop a două sau trei combinate de prelucrare a lemnului.

Înainte de a ajunge la Bielo Polie, de unde se pătrunde în Muntenegru, se construiește un tunel lung de 4 950 de metri. Pînă la Titograd au mai rămas de parcurs 117 kilometri (pe aproape jumătate din drum s-a construit terasamentul) care constituie cea mai grea porțiune a căii ferate: 43 de tuneluri în lungime de peste 50 de kilometri și tot atîtea poduri și viaducte. La Kolașin calea ferată atinge înălțimea de 1 027 metri.

O realizare îndrăzneață se arată a fi podul de peste Mala Reka din apropiere de Titograd: stîlpii de beton care susțin acest pod lung de aproape o jumătate de kilometru sînt cu 20 de metri mai înalți decît turnul de televiziune de pe Avala de lîngă Belgrad. În această regiune de un pitoresc sălbatic s-au descoperit mari zăcăminte de plumb, zinc, bauxită și cărbune. La Titograd se înalță un combinat care va produce anual 200 000 de tone alumină și 50 000 tone de aluminiu. La rîndul său, Moikovaț se va înscrie pe harta economică a Iugoslaviei ca centru industrial pentru prelucrarea minereului de plumb și zinc.

Traseul Titograd — Bar, a intrat în funcțiune de cîțiva ani. Aici există cel mai lung tunel — Sozina: 6 181 metri.

Pînă în prezent cel mai scurt drum de la Belgrad pînă pe coasta Adriaticei măsura 635 kilometri, care puteau fi străbătuți în peste zece ore. Calea ferată Belgrad—Bar scurtează drumul cu peste trei ore. Ceea ce înseamnă foarte mult. Și un ultim amănunt nu lipsit însă de importanță: în 1972 orașul Bar va fi cea mai mare poartă maritimă a Iugoslaviei.

Belgrad, 29 iulie

Corespondență din Budapesta, de la Alexandru Pintea

Noi blocuri de locuințe în cartierul Kelenföld din Budapesta

Noile edificii ale capitalei

În fața unei uriașe machete a principalelor cartiere din capitala maghiară, ascult explicațiile directorului întreprinderii de planificare a construcției Budapestei, Gyory Laszlo, despre noile edificii ale orașului. Prin grija edililor săi, prin priceperea și hărnicia constructorilor budapestani, orașul a devenit anul acesta mai bogat : cartierul Csepel s-a mărit cu 1000 de noi apartamente, cartierul Kelenfold a dat în folosință 1200 de apartamente. Cartierul Ujpalota are pînă acum doar șase-șapte blocuri însumînd 850 de apartamente. Lucrările acestui nou cartier au început doar de cîteva luni. Cînd va fi terminat, peste cîțiva ani, se va întinde pe o suprafață de 78 de hectare și va avea 15 500 apartamente, cîteva școli, numeroase complexe de deservire, magazine, parcuri, cinematografe. Numai în cursul acestui an, în Budapesta se vor construi aproape 16 000 de apartamente în care scop s-au afectat peste 2,5 miliarde forinți.

La Budapesta s-a construit într-adevăr mult. Nu e vorba numai de refacerea celor 21 000 de locuințe distruse complet în timpul războiului sau a celorlalte peste 100 000 de clădiri avariate, ci și de cele aproape 150 000 de apartamente construite în cele 31 de cartiere noi, de cele 350 de mari clădiri ale unor instituții oficiale sau cu caracter social-cultural, de cele 90 de întreprinderi înălțate după eliberarea țării. Nu de mult, s-a elaborat un plan de dezvoltare a orașului pînă în anul 2000.

La Budapesta există două „fabrici de case" care produc anual panouri mari prefabricate din beton pentru aproximativ 8 000 de apartamente. Un rezultat al acestor fabrici de case este și noul cartier Kelenfold. Privindu-l de pe înălțimea dealurilor Budei, pare el singur un adevărat orășel, cu străzi largi și spații verzi, cu blocuri între 7—12 etaje. Cartierul are de pe acum 4 500 de apartamente iar pînă la sfîrșitul anului 1970 va avea 8 000 de apartamente, cîteva școli cu 84 de săli de clasă, numeroase magazine și complexe de deservire cu o suprafață de 25 000 de metri pătrați.

Ca să înțelegem eficacitatea acestei metode de construcții e suficient să ne referim la următorul exemplu : timpul de construcție a unui bloc cu 12 etaje s-a redus de la 5—6 luni la o lună și jumătate. Întreaga operație de montare a pereților, de altfel singura operație principală existentă în construcția acestor blocuri din prefabricate mari — este efectuată de o brigadă de 5—6 muncitori. În vederea extinderii acestei metode, zilele trecute la Budapesta s-a dat în funcțiune o uriașă fabrică de beton. Noua întreprindere, pentru construcția căreia s-au investit 85 de milioane de forinți, dispune de mașini și instalații automatizate care pot produce anual 2000 000 de tone beton, atît cît este necesar pentru confecționarea unor panouri prefabricate pentru înălțarea unor blocuri cu 30 000 de apartamente sau construirea unei autostrăzi pe o lungime de 150 de kilometri.

În elaborarea planului de refacere și dezvoltare a capitalei, arhitecții au avut de rezolvat o dificilă problemă edilitară : integrarea unor instituții oficiale și social-culturale, a noilor cartiere de locuințe în ansamblul arhitectonic al orașului. Astăzi noile cartiere ale Budapestei își au fiecare personalitatea sa distinctă fiecare înscriindu-se totuși armonios în ansamblul arhitectonic specific.

Iată cîteva clădiri care se impun prin zvelțeța liniilor moderne din beton, sticlă și aluminiu : sediul „Intransmas", noul turn de televiziune ridicat pe înălțimea Harmashatar, „cilindrul" de 19 etaje al hotelului Budapesta, construcția reactorului atomic destinat cercetărilor științifice nucleare ale studenților universității tehnice, uriașa clădire de pe malul Dunării a hotelului Intercontinental, șoseaua suspendată care străbate una dintre principalele și aglomeratele artere de circulație ale orașului — bulevardul Hungaria, stațiile noului metrou, ce se disting prin simplitate, eleganță și bun gust. Am putea spune că atenția edililor Budapestei este îndreptată cu deosebire spre lucrările noului metrou ce străbate orașul de la est la vest. Au fost terminate aproape nouă din cei zece kilometri cît va măsura noul traseu al magistralei subterane, încheindu-se cu succes lucrările la una dintre cele mai grele etape : străpungerea tunelului de la un mal la celălalt pe sub apele Dunării.

O impresie puternică îți lasă noul cartier Obuda a cărui construcție a început în primele luni ale acestui an și care, rod al cutezanței și fanteziei proiectanților și constructorilor se remarcă prin geometria modernă a clădirilor între 10 și 12 etaje. Cartierul Obuda poate fi socotit simbol al metamorfozei urbanistice prin care trece orașul ca urmare a muncii harnice și pricepute desfășurate de locuitorii săi. Incontestabil, Budapesta este frumoasă și acum, dar noile sale edificii prin concepția lor arhitectonică, prin amplasarea lor, valorificînd condițiile naturale deosebite ale așezării, vor da un nou spor de frumusețe orașului de pe Dunăre.

Budapesta, 29 iulie

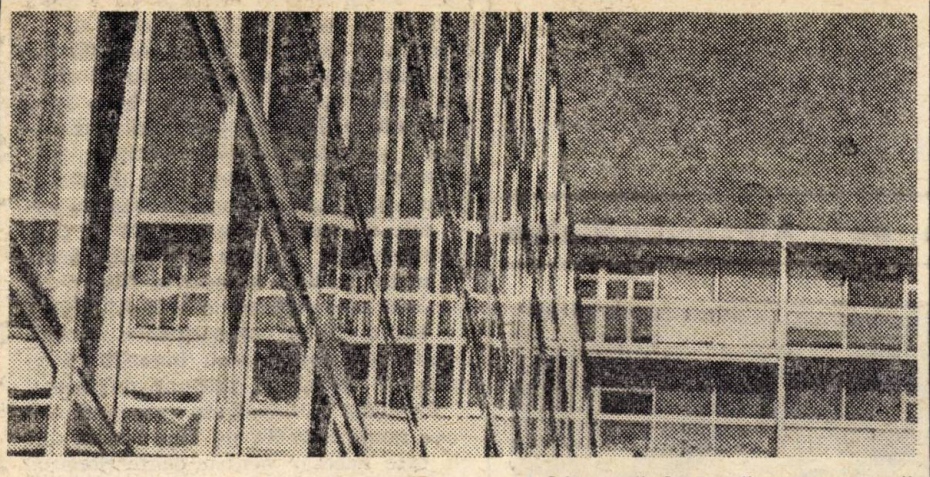

Arhitectură elveţiană contemporană

reportaj pe glob

COORDONATE HELVETICE

Rodica Georgescu

Lausanne. În oraşul vechi

În faţa mea am desfăşurat o hartă şi cîteva ilustraţii. În cartoanele acestea stau încremenite străzile şi locurile pe care le-am văzut. Ele îmi vor aminti multă vreme de austerul Basel, de bătrînele poduri de peste Rin, de vîntul rece care bătea peste Léman, de cotiturile drumurilor înaintînd spre culmile munţilor, de ochii enigmatici de mare ai lacurilor glaciale.

O autostradă, întîi sinuoasă apoi dreaptă, ne duce de la Berna spre Geneva, metropola Elveţiei occidentale. Drumul urcă mereu prin Alpii bernezi. Munţii înalţi, ce ne stau parcă împotrivă, ţi se par că se sfîrşesc numai la cer, iar priveliştea creşte şi ea ameţitoare. Din loc în loc, la distanţe scurte, hoteluri de sport hibernal, ferme, biserici gotice, castele nu prea mari. Şoseaua coboară apoi spre Montreux şi Vevey, staţiuni vecine pe malurile Lemanului, cu debarcadere elegante în care se leagănă bărci şi vele.

Oraş ales pentru desfăşurarea diferitelor conferinţe internaţionale, Geneva a exercitat dintotdeauna o strălucire mondială. În catedrala Saint Pierre a predicat Calvin şi aceasta avea să fie începutul uneia din cele mai gigantice mişcări de renovare a religiei cu consecinţe imprevizibile ; pe Grande Rue, la numărul 40, s-a născut Jean Jacques, precursor al reformelor sociale ale epocii de mai tîrziu, sau mentor spiritual în clipele de meditaţie. La Ferney s-a stabilit Voltaire, după ce i se refuzase azilul în alte părţi ale Europei, şi la Yverdon şi-a desfăşurat activitatea pedagogică Pestalozzi.

Se pot descoperi raporturi şi mai adînci, căci Elveţia francofonă cuprinde la poalele pădurilor munţilor Jura lacul Neuchâtel, în apropierea căruia s-au descoperit vestigii preistorice importante : aici a strălucit civilizaţia uimitoare a aşezărilor lacustre. Aventicum era capitala Helveţiei celtice şi păstrează ruine însemnate ale epocii romane ; aici s-a născut cel ce va deveni mai tîrziu împăratul Vespasian. Geniul topografic al romanilor i-a făcut să aleagă lanţul colinelor rotunjite şi văile dulci ale acestei regiuni şi să neglijeze dealurile abrupte ; ei vor planta vita de vie pe malurile însorite ale lacurilor Bienne, Neuchâtel şi Léman. Acest dar al lui Bachus a dat un parfum de veselie întregului ţinut ce se întinde între Berna şi Burgundia, între Savoia şi Basel. Astăzi, peisajul şi-a păstrat o frumuseţe pe care excesul de civilizaţie n-a izbutit s-o întunece, cum se întîmplă adesea în mijlocul naturii flagelate de tehnică.

De altfel, în orice punct al Elveţiei te frapează armonia realizată între om şi natură, simbioza dintre civilizaţia modernă şi peisajul în care apa şi pădurea se repetă în multiple faţete, modelat şi supus după nevoile şi dorinţa unor întreprinzători inventivi. Este o trăsătură ce poate fi uşor sesizată şi în nord-estul ţării, la Zürich, şi în împrejurimile lui Metropola industrială a Elveţiei pare să fi încercuit aproape complet lacul, dar ea nu a înăbuşit frumuseţea peisajului. Deşi St. Gall, aşezat la mică distanţă de Zürich, a devenit centrul industriei textile a Elveţiei şi ale cărui produse, îndeosebi dantelele, sînt cunoscute în lumea întreagă, localitatea continuă să revendice titlul de „oraş al trandafirilor", iar cantoanele Glaris, Appenzell şi Toggenbourg adăpostesc în staţiuni balneare nenumăraţi turişti.

Basel, metropola chimiei elveţiene, te întîmpină cu oarecare răceală şi indiferenţă. Pentru a pătrunde în intimitatea lui, pentru a-i surprinde specificul trebuie să te amesteci prin forfota mulţimii din piaţa vechii primării, să rătăceşti pe străzile comerciale sau să colinzi prin portul fluvial. Atmosfera este asemănătoare în multe privinţe cu cea de la Zürich : amîndouă, oraşe bogate, pline de fabrici şi bănci unde banii stau şi germinează în linişte. La Zürich şi Basel am înţeles, poate mai mult decît în alte locuri, de ce Elveţia şi-a cucerit reputaţia unei ţări moderne, puternic industrializată, cu preocupări pătrunse de realism şi de eficienţă.

Situaţia continentală a ţării, fără acces direct la mare şi absenţa aproape totală de materii prime — în subsolul ei nu se găseşte nici cărbune, nici fier şi nici petrol — precum şi insuficienţa producţiei naţionale agricole sînt factori care influenţează structura şi dezvoltarea economică a

țării. Cu toate acestea, Elveția se plasează, industrial și tehnic, la nivelul celor mai avansate state, devenind o țară în care pentru ansamblul industriei de mașini, instrumente și aparate, se citează o cifră de 70 la sută din producția destinată exportului ; pentru mașinile electrice proporția atinge 90 la sută și pentru mașini-unelte 80 la sută. A fost nevoie de multă ingeniozitate și de o muncă asiduă ca să se ajungă la o asemenea situație.

Elveția s-a văzut obligată, ca urmare a specificului geografic, să dezvolte, înainte de toate, produse cu valoare mare în volum mic. Este trăsătura majorității industriilor elvețiene, înalt eficiente, pe baza unui preț de cost relativ scăzut, cu o producție orientată cu precădere spre străinătate, în condițiile unei piețe interne restrînse. Unul din exemplele tipice ale specializării este industria de ceasornice. Și, pentru a da o cifră — Elveția exportă anual 63 de milioane de ceasuri. Pînă nu de mult, ceasul era un produs tradițional pe care generații de meșteșugari calificați l-au adus în mod progresiv la starea lui actuală. În ultimii ani condițiile s-au schimbat, electronica modernă punînd la dispoziția cercetătorilor și constructorilor tehnici noi, care au permis nu numai crearea de produse moderne, dar și modificarea metodelor de fabricație. În acest sens, se menționează — printre realizările elvețiene cele mai importante — Centrala Pavilionului elvețian de la Expoziția universală de la Montréal, echipată cu un orologiu cu cesiu, care a dat ora exactă tuturor pendulelor oficiale ale acestei manifestări internaționale. Încă un exemplu de calitate : materiale optice de precizie elvețiene au fost folosite de cosmonauții americani în cursul expediției navei Apollo 11, ca de altfel și în cazul zborului navei Apollo 10.

Specificul economiei elvețiene, dependența accentuată de piețele externe, explică și preocuparea exprimată la diferite niveluri pentru extinderea relațiilor cu toate țările lumii ; în ultima vreme se manifestă din ce în ce mai pregnant și interesul pentru schimburile cu partenerii din estul Europei — mai puțin tradiționale dar tot mai avantajoase, respectînd un comerț bazat pe principii de egalitate și ferit de discriminări. În această lumină, numeroși interlocutori mi-au vorbit cu reală satisfacție de evoluția favorabilă a legăturilor româno-elvețiene, despre perspectivele bune care există pentru extinderea lor în viitor. Prezența României la Tîrgul Național Elvețian din Lausanne, în septembrie 1968, ca și Expoziția industrială elvețiană deschisă la București în aprilie, au prilejuit, fără îndoială, noi impulsuri în lărgirea schimburilor și colaborării economice dintre cele două țări.

În timpul vizitei făcute în Elveția mi-a fost dat să aud de nenumărate ori exprimată ideea că raporturile normale dintre state, facilitarea comerțului reciproc avantajos, extinderea colaborării pe tărîmul culturii, artei, științei constituie tot atîtea punți trainice care pot apropia țări cu orînduiri social-politice diferite. Beneficiară vreme îndelungată de urmările unei politici de neangajare în conflicte, Elveția se arată tot mai preocupată de destinele continentului căruia îi aparține, manifestîndu-se pentru statornicirea unei atmosfere de încredere și destindere în Europa și în întreaga lume.

De la Altfortville la Issy-les-Moulineaux

Congresul care s-a ținut de la 11 la 13 iulie la Issy-les-Moulineaux și ale cărui hotărîri, împreună cu alegerea lui Alain Savary în postul de prim secretar, alimentează în momentul de față numeroasele comentarii consacrate intențiilor și perspectivelor noului partid socialist francez, a fost, de fapt, a doua sesiune a congresului de constituire a acestui partid. Condițiile în care s-a desfășurat cea dintîi, orientările pe care le-a definit și care au făcut din partidul socialist principalul învins al alegerilor prezidențiale, modificarea în urma acestui eșec a raportului de forțe între curentele din interiorul partidului, invită la retrospecție.

Ce s-a întîmplat în aceste șase săptămîni care, dacă n-au zguduit, au deplasat, în orice caz, coordonatele politicii partidului socialist ? Prima sesiune a congresului constitutiv, care a avut loc la 4 mai la Altfortville, a fost atît de marcată de evenimentele pe care le înregistrase viața politică franceză în săptămîna anterioară — rezultatul referendumului din 27 aprilie, demisia generalului de Gaulle, deschiderea competiției pentru funcția prezidențială — încît dezbaterea problemelor privitoare la renovarea structurilor partidului a fost împinsă pe planul al doilea de controversele în jurul desemnării candidaturii la președinție.

Persoana lui Gaston Defferre, de altfel, dezinvoltura cu care s-a impus candidat prin tehnica faptului împlinit și mai cu seamă opțiunile lui politice (de program, de alianțe) au avut serioase incidențe asupra atmosferei, conținutului și rezultatelor sesiunii. O mare parte din delegați au venit la Altfortville nemulțumiți și iritați nu numai de suficiența cu care procedase primarul Marsiliei, dar și de atitudinea adoptată de fostul secretar general al S.F.I.O., Guy Mollet, în legătură cu problema crucială a unei candidaturi unice a stîngii și deci a cooperării cu partidul comunist. Se știe că chiar în ziua în care generalul de Gaulle și-a anunțat demisia, secretarul general al C.C. al P.C.F., Waldeck Rochet, adresa lui Guy Mollet o scrisoare în care sublinia „necesitatea și urgența adoptării unui program de guvernămînt stabilit în comun de către formațiile stîngii și organizațiile sindicale și profesionale" și, pe această bază de principiu, a desemnării unui candidat unic. Răspunsul lui Guy Mollet declara că în concepția partidului său, președintele Republicii are de asumat un rol de „arbitru", nu răspunderea unor orientări politice. Or, venind la Altfortville, delegații știau foarte bine că președintelui Republicii îi incumbă sarcina de a desemna pe șeful guvernului și că aceasta implică în mod necesar opțiuni politice. În plus, răspunsul fostului lor secretar general venea să confirme bănuielile că noul partid pe care erau chemați să-l întemeieze e amenințat să preia unele din tarele celui vechi — deși în pavoazarea sălii drapelele rosii nu mai purtau cele trei săgeți ale S.F.I.O. și deși Guy Mollet luase loc nu la masa prezidiului, ci la aceea a federației sale, Pas-de-Calais. Această stare de spirit s-a tradus în critici violente, privitoare atît la convocarea reuniunii fără consultarea celorlalte formații membre ale fostei Federații a stîngii (care, potrivit proiectului inițial de renovare a partidului, ar fi trebuit să fuzioneze cu S.F.I.O.) cît și în ceea ce privește candidatura Defferre. Un delegat acuza conducerea grupării că „sacrifică unor ambiții personale pornirea în bune condiții a noului partid socialist", un altul incrimina „tîrguielile de stat major", un al treilea exclama : „Cine ce vrea — și împreună cu cine ?"

Guy Mollet

Alain Savary

Alain Savary, „candidat la candidatură" pe care voturile confuze și contradictorii în sprijinul lui Defferre aveau să-l silească să se retragă, explica : „Votînd pentru președinte, alegătorii vor vota pentru o orientare politică. Dacă președintele Republicii n-ar fi decît un arbitru, victoria unui om de stînga n-ar avea nici o semnificație politică și practică... Trebuie făcut totul pentru ca acela care va fi desemnat candidat să poată discuta cu toate organizațiile de stînga. Cine poate contesta că nici o acțiune nu este autentic socialistă dacă nu este înțeleasă și susținută de masele populare reprezentate de partidele lor și de sindicate ? Acțiunea noastră nu va avea sens decît dacă este susținută de Partidul Comunist". Referindu-se la divergențele existente între socialiști și comuniști, el adăuga că acestea nu trebuie să servească drept „alibi unei combinații centriste care ar echivala cu o sinucidere pentru noul partid socialist".

„Cuvinte profetice", aveau să spună mai tîrziu unii observatori. Profetice nu, dar izvorînd dintr-o examinare a situației făcută cu luciditate și în optica unor convingeri consecvente. Deputat al S.F.I.O. din 1951 pînă în 1958, Savary a făcut parte în tot acest timp din aripa stîngă a partidului, luînd poziție în favoarea reluării negocierilor cu guvernul R. D. Vietnam,

pentru o politică liberală în Algeria, împotriva proiectatei C.D.E. (Comunitatea Defensivă Europeană). Devenit în 1956 (cabinetul Guy Mollet) secretar de stat pentru afacerile marocane și tunisiene, el demisiona demonstrativ, în semn de protest împotriva politicii algeriene a guvernului, iar în septembrie 1958 părăsea S.F.I.O. în momentul în care Guy Mollet se ralia generalului de Gaulle. În general, activitățile pe care le-a desfășurat după plecarea din S.F.I.O. n-au fost acelea ale unui om care rupe cu o ideologie, ci ale unuia care în numele convingerilor sale ideologice refuză compromisurile făcute în numele tacticilor politice. De-a lungul itinerariilor pe care le-a parcurs — în Partidul Socialist Autonom, participînd la crearea Partidului Socialist Unificat, în fine întemeind Uniunea cluburilor pentru reînnoirea stîngii (U.C.R.G.) — el pare să fi urmărit sistematic ideea de a pregăti terenul unei viitoare întîneriri, unei revitalizări, a S.F.I.O.

Sesiunea de la Issy-les-Moulineaux i-a oferit încă un prilej de a acționa în acest sens. Cea din mai, ipotecată de proximitatea alegerii prezidențiale și de preocupările pe care această proximitate le generase, a lăsat pentru mai tîrziu problemele referitoare la definirea propriu-zisă a noului partid. Mai tîrziu, adică după desemnarea noului președinte al Republicii și a noului guvern, după intrarea lor în funcțiune. Mai tîrziu — a fost Issy-les-Moulineaux. Ordinea de zi a lucrărilor cuprindea patru puncte. Statutele partidului, stabilirea cotizațiilor, orientarea politică a partidului, alegerea organelor centrale de conducere. În vederea acestei a doua și ultime sesiuni a Congresului constitutiv, fuseseră elaborate numeroase moțiuni din tre care cîteva atrăgeau atenția, în primul rînd, pentru că purtau girul unor personalități cunoscute. Fostul secretar general Guy Mollet, împreună cu mai mulți membri ai conducerii S.F.I.O. și cu majoritatea parlamentarilor, depusese un text intitulat: „Fidelitate față de principii și modernitate în acțiune". Pierre Mauroy, care coordona activitatea comitetului executiv provizoriu, era unul dintre autorii unui „Apel pentru reînnoire și unitate socialistă", în care observatorii semnalau, poate nu fără maliţiozitate, recomandarea de a se asigura „o distribuire mai largă a răspunderilor și o înnoire mai rapidă a celor care le asumă". Alain Savary, într-un studiu intitulat: „A regrupa și a renova", vedea constituirea noului partid ca pe aceea a unei „organizații deschise tuturor tendințelor și familiilor spirituale care se consideră socialiste" și avînd un „program de legislatură elaborat pe baza programului fostei Federații a stîngii". Este de remarcat că titulatura tuturor acestor lucrări folosește un vocabular în mare parte comun. Dar aceleași cuvinte n-au aceleași sens pentru toată lumea. În cursul lucrărilor, opiniile s-au cristilizat în jurul a două probleme principale: primenirea structurilor și cadrelor partidului (aceasta implicînd și raporturile cu celelalte formații care au aparținut Federației); relațiile cu partidul comunist. De notat însă că „lupta între nou și vechi" n-a grupat în același fel pe participanții la Congres, după cum a fost vorba de una sau cealaltă din cele două probleme: un Pierre Mauroy, de pildă, foarte activ în ceea ce privește promovarea de cadre noi, s-a arătat mult mai timid în ceea ce privește cooperarea cu comuniștii; Guy Mollet, personificare a S.F.I.O. pe care a condus-o atîta vreme, s-a arătat mai dispus la o orientare spre stînga decît ar fi putut lăsa să se creadă antecedentele sale. De altfel, el a fost și cei care s-a opus foarte energic propunerii lui Max Lejeune, deputat, fost ministru ca partidul să se numească de aici încolo „Mișcarea democrată socialistă", cu toată imprecizia pe care o asemenea titulatură o implica și cu deschiderea spre centru și centru-dreapta pe care această imprecizie o menaja.

Noul partid își va păstra deci denumirea de partid socialist. În ceea ce privește organele de conducere, observatorii subliniază că, în compoziția lor, numele celor mai mulți dintre „șefii istorici", ca Mollet, Defferre, Jules Moch, nu se regăsesc. Din vechea gardă au fost realeși în special conducători ai organizațiilor locale; Claude Fuzier, editorialist al ziarului „Le Populaire"; cîteva personalități cunoscute mai de mult ca partizani ai unei modernizări a partidului. În același timp, se constată un aflux destul de important de membri noi, printre care mai mulți activiști ai cluburilor și animatori ai grupurilor de tineret.

În ceea ce privește orientarea politică și alianțele partidului, Congresul de la Issy-les-Moulineaux a afirmat o netă orientare spre stînga. Rezoluția adoptată proclamă aspirația participanților către unitatea stîngii, adăugînd că aceasta „nu se poate realiza decît pe baza unor principii și a unui program inspirate de ideile fundamentale ale socialismului și discutate cu toate forțele de această apartenență". În același spirit, o moțiune adoptată cu majoritate de voturi cere deschiderea fără condiții prealabile a unui dialog public și permanent cu partidul comunist, și, de asemenea, reluarea efortului de regrupare a socialiștilor. Alain Savary, după alegerea sa ca prim secretar al noului partid, sublinia: „Nu renunțăm la desăvîrșirea regrupării socialiștilor, în primul rînd începînd cu noi înșine... Noul partid trebuie să se elibereze de diviziunile, de certurile istorice, care nu interesează pe noii aderenți...". Unii observatori notează că alegerea lui Alain Savary „ar fi simbolizat în mod valabil o hotărîre de reînnoire, dacă desemnarea animatorului Uniunii cluburilor n-ar fi fost sprijinită chiar de acei cărora li se atribuie intenția de a limita eficacitatea acestei desemnări". „Le Monde", care adaugă: „Trebuie să se recunoască, totuși, că desemnarea lui Pierre Mauroy ar fi fost mai puțin conformă orientării politice a Congresului"). Alții (Gilles Martinet, în „Le Nouvel Observateur") consideră că două „teste" vor permite să se măsoare seriozitatea hotărîrilor luate: organizarea, imediat după vacanță, pe de o parte a unor întîlniri cu partidul socialist unificat și Convenția instituțiilor republicane a lui François Mitterrand, pe de altă parte — a demersurilor pentru deschiderea dialogului cu partidul comunist; elaborarea pînă la sfîrșitul anului a unui plan de acțiune care să definească obiectivele „socialismului modern". În ceea ce privește partidul comunist, Jacques Duclos a declarat în cursul unei emisiuni de televiziune: „Partidul comunist ia act de faptul că Uniunea stîngii constituie axa normală a strategiei noului partid socialist, ceea ce este exact contrariul celor hotărîte la Congresul de la Altfortville".

Cum Alain Savary consideră că pentru noul partid „totul abia începe", majoritatea observatorilor își rezervă, de asemenea, aprecierile pentru momentul cînd hotărîrile de la Issy-les-Moulineaux vor prinde să capete greutatea acțiunilor concrete.

Florica ȘELMARU

reflector

SE MUTĂ GONDOLIERII DIN VENEȚIA?

Comisia pentru monumente și locuri istorice și artistice a Adunării parlamentare din cadrul Consiliului Europei a întreprins o vastă campanie în sprijinul comorilor arhitecturale ale Veneției, a căror existență este amenințată, după cum se știe, de eroziune și de activitățile industriale. Pe de altă parte, la Veneția, autoritățile locale s-au mobilizat în sprijinul... gondolierilor. Aceștia declară că, datorită condițiilor nefavorabile de muncă, vor abandona orașul pentru a merge să-și practice meseria pe lacurile din nordul Italiei. Consiliul municipal a hotărît crearea unei „Agenții pentru păstrarea gondolelor și protecția gondolierilor". Prima sarcină va fi instaurarea unui sistem de securitate socială și reglementarea diferendelor care izbucnesc frecvent între gondolieri și proprietarii gondolelor, care reține un procent ridicat din cîștigurile celor dintîi. Pe de altă parte, concurența ambarcațiunilor cu motor contribuie la accentuarea dificultăților gondolierilor.

ÎNCURAJĂRI?

Acordul de la Bruxelles asupra creării unui sistem comunitar de protecție monetară, demersul presant al lui Antoine Pinay pe lîngă președintele Pompidou („Trebuie, în interesul Franței, să acceptăm o Europă cu Anglia"), vizita la Paris a ministrului de externe olandez Joseph Luns — care prevede, pentru toamna viitoare, o întîlnire la nivel înalt a „celor șase" pe tema lărgirii Pieței comune — în sfîrșit, primirea de către Georges Pompidou, Chaban Delmas și Maurice Schumann a lui Jean Rey, președintele Comisiei comunităților europene, au încurajat pe cei care speră într-o poziție „mai suplă" a Franței față de lărgirea Pieței comune. Această poziție este mai sensibilă deocamdată în ton, mai puțin în fapte, dar o schimbare — apreciază observatorii — este evidentă. Se pare că președintele Pompidou nu dorește să continue politica veto-ului față de intrarea Angliei în C.E.E. Pe de altă parte, Antoine Pinay a adus public un argument care — scrie presa franceză — ar trebui să determine guvernul să practice „deschiderea europeană" anunțată în timpul campaniei electorale: argumentul economic și monetar.

COMISIA DUNCAN

După un an de cercetări, o comisie special instituită a ajuns la concluzia că e necesar să se reducă sensibil numărul membrilor Foreign Office-ului, micșorîndu-se astfel costul actual al serviciilor diplomatice britanice. Publicat sub forma unei Cărți Albe, raportul comisiei Duncan (după numele președintelui ei), a produs reacții contradictorii în cercurile politice și diplomatice engleze.

Între speranțe și amînări

Corespondență din Londra de la Liviu Rodescu

În literatura politică britanică este frecvent consemnat — cu evocări nostalgice — drumul anevoios parcurs de la destrămarea imperiului pînă la actualul popas în anticamera Europei. Într-adevăr, revenind treptat la proporțiile reale ale unei puteri europene, Marea Britanie și-a depus, pentru a doua oară în ultimul deceniu, cererea de intrare în Piața comună, considerentele predominante fiind cele de natură economică.

De la constituirea Comunității Economice Europene — prin semnarea Tratatului de la Roma la 25 martie 1957 — cele șase țări membre au creat un complex întreg de raporturi, bariere vamale și instituții comune, astfel încît primirea unui nou membru a devenit extrem de dificilă, implicînd unele modificări în însăși structura organizației. Acesta a fost, de altfel, motivul, invariabil invocat mai ales de Franța, pentru a justifica opoziția față de candidatura britanică.

CEREREA DE PE MASĂ ȘI INSISTENȚELE DIN CULISE

Insuccesele Londrei, cu ample rezonanțe politice, au fost însoțite de tot atît de asidue explorări diplomatice, destinate să atragă sprijinul celor cinci parteneri ai Franței, folosindu-se, printre altele, mediul favorabil al unor organisme politice, ca Uniunea Europei Occidentale sau Consiliul Europei. Poziția britanică avea, desigur, rezervele ei, așa cum fuseseră ele exprimate de premierul Harold Wilson în cuvîntarea de la Bristol din 18 martie 1966 : „Sîntem pregătiți să ne alăturăm (Pieței comune) dacă pot fi negociate garanții convenabile pentru interesele Marii Britanii și pentru interesele noastre în Commonwealth... Nu vom proceda pe baza unei acceptări necondiționate, indiferent de termenii care ne vor fi oferiți". Nu par să fi intervenit schimbări substanțiale în acest punct de vedere, chiar și după ce generalul de Gaulle a părăsit scena politicii franceze, ceea ce i-a determinat pe adversarii candidaturii britanice să prezinte intențiile Londrei ca fiind cel puțin îndoielnice. În prezent, Whitehall-ul consideră că cererea depusă în noiembrie 1966 continuă să se afle „pe masă" și că următoarea inițiativă în vederea soluționării ei ar reveni „celor șase".

Folosind premisa că perioada postgaullistă ar oferi condiții mai flexibile, diplomația britanică a început de la un timp încoace să stimuleze contribuția mai intensă a unor personalități politice vest-europene și a unor mecanisme instituționale. În ultimele cîteva săptămîni, s-au înmulțit vizitele și consultările între diferite capitale vest-europene : consultările lui Willy Brandt, ministrul de externe vest-german, la Paris ; călătoria lui Harold Wilson în Suedia ; întrunirea unor lideri social-democrați la Harpsund (Suedia) ; turneul lui Joseph Luns, ministrul de externe olandez, prin țări ale Pieței comune și în Marea Britanie ; iar la 22 iulie, conferința celor șase miniștri de externe ai țărilor C.E.E.

Obiectivul britanic este de a pune în centrul preocupărilor și dezbaterilor realizarea unui acord privind începerea negocierilor cu „cei șase". Tema principală fiind astfel „lărgirea Pieței comune", examinarea ei de către comitetul sus-amintit a fost precedată de o minuțioasă pregătire : cîteva rapoarte întocmite de figuri proeminente occidentale conțin studii asupra multiplelor aspecte controversate în domeniul instituțional, financiar, tehnologic și agrar. Analiza respectivelor rapoarte — în cadrul lucrărilor Comitetului, care au început săptămîna trecută la Bruxelles — ar urma să conducă ulterior la însumarea unor concluzii cu privire la dificultățile ridicate de candidatura Marii Britanii. Autorul raportului asupra problemelor instituționale este fostul președinte al Comisiei C.E.E., Hallstein, care susține ideea „consolidării mai departe a rolului Comisiei ca element de proiectare, conducere și mediație în procesul de adoptare a hotărîrilor". În fond, e vorba de o pledoarie în favoarea constituirii unor organe supranaționale, care să funcționeze pe baza principiului majorității, astfel încît directivele venite de la autoritatea centrală să nu poată fi afectate de veto-ul unui membru aflat în dezacord. După părerea lui Hallstein, numai în aceste condiții ar putea fi întărită comunitatea în viitor, atunci cînd ea se va mări cu 4 noi membri (Marea Britanie, Danemarca, Norvegia și Irlanda).

Concepția „statului federal" vest-european, cum îl numește el, a avut darul să reanime puternicul curent al opiniei publice împotriva proiectelor supratatale, despre care Douglas Jay, fost ministru britanic al comerțului, spunea de curînd că ar constitui un sistem politic străin, menit să înlocuiască democrația și independența națională cu „autoritatea birocratică". Recent, în cadrul unor dezbateri parlamentare, premierul Wilson a trebuit să reafirme punctul de vedere oficial, adoptat mai de mult, arătînd că actualele acțiuni ale guvernului nu implică nici un angajament automat față de o Europă vestică „federală sau confederală". În acest domeniu, confruntările de opinii rămîn să se desfășoare mai departe în planul teoretic, nereușind deocamdată decît să releve distanța dintre iluzii și realități.

DIFICULTĂȚI : MONETARE, AGRICOLE...

Mult mai aproape de miezul problemelor sînt rapoartele care examinează obstacolele de natură economică în calea unor previzibile operațiuni de lărgire a comunității. Ocupîndu-se de aspecte ale viitoarelor relații financiare, dr. Guido Carli, guvernatorul Băncii Centrale italiene, lansează ca propunere principală introducerea unui curs de schimb valutar mai flexibil, încercînd să demonstreze că acest lucru ar putea înlesni mult admiterea Marii Britanii în Piața comună în decursul unei perioade de tranziție. Ceea ce, însă, ar implica, printre altele, și abandonarea rolului actual al lirei sterline ca rezervă internațională alături de dolar. Se prevede, de pildă, așa cum reiese și dintr-un raport suplimentar al doctorului Triffin, o „unificare monetară", sugerîndu-se ca, în acest scop, membrii comunității să depună o anumită parte din rezervele lor la un fond comun.

În situația nou creată, nici deficitul balanței de plăți, nici marile credite pentru ajutorarea lirei sterline n-ar mai constitui, după părerea sa, bariere serioase în calea candidaturii britanice. Pe o poziție diametral opusă se situează Raymond Barre, vicepreședinte al Comisiei C.E.E., care se pronunță pentru o politică de coordonare și mai strînsă decît cea actuală, fără ajustări „flexibile", dezvăluind astfel existența unor adînci dezacorduri chiar între înaltele oficialități ale Pieței comune.

Incomparabil mai puțin solubile se prezintă aspectele complicate ale politicii agrare, care au cauzat și în trecut ferecarea porților Pieței comune în fața tentativelor britanice. Raportul respectiv aparține lui Edgar Pisani, fost ministru francez al agriculturii, care a deținut un rol proeminent în negocierile din 1962—1963, cînd insistențele Londrei eșuaseră total. Deși autorului i s-a cerut să trateze problema în perspectiva alăturării britanice, din conținutul raportului se desprinde, totuși, destul de clar tendința de a nu afecta interesele agriculturii franceze pe o durată mai lungă. Marii Britanii îi este acordat dreptul la o perioadă de tranziție, pentru a se putea desprinde de diferite angajamente pe alte piețe și pentru a se adapta treptat la politica agrară a comunității, la care ar urma să aducă inițial o contribuție financiară moderată. Ulterior, însă — potrivit concluziei lui Pisani — după circa 3—4 ani, participarea engleză trebuie să devină integrală pentru că însăși politica agrară este o parte integrală a comunității și, ca atare, candidatura britanică nu poate fi luată în considerare decît pe această bază.

S-a calculat că totalul cheltuielilor și subvențiilor pe care le varsă cele 6 țări membre la politica agrară comună se ridică, anul acesta, la aproape 1 miliard lire, iar Pisani afirmă că, potrivit normelor în vigoare ale C.E.E., Marea Britanie ar trebui să plătească, în cazul în care ar fi admisă într-un termen mai scurt, cam jumătate din această sumă, adică cel puțin 480 milioane lire. Cifra, pe care mulți economiști britanici o prefigurează mai de mult cu oarecare aproximație, a declan-

şat un val de obiecţiuni în opinia publică şi în parlament, oferind adversarilor candidaturii argumente greu de combătut ; însuşi ministerul britanic al agriculturii recunoscuse, cu cîţiva ani în urmă, că unul din efecte ar fi şi creşterea preţurilor la produsele alimentare pe piaţa internă, cu 10—14 la sută în medie, influenţînd astfel defavorabil nivelul de trai. Devalorizarea lirei sterline, intervenită între timp, ar mai putea adăuga un procent sau două la această majorare a preţurilor. Un adaos de aproape 500 de milioane lire anual la deficitul balanţei de plăţi ar deveni, astfel, o povară insuportabilă pe plan economic, cu repercusiuni grave pe plan electoral.

Adepţii candidaturii, pe de altă parte, contestă metoda de calcul folosită, ca fiind nereală, şi încearcă să demonstreze că problema ar trebui privită în ansamblul ei, ceea ce ar permite să se presupună că pierderile inevitabile la capitolul politicii agrare a C.E.E. vor fi compensate de beneficiile recoltate de pe urma pătrunderii produselor industriale britanice în Piaţa comună.

CALENDARUL NEGOCIERILOR RIDICĂ PROBLEME

Înainte ca toate aceste interese contradictorii să fie abordate la viitoarele conferinţe şi întîlniri interoccidentale, se recunoaşte de pe acum că rezolvarea cererii britanice nu poate fi redusă la un simplu act de aderare, ci va implica tratative dificile pe scară largă şi pe termen lung, atît în ceea ce priveşte aspectele politice cît şi cele economice. Cînd anume se va trece efectiv de la faza explorării şi a studiilor, la cea a tratativelor concrete, aceasta e întrebarea care frămîntă încă cercurile proeuropene britanice şi amplifică circuitul probabilităţilor.

Multe nedumeriri au fost limpezite, în orice caz, la recenta conferinţă de presă a preşedintelui Pompidou.

La Londra s-a interpretat că priorităţile franceze tind să împingă pe plan secundar impacientarea britanică. Şi anume, potrivit punctului de vedere al Parisului, ar fi necesar să fie reglementate şi definitivate liniile generale ale politicii şi structurii C.E.E., urmînd ca forma completă a acesteia să constituie baza discutării noilor aderări.

La sfîrşitul acestui an se încheie perioada de tranziţie de 12 ani prevăzută de tratatul de la Roma, iar „cei 6" urmează să examineze trecerea la o nouă fază pe calea „integrării" economice. În atenţia Londrei se află îndeosebi viitoarea renegociere a sistemului financiar de subvenţie a politicii agrare. Dacă, aşa cum se sugerează în unele cercuri britanice, actualul sistem ar fi prelungit cu încă un an, Marea Britanie s-ar afla, între timp, în tratative avansate cu privire la candidatura ei şi ar putea lua parte, totodată, şi la definitivarea unui sistem financiar care să includă şi interesele britanice. În caz contrar, Londra nu va avea ca alternativă decît acceptarea sau neacceptarea unui dezavantajos pachet de norme stabilite de „cei 6". Aşadar, discutarea concomitentă sau separată — aceasta pare a fi dilema care va domina în mare parte viitorul calendar al negocierilor. Se afirmă că şansa unui răspuns ar putea-o oferi o mult aşteptată întîlnire la nivel înalt a „celor şase", propusă de guvernul francez, la ultima reuniune a miniştrilor de externe ai C.E.E., pentru septembrie, la Haga.

Londra, 29 iulie

Corespondenţă din Bogota

Nonconformism clerical

dr. Leopoldo Vargas

preşedintele Colegiului Naţional al ziariştilor din Columbia

În mai multe ţări din America Latină se constată creşterea participării diferitelor categorii sociale ale populaţiei la acţiunile revendicative. La mişcările sociale cu caracter protestatar iau parte, mai ales în Columbia şi Brazilia, numeroşi preoţi, ataşaţi ideilor de dreptate socială. Pe această temă ne scrie corespondentul nostru din Bogota, dr. Leopoldo Vargas, preşedintele Colegiului Naţional al ziariştilor din Columbia.

Contradicţiile ascuţite pe care le cunosc multe din ţările în curs de dezvoltare — în mare parte din cazuri, victime ale atacurilor colonialismului — se răsfrîng şi asupra poziţiei preoţilor latino-americani. Concret, în Columbia, biserica catolică, cea mai conservatoare din America Latină după cea din Argentina, dezvăluie un caz uimitor : emoţionantul erou al carabinei şi sutanei, părintele Camilo Torres (care a căzut într-o luptă cu unităţi ale armatei la 15 februarie 1966). Ierarhia eclesiastică din Columbia a constituit un instrument politic al clasei conducătoare şi un aliat al grupărilor oligarhice, chiar din primele zile ale instaurării republicii, adică la jumătatea veacului trecut, cînd a fost cucerită independenţa naţională.

Camilo Torres

Şi totuşi, spiritul înnoitor imprimat bisericii de iniţiativele papei Ioan al XXIII-lea găseşte partizani chiar şi printre episcopi, dar mai ales în rîndurile unui mare număr de preoţi care, în desfăşurarea acestei opere apostolare, se lasă conduşi mai degrabă de compasiunea pentru clasa oprimată decît de avertismentele drastice ale ierarhiei. Mulţi tineri preoţi columbieni nu au nimic împotriva dialogului cu marxiştii ; din contra, consideră că filozofia marxistă oferă soluţiile cele mai juste şi adecvate problemelor naţionale neglijate de ideologia anacronică a partidelor politice tradiţionale (conservator şi liberal). Ei afirmă că dacă se va continua această politică de abandonare a aspiraţiilor populare, clasele aşa-zise de „jos" vor fi nevoite să treacă mai categoric la apărarea drepturilor încălcate şi a aspiraţiilor frustrate de oligarhia la putere.

Nucleul acestor preoţi neconformişti îl reprezintă grupul numit „Golconda", de la numele moşiei unde, cu aproape un an în urmă, aceştia s-au reunit să delibereze şi să-şi definească poziţiile în vederea stabilirii unei platforme de acţiune.

Condus de trei sau patru episcopi, între care monseniorul Gerardo Valencia, episcop al oraşului şi portului Buenaventura, grupul Golconda consideră că rădăcinile subdezvoltării naţionale şi originea inegalităţii sociale se află, printre altele, în pătrunderea şi, apoi, acapararea de poziţii în economie de către monopolurile nord-americane, ca şi în perpetuarea sistemului politic burghez. Soluţia imenselor probleme ar fi, apreciază preoţii, o profundă reformă a structurilor pe care se fundamentează organizarea statului columbian.

Curentul reînnoirii din cercurile clericale s-a născut, realmente, în jurul părintelui guerrillero Camilo Torres şi al unui grup combativ de slujitori ai bisericii, printre care monseniorul German Guzman, autorul cărţii „Violenţa în Columbia". El a descris, pe baza unor statistici minuţioase, procesul de aservire desfăşurat în special în rîndul ţărănimii : violenţa celor „de sus" împotriva celor „de jos".

Astăzi, flamura pentru care a luptat şi murit Camilo Torres a adunat în jurul ei preoţi a căror vîrstă nu trece de 30 de ani. Unul dintre aceştia este părintele Rene Garcia, paroh al cartierului muncitoresc Floridablanca din Bogota. Garcia predă la universitate, ţine conferinţe studenţilor şi muncitorilor în spiritul revendicărilor susţinute de el. În oraşul industrial Medellin, preoţii se solidarizează cu revendicările unui grup de muncitori şomeri.

Mişcarea preoţilor ia amploare. S-a constituit deja o echipă combativă, tînără, inteligentă, care nu separă, cum s-a întîmplat înainte, preocupările spirituale de lupta pentru demnitate umană şi bunăstare socială, împotriva unor rînduieli care menţin un abis uriaş între cei săraci şi bogaţi. Există chiar o publicaţie proprie a lor — „Frontul Unit" — întemeiată de Camilo Torres şi German Guzman.

Bogota, 25 iulie

Corespondență din Volta Superioară de la Edmond Frédéric

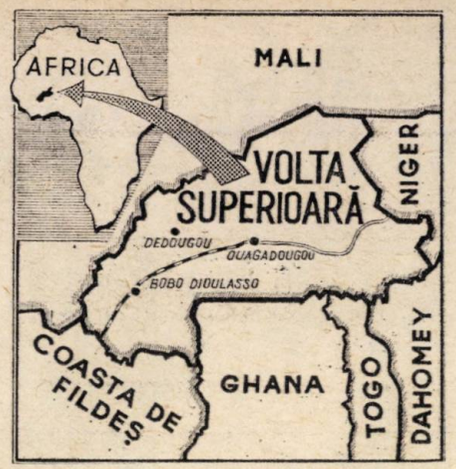

Militarii, civilii și puterea

În primăvara acestui an, fostul președinte al Republicii Volta Superioară, Maurice Yaméogo, s-a relansat în activități politice mai ales în principalele orașe ale țării — capitala administrativă, Ouagadougou (100 000 de locuitori) și cea economică, Bobo Dioulasso (50 000 de locuitori) —, dar fără succes. Partizanii fostului lider al Partidului R.D.A. (Rassemblement Démocratique Africain), descurajați de înfrîngerea conducătorului lor, dar fericiți totuși că acesta a scăpat cu viață (obținînd doar o condamnare de cinci ani închisoare), nu doresc astăzi altceva decît să relanseze partidul pentru a împiedica avansul posibil al principalilor rivali de pe scena politică a țării. Iată, însă, că, nu de mult, atît secretarul general al R.D.A., M. Diallo, cît și liderul formației adverse, Partidul Revoluției Africane, Nazi Boni, au decedat. Astfel, într-un moment important al vieții politice a țării, principalele două partide voltiene și-au pierdut conducătorii, binecunoscuți încă din perioada obținerii independenței. Astăzi, principalul om politic din Volta Superioară cu autoritate în cercuri largi rămîne profesorul Joseph Ki Zerbo, cunoscut specialist african în problemele educației. Cu ani în urmă, la sfîrșitul studiilor sale pariziene, el punea la Dakar, împreună cu alți tineri intelectuali africani, bazele Mișcării de Eliberare Națională, care urmărea organizarea luptei împotriva dominației coloniale. Ramura voltiană a acestei formațiuni politice continuă încă să activeze și se bucură de popularitate și sprijin în rîndul tineretului mai ales, atît în mediile rurale cît și în cele urbane. Programul M.E.N. include ca obiective de bază lupta împotriva corupției și abuzurilor administrației, instaurarea unor instituții democratice, îmbunătățirea nivelului de trai al clasei muncitoare și țărănimii — păturile cele mai sărace ale populației țării. Catolic cu vederi de stînga, Ki Zerbo, împreună cu partizanii săi, este conștient că pentru realizarea demarajului temeinic al dezvoltării naționale se impun formarea și ridicarea conștiinței politice a maselor țărănești, care grupează cea mai mare parte a populației țării. Ca reacție la afirmarea acestor idei, se constată o serie de acțiuni de subminare din partea șefilor tradiționali — colaboratori ai fostelor autorități coloniale — și a sectelor religioase creștine.

La rîndul său, guvernul militar prezidat de generalul Sangoulé Lamizana se străduiește să amelioreze situația economică și socială dificilă a țării. Instaurat la putere mai ales cu sprijinul statului major al armatei, președintele Lamizana a pus capăt activităților politice ale foștilor colaboratori ai lui Yaméogo (dar și ale altor oameni politici) și a adoptat o serie de măsuri de austeritate menite să permită echilibrarea bugetului național, serios afectat de „cheltuieli inutile și deturnări de fonduri". Timp de trei ani, regimul său s-a străduit, cu anumite succese, să facă față dificultăților prin care trece țara în plan politic și economic. De curînd, generalul Lamizana a făcut cunoscut că echipa sa conducătoare, compusă din militari, se gîndește „să se întoarcă în cazărmi", deși o serie de membri ai administrației cer prelungirea prerogativelor asumate de actualul guvern. Dacă nu vor interveni elemente neprevăzute, retragerea militarilor de la conducerea țării va fi inaugurată, totuși, în octombrie, o dată cu votarea noii constituții, și va fi urmată de alegerile legislative cărora, la rîndul lor, le va urma scrutinul pentru alegerea președintelui țării (prevăzută pentru 1970).

Volta Superioară, situată în interiorul marelui arc descris de fluviul Niger, înregistrează un sector rural important, care cuprinde 91,5 la sută din populația țării, dispusă în circa 7 000 de așezări. Țara, care se întinde pe 274 000 kmp și este populată de circa 4,4 milioane de locuitori, nu are ieșire la mare. Problemele economice, sociale, etnice legate de asimilarea valorilor civilizației moderne, în condițiile menținerii „echilibrului tradițional", confruntă cu acuitate țara. În general, tehnicile utilizate în economie (mai ales în agricultură) au rămas aceleași de secole. Procesul de înnoire a structurilor tradiționale nu s-a impus, deocamdată, cu vigoare. Și, totuși, trebuie semnalată, ca un succes notabil, ameliorarea balanței comerciale datorită unei mai bune producții și desfaceri a culturilor de export. Arahidele, exportate mai ales în țările membre ale Pieței comune (circa 12 000 de tone anual), sesamul (al cărui preț a fost stabilizat) și, îndeosebi, bumbacul (20—25 000 de tone anual) rămîn, în continuare, principalele mărfuri de export.

Bazată pe dezvoltarea rurală și ameliorarea nivelului de viață, politica actualului regim folosește, ca principal instrument de acțiune în plan economic, Organismul Regional de Dezvoltare, care are filiale în principalele regiuni ale țării. În cadrul O.R.D., reprezentanții administrației și populația se întîlnesc pentru a discuta diferitele subiecte de ordin practic legate de dezvoltarea și comercializarea producției agricole.

Handicapul energetic al țării, care grevează serios asupra dezvoltării, este deosebit de mare ; abia prin construcția hidrocentralei de la Dedougou pe fluviul Volta (18—26 milioane kWh pe an) situația ar putea cunoaște o oarecare îmbunătățire. O problemă la fel de acută rămîne cea a transporturilor. Practic, Volta Superioară este astăzi legată numai de Coasta de Fildeș prin calea ferată. Pe această cale, ea primește, la prețuri ridicate, diferite mărfuri și produse manufacturate sau echipament venind din Abidjan și trimite, în schimb, produse agricole sau pește sărat la prețuri ieftine. În prezent, se lucrează la construcția unor axe rutiere îndreptate spre Dahomey și Ghana.

În ce privește efortul industrial, el crește încet dar continuu. O serie de întreprinderi stau deja ca mărturii concrete în acest sens : întreprinderea textilă VOLTEX de la Koudougou, fabrica de chibrituri SONICO, fabrica de țigări MAVOCI — ambele amplasate în capitală etc. Speranțe mari sînt legate de punerea în exploatare a minelor de mangan de la Tambao. Aceasta va presupune, însă, racordarea regiunii septentrionale a țării la rețeaua de transporturi de importanță continentală.

Progresul economic încă slab s-a repercutat și asupra situației învățămîntului ; nu de mult, responsabilii rețelei de învățămînt religios și privat (acesta din urmă, important în Volta Superioară) au protestat și au amenințat chiar cu închiderea școlilor, ca urmare a diminuării subvențiilor de stat. Din același motiv, cardinalul Zoungrana a făcut cunoscută decizia sa de a remite statului școlile catolice.

Autoritățile se preocupă serios de diminuarea abuzurilor, a corupției, foarte frecvente sub regimul precedent și care au contribuit din plin la căderea acestuia. În același timp, actualul guvern a procedat și la o reducere a salariilor funcționarilor de stat.

Ce se va întîmpla dacă promisiunea militarilor de a se retrage de la conducerea țării va fi îndeplinită ? Se vorbește despre întemeierea unui partid unic ; alte opinii se pronunță pentru realizarea unui sistem politic bipartizan. Răspunsul este așteptat mai ales de la scrutinul din octombrie.

Ouagadougou, 19 iulie

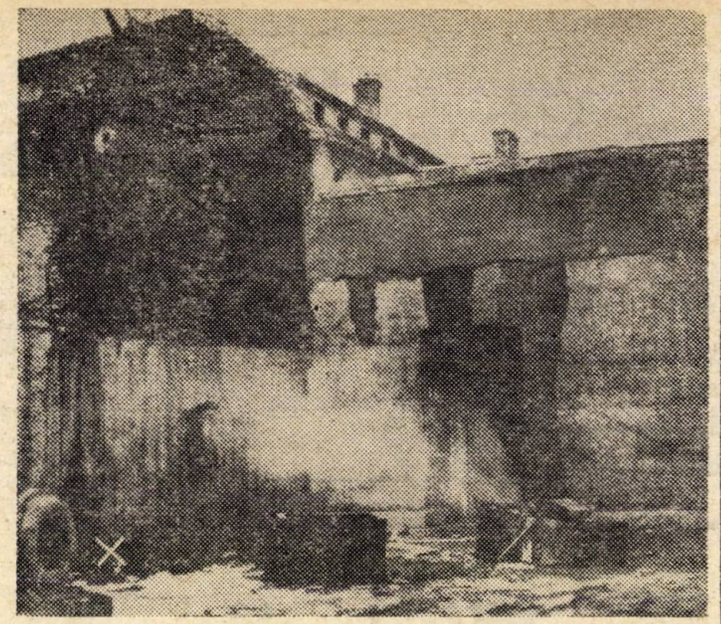

Terenul de deasupra bunkerului lui Hitler fotografiat după sinuciderea „fuhrerului"

ULTIMELE ZILE ÎN BUNKERUL LUI HITLER

Lev Bezîmenski

2

Ghicea, oare, Adolf Hitler ce-l aștepta în ceasul inevitabil al prăbușirii Reichului? Din amintirile celor aflați în ultimele zile în bunkerul cancelariei Reichului, se știe că, pe măsură ce lucrurile se apropiau de sfîrșit, führerul imperiului nazist era tot mai frămîntat de propria lui soartă. O dată a spus că n-ar vrea să nimerească într-un „panopticum rus". Altădată a spus că-l vor duce, probabil „într-o grădină zoologică din Moscova".

Evident, lui Hitler îi lipsea fantezia necesară pentru a se imagina pe banca acuzaților unui viitor tribunal internațional. În general vorbind, fantezia sa era unilaterală, căci se obișnuise să se vadă numai în rolul de învingător.

Dar se apropia ceasul răsplatei. Se apropia, firesc și ineluctabil, de cei care dezlănțuiseră cel mai criminal dintre toate războaiele criminale. Nu mai puteau fi de nici un ajutor nici intrigile lui Ribbentrop, nici demagogia lui Goebbels, nici aviația lui Goering, nici mult lăudata înțelepciune a Marelui Stat Major german. E drept că locatarii bunkerului nu puteau vedea din adăpostul lor steagul roșu înălțat deasupra Reichstagului, dar știau că sfîrșitul sosise.

În zorii zilei de 2 mai 1945, garnizoana Berlinului a capitulat. Istoricul cercetărilor începute, la 2 mai 1945, în grădina Cancelariei Reichului a rămas multă vreme necunoscut. Trebuie să-i fim recunoscători Elenei Rjevskaia, pe atunci interpretă militară, astăzi scriitoare, pentru că, în însemnările ei „File berlineze", a povestit, prima, despre dîrzenia și inventivitatea cu care ofițerii sovietici de contrainformații înaintau pe un drum anevoios, întortocheat. Din însemnările ei am aflat numele cîtorva dintre cei ce au îndeplinit această misiune complicată. Este vorba de locotenent-colonelul Klimenko, de colonelul Gorbușin, de soldatul Ciurakov și de alții. M-am gîndit că ar fi foarte interesant să stau de vorbă cu acești oameni, să combin amintirile lor (fiecare dintre ei s-a ocupat numai de o anumită latură a cercetărilor) și să le confrunt cu documentele pentru ca, în ultimă instanță, să realizez un tablou cît mai cuprinzător al evenimentelor.

GOEBBELS ȘI BORMANN ANUNȚĂ CĂ FÜHRERUL „A PĂRĂSIT ACEASTĂ LUME"

Așadar, care sînt informațiile de care dispuneau ofițerii sovietici aflați la 2 mai în grădina Cancelariei Reichului? Puteau ei oare să considere că Hitler era mort?

Analizînd astăzi toate documentele de arhivă, știm că Înaltul comandament sovietic dispunea încă la 1 și 2 mai, de un șir întreg de mărturii despre moartea lui Hitler. În deosebi, exista o mărturie oficială. Ea fusese redactată de Goebbels și Bormann, inclusă în scrisoarea lor adresată lui I. V. Stalin și transmisă în noaptea de 1 mai 1945 de către generalul Krebs.

Am avut chiar eu în mînă această scrisoare atunci cînd, în zorii zilei de 1 mai, am fost chemat la comandantul frontului, mareșalul Uniunii Sovietice Gheorghi Konstantinovici Jukov. Pe atunci, Statul Major al frontului se afla la Strausberg, o suburbie a Berlinului. Noi, ofițerii de stat major, locuiam în case; totuși, din precauție, comandamentul Statului Major a amenajat blindaje confortabile amplasate la mare adîncime, unde se afla și punctul de comandă. Am coborît în blindaj și am raportat că m-am prezentat în conformitate cu ordinul primit. Șeful Statului Major al Frontului I bielorus, generalul-colonel Mihail Sergheevici Malinin, mi-a remis cîteva file de format redus, cu un text imprimat cu litere nefiresc de mari (12 mm). După cum am aflat mai tîrziu, textul fusese bătut la mașina de scris personală a lui Hitler care, în ciuda vederii sale slabe, nu voia să poarte în public ochelari. În consecință, textele ce-i erau destinate se băteau la o mașină specială. La aceeași mașină fusese bătută și scrisoarea adresată lui I.V. Stalin, în care se anunța că Hitler (reproduc formularea din scrisoare) „a părăsit această lume".

Traduceam direct textul din germană în rusă. Mareșalul Jukov asculta cu atenție și mă ruga, din cînd în cînd, să repet pasajele care i se păreau îndoielnice, în special fraza în care autorii scriau că Stalin este „primul dintre negermani" informat despre moartea lui Hitler (textul scrisorii era transmis frază cu frază la Moscova unde, la celălalt capăt al firului, se afla un general de serviciu de la Marele Cartier General al Înaltului comandament suprem).

Discutînd cu ofițerii din Statul Major al Frontului sosiți de la Statul Major al armatei a 8-a de gardă, am aflat că scrisoarea fusese adusă de șeful Marelui Stat Major german, Krebs, care furnizase personal explicațiile legate de scrisoare, mai întîi generalului Ciuikov, apoi generalului de armată Vasili Danilovici Sokolovski, locțiitor al mareșalului Jukov. Din aceste explicații mai rezulta că Hitler se sinucisese.

Desigur, n-aș putea spune că, în zorii zilei de 1 mai 1945, cei care citeau scrisoarea lui Goebbels și Bormann erau pe deplin convinși de veridicitatea ei. De aceea, mă îndoiesc că informațiile referitoare la scrisoare au fost transmise armatei a 3-a de șoc, al cărei ofițeri se ocupau cu cercetările pe teritoriul Cancelariei Reichului. Materialele transmise de Krebs nimeriseră direct de la Statul Major al armatei a 8-a de gardă la comandamentul Frontului, iar apoi la Marele Cartier General. Pe atunci, erau documente cu caracter secret și, firește, trupele nu au fost informate despre ele. De altfel, acest lucru nu ar fi fost cu putință nici din punct de vedere practic.

La 2 mai, a fost prins Otto Guensche, care a făcut declarații detaliate despre moartea „führerului" său. Dar el fusese arestat la periferia Berlinului (în afara razei de acțiune a armatei a 3-a de șoc) și mărturiile sale nu au devenit cunoscute decît ulterior. Cît despre persoanele arestate în zona Cancelariei Reichului, mărturiile lor erau extrem de neclare. Mengershausen, omul care asistase personal la incinerare și care făcuse parte din corpul de gardă, a fost arestat mult mai tîrziu.

În aceste circumstanțe destul de neclare, dar care nu lăsau timp pentru reflecții îndelungate, serviciile sovietice de contrainformații însărcinate cu căutarea căpeteniilor Reichului au început să-și îndeplinească misiunea. Cinstea de a le începe a revenit ofițerilor și soldaților serviciului de contrainfor-

mații din cadrul corpului 79 de infanterie.

Corpul 79 din armata a 3-a de șoc (comandantul corpului : generalul-locotenent Pereviortkin) înainta spre Reichstag și spre Cancelaria Reichului dinspre nord, de dincolo de Spree. Divizia sa, a 150-a, comandată de generalul-maior Satilov, a fost aceea care a împlintat steagul deasupra Reichstagului. Totodată, spre sud-est și sud înaintau luptînd armata a 5-a de șoc și armata a 8-a de gardă. Spre Cancelaria Reichului convergeau acțiunile corpului 9 de infanterie, diviziei a 5-a de șoc și corpului 28 de gardă al diviziei a 8-a de gardă.

Comandantul diviziei 301 de infanterie, generalul Antonov, își amintește că în a doua jumătate a zilei de 1 mai, în primele linii au apărut parlamentari. Dar generalul Antonov nu intenționa să ducă tratative și, curînd după aceea, bătălia a reînceput. Ea nu a durat multă vreme. Din nou a apărut un grup de ofițeri cu un steag alb. De data aceasta, veniseră să anunțe sinuciderea lui Goebbels. După cum se știe, capitularea definitivă a garnizoanei berlineze a avut loc din ordinul comandantului ei, Weidling, în zorii zilei de 2 mai.

...Locotenent-colonelul Ivan Isaievici Klimenko a început de departe drumul spre Berlin : soldat în Armata Roșie din 1936, el s-a întîlnit pentru prima oară cu germanii la Elnia. De cinci ori a fost împresurat și, scăpînd din încercuire lîngă Briansk, a parcurs în total 1 100 de kilometri (firește, pe jos). Dar, la 2 mai 1945, s-a apropiat de clădirea Cancelariei Reichului într-un autoturism. Împreună cu el, în mașină se aflau trei ofițeri, iar într-un camion îi urmau cinci soldați. Ca șef al serviciului de contrainformații al corpului 79 de infanterie, Klimenko primise sarcina de a se ocupa de Cancelaria Reichului, noul obiectiv ce intra în raza de acțiune a corpului.

Obiectivul era destul de neobișnuit și în nici un regulament al serviciilor de contrainformații sovietice nu se prevedea cum anume trebuie să se acționeze chiar în inima imperiului fascist.

Klimenko, astăzi colonel, povestește :

„...După ce corpul 79 de infanterie a cucerit Reichstagul, serviciul meu a fost amplasat în clădirea închisorii Plötzensee și acolo au început să fie aduși prizonierii capturați, atît în fața Reichstagului cît și lîngă Cancelaria Reichului. Firește, îi întrebam de soarta căpeteniilor Reichului fascist, de soarta lui Hitler și Goebbels. Unii spuneau că ar fi auzit că Hitler și Goebbels s-au sinucis în clădirea Cancelariei Reichului. De aceea, la 2 mai, m-am gîndit să iau cu mine patru asemenea martori și s-o pornesc spre clădirea Cancelariei.

Era în a doua jumătate a zilei ; cernea o ploaie măruntă. M-am așezat în mașină, în timp ce martorii, împreună cu soldații, au urcat într-un camion. Ne-am apropiat de Cancelaria Reichului, am intrat în grădină și ne-am pomenit lîngă ieșirea de rezervă din bunkerul „führerului". În clipa cînd ne-am apropiat de această ieșire, unul dintre nemți începu să strige :

— Uitați-vă, ăsta e cadavrul lui Goebbels ! Uite și cadavrul nevesti-si.

Am hotărît să duc aceste cadavre cu mine, dar nu aveam mijloace. În cele din urmă, am găsit o ușă smulsă, am pus cadavrele pe ea și le-am încărcat în camion, pornind-o spre Plötzensee.

A doua zi, adică la 3 mai 1945, în bunker au fost găsite cadavrele celor șase copii ai lui Goebbels și cadavrul generalului Krebs. Și ele au fost duse la Plötzensee.

Mai tîrziu, au venit aici generali și ofițeri din statele majore ale armatei a 3-a de șoc și Frontului I Bielorus, precum și corespondenții militari sovietici Martîn Merjanov și Boris Gorbatov. S-a procedat la formalitatea de identificare. Iată cum s-au petrecut lucrurile. Într-una din camere, pe o masă, se afla cadavrul lui Goebbels, iar pe dușumea, cadavrele soției și copiilor săi și al generalului Krebs. Într-o altă cameră se aflau persoanele care trebuiau să le identifice. Primul a intrat în cameră vice-amiralul Voss, reprezentantul marelui amiral Doenitz pe lîngă Marele Cartier General, care fusese arestat de serviciile de informații ale armatei a 3-a de șoc. El a identificat fără să ezite pe Goebbels și pe copiii acestuia. Același lucru l-au făcut și celelalte persoane chemate pentru identificare".

DESCOPERIREA SOLDATULUI CIURAKOV

I.I. Klimenko povestește mai departe :

„Firește, l-am întrebat pe Voss unde se află Hitler. Voss nu a dat răspuns precis, mărginindu-se să declare că părăsise Berlinul împreună cu aghiotanții lui Hitler, care i-au spus că Hitler s-a sinucis, iar cadavrul său a fost ars în grădina Cancelariei Reichului.

După interogatoriu, m-am gîndit că ar fi bine să mă duc din nou la Cancelaria Reichului pentru a încerca să descopăr la fața locului unele repere. Am sosit acolo într-un Willys în care, în afară de mine, se aflau Voss, un locotenent-colonel din serviciul de informații al armatei și un interpret. Am coborît în bunker. Era întuneric. Luminam cu lanternele. Voss se purta ciudat, era nervos, bolborosea într-una ceva. Apoi am luat-o din nou și am ajuns într-o curte, nu departe de ieșirea de rezervă.

Era aproape 9 seara. Ne-am apropiat de un bazin mare, fără apă și pe fundul căruia se vedeau mai multe cadavre. Ajunși aici, Voss spuse arătînd spre unul din cadavre :

— Iată cadavrul lui Hitler !

Trupe sovietice înaintînd spre Reichstag

Cadavrul era îmbrăcat, iar în picioare se vedeau niște ciorapi cîrpiți.

Dar, peste cîteva clipe, Voss fu cuprins de îndoieli :

— Nu, n-aș putea spune cu precizie că e Hitler.

Trebuie să mărturisesc că ciorapii cîrpiți îmi treziseră și mie oarecari îndoieli.

Mă grăbeam, iar locotenent-colonelul de la serviciul de informații, care-l însoțea pe Voss, se grăbea și mai mult. Ne-am hotărît să plecăm acasă dar, cînd am ajuns la Plötzensee, i-am rugat pe colaboratorii mei să găsească printre prizonieri pe cineva care-l cunoscuse personal pe Hitler și care mi-ar putea da o mînă de ajutor la identificarea cadavrului.

4 mai. De dimineață, printre prizonieri începură să fie căutate persoanele care ar fi putut contribui la identificare. Cam în jurul orei 11, împreună cu șase dintre ei, m-am întors în grădina Cancelariei Reichului. Cînd ne-am apropiat de bazin, am constatat că dispăruse cadavrul respectiv.

Am încercat să intru în clădire, dar nu mi s-a dat voie pentru că, la ora aceea, Cancelaria Reichului intrase în raza de acțiune a armatei a 5-a de șoc. Am fost nevoit să mă duc la comandament, aflat la cealaltă extremitate a Cancelariei Reichului, pentru a căpăta un permis de trecere. Într-una din săli am văzut un cadavru în uniformă, care era păzit. Din cele șase persoane chemate pentru identificare, numai una a declarat că s-ar putea să fie Hitler. Celelalte cinci au negat categoric.

De la ofițerii aflați aici, am aflat că se așteaptă sosirea unui diplomat sovietic, care ar putea ajuta la identificare. Era în jurul orei 12. Împreună cu mine se mai aflau un comandant de pluton, locotenentul major Panasov și cîțiva soldați. Unul dintre soldați m-a rugat să-i arăt locul unde fusese găsit Goebbels. M-am dus cu el în grădină, spre ieșirea din bunker.

Între timp, soldatul Ivan Ciurakov a coborît într-o groapă făcută de un obuz, în care se zăreau niște hîrtii arse.

Ciurakov a strigat :

— Tovarășe locotenent-colonel, se văd niște picioare.

Am început să săpăm și am scos două cadavre, unul de bărbat și altul de femeie, ambele extrem de carbonizate. Firește, în clipa aceea nici nu mi-a trecut prin minte că s-ar putea să fie cadavrele lui Hitler și Eva Braun deoarece, așa cum socoteam eu, cadavrul lui Hitler se afla în clădirea Cancelariei Reichului, urmînd doar să fie identificat. De aceea am ordonat ca cele două cadavre să fie învelite în păturile aflate alături și îngropate la loc. Între timp, în clădire continua procedura identificării..."

Oricît ar părea de paradoxal, cel mai mare număr de mărturii, începînd cu cele verbale și sfîrșind cu cele cinematografice, se referă tocmai la primul cadavru, fapt care aproape că era să încurce toate investigațiile întreprinse în Cancelaria Reichului... Iată, de pildă, ce mi-a povestit operatorul de film Mihail Iakovlevici Poselski :

„La 2 mai, am făcut primele filmări în Cancelaria Reichului, în clădire și în grădină, dar ele mi s-au părut insuficiente. Le-am continuat — aceasta se întîmpla, pe cît îmi amintesc, la 4 mai — cînd, împreună cu I.V. Panov, ne-am dus din nou la Cancelaria Reichului. De data aceasta, clădirea era încercuită de armată. Cînd am intrat înăuntru, am văzut într-una din camere un cadavru în uniformă. «Se procedează la identificare, ni s-a spus, probabil că e Hitler». Din cîte îmi amintesc, la un moment dat a apărut un medic militar, care a sugerat o metodă de identificare bazată pe faptul că fiecare om posedă o formă specială de pavilion al urechii. Medicul a cerut să se găsească o fotografie înfățișîndu-l pe Hitler din

profil, în așa fel încît să i se vadă urechile. Comparîndu-se urechile cadavrului cu cele de pe fotografii, s-a constatat că ele nu coincid.

Acțiunea de identificare era condusă de un general. Îmi amintesc că a luat o foaie mare de hîrtie și a tras în mijlocul ei o linie. Nemții aduși pentru identificarea cadavrului erau puși să semneze fie în stînga fie în dreapta, după cum considerâ : că au sau nu în fața lor cadavrul lui Hitler. Cei mai mulți au semnat în sensul că nu este vorba de Hitler".

Întrucît urma să aibă loc semnarea actului de capitulare, la Berlin au venit și diplomați sovietici care puteau spune un cuvînt autorizat în această privință. Klimenko își amintește că, la 4 mai, în Cancelaria Reichului a intrat un grup în care se afla și o persoană în uniformă de diplomat. Acesta a stabilit din prima clipă că nu Hitler era cadavrul descoperit. «Îl puteți îngropa...», a spus el.

Cele relatate mai sus l-au determinat pe Klimenko să revină la cadavrele găsite de Ciurakov. În dimineața de 5 mai, împreună cu locțiitorul său, căpitanul Dereabin, și cu șoferul Țibocikin, el s-a întors în grădină și a dezgropat din nou cele două cadavre.

...Patrulele sovietice au reținut un SS-ist care s-a dovedit a fi fost soldat în garda personală a „führerului". Îl chema Harry Mengershausen. Întrucît Mengershausen fusese martor ocular la cele petrecute în ultimele zile în bunker și la arderea cadavrului lui Hitler, i s-a cerut să depună mărturie în legătură cu modul în care fusese îngropat cadavrul lui Hitler. Biruindu-și teama, el a depus această mărturie și, după ce a intrat în grădină, i-a condus pe ofițerii sovietici... la groapa pe care o descoperise Ivan Ciurakov.

În zorii zilei de 5 mai, cadavrele lui Hitler, Eva Braun și a doi din cîini, găsiți tot acolo, au fost înfășurate în pături, puse în lăzi de lemn, scoase din Cancelaria Reichului și transportate la secția de contrainformații a armatei a 3-a de șoc.

EXPERTIZA

Rămăseseră, însă, multe probleme neelucidate. În primul rînd, erau oare cadavrele găsite într-adevăr cele căutate ? În al doilea rînd, din ce cauză muriseră căpeteniile fascismului german ? Prima problemă urma să fie soluționată de ofițerii serviciilor de informații, de criminaliști și de medici. A doua problemă era de competența exclusivă a medicilor.

Să ne ocupăm de medici. Acum, locul lui Ivan Ciurakov îl va lua dr. Faust Skaravski, medic legist, principalul expert medico-judiciar din cadrul Frontului I Bielorus. Dr. Faust Iosifovici Skaravski este în prezent medic colonel pensionar, iar convorbirea dintre noi a avut loc în apartamentul său din Kiev.

„În primele zile ale lunii mai 1945, am fost chemat la generalul Barabanov, șeful Serviciului medical al Frontului I Bielorus. El mi-a comunicat că generalul Teleghin, membru în Consiliul militar al Frontului, ordonase efectuarea unei expertize medico-judiciare extrem de importante. Ordinul de deplasare urma să fie semnat personal de Barabanov, după care trebuia să plec imediat la Buch, în dispozitivul armatei a 3-a de șoc".

Iată ce-și amintește în legătură cu aceasta Konstantin Fiodorovici Teleghin, astăzi general-locotenent în retragere :

— Da, într-adevăr, am dat un astfel de ordin. Mi se telefonase de la Moscova, cerîndu-mi-se să examinez cu toate formele cuvenite, cadavrele căpeteniilor fasciste, care tocmai fuseseră descoperite. Cadavrul lui Goebbels fusese găsit încă la 2 mai.

— Ordinul se referea la cadavrul lui Hitler ?

— Pe atunci, noi nu știam încă ce fel de cadavre vor fi descoperite. Ordinul se referea, însă, la toate cele care urmau să fie găsite...

La 5 mai, dr. Skaravski intră într-o căsuță aflată într-o grădină, care era păzită de santinele. Din spusele sale reiese că ferestrele și ușile căsuței erau închise. Într-o cameră în care nu se afla nici un fel de mobilă, se găseau nouă cadavre : ale membrilor familei lui Goebbels și al lui Krebs. Celelalte au fost aduse ulterior. La Buch au sosit apoi și ceilalți medici legiști : Kraievski, Marant, Gulkievici, Boguslavski.

...Cînd, în iarna anului 1968, am apărut în cabinetul profesorului Nikolai Alexandrovici Kraievski, membru corespondent al Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S., el a rămas uimit aflînd scopul vizitei mele

— Da, eu sînt Kraievski care a semnat actul împreună cu dr. Skaravski. Dar zău, n-am crezut că-mi va fi dat să revin vreodată la acest subiect...

N.A. Kraievski, unul dintre cei mai reputați specialiști sovietici în domeniul anatomiei patologice, a fost în timpul războiului anatomo-patolog șef al Frontului I Bielorus, iar spre sfîrșitul războiului devenise anatomo-patolog șef al Armatei Roșii.

I-am pus profesorului Kraievski, cîteva întrebări :

— Unde a avut loc autopsia ?

— Baza noastră se afla la un spital al armatei, amplasat în clinicile medicale din Buch. Autopsia a fost executată într-o morgă de tip staționar, echipată cu tot utilajul de specialitate, în condiții normale.

— Cine a fost prezent ?

— Comisia noastră, cîțiva sanitari și un medic celebru prof. Grascenkov, care se afla atunci la Berlin. Dar el nu era decît observator.

— Știați ale cui sînt cadavrele supuse autopsiei ?

— În ce privește familia lui Goebbels și pe generalul Krebs, da. Cu privire la celelalte două cadavre, nu existau informații precise, dar se spunea că n-ar fi exclus să fie vorba de Hitler și de Eva Braun. Repet, nu eram în măsură decît să facem presupuneri.

În ce privește pe copii, expertiza a fost mai simplă, deoarece cadavrele nu fuseseră arse. Nu fusese ars nici cadavrul generalului Krebs. În cazul său, experții au stabilit : „Miros puternic de migdale amare" la autopsia cutiei toracice și a cavității peritoneale ; analiza chimică a viscerelor a relevat „prezența de compuși cianhidrici". Această concluzie infirmă versiunea acreditată în istoriografia vest-germană, după care generalul Hans Krebs, ultimul șef al Marelui Stat Major german, ar fi pierit de „moarte de ofițer", împușcîndu-se cu pistolul. E drept, comisia a descoperit pe cap trei plăgi de tipul leziunilor ușoare, dar acestea nu indicau în nici un caz urme de glonte. Concluzia : moarte survenită „în urma otrăvirii cu compuși cianhidrici".

Situația cadavrelor lui Josef și a Magdei Goebbels era diferită : ele fuseseră arse. Cu toate acestea, au fost găsite urmele care au permis să se precizeze cauza decesului. Examinînd cadavrul lui Goebbels, comisia a notat : „Între dinții maxilarului inferior, în dreapta, s-a descoperit un fragment de sticlă albă, subțire — fiolă". Iar la autopsia plămînilor — „un miros slab de migdale amare". Analiza chimică a relevat prezența unor compuși cianhidrici în sînge și viscere. La Magda Goebbels — „fragmente de fiolă cu pereți subțiri și cap albastru" ; analiza chimică a relevat „prezența unor compuși cianhidrici".

În ce privește cadavrele celor doi cîini descoperiți în groapa din grădina Cancelariei Reichului, prof. dr. Vladimir Mihailovici Smoleaninov, unul din cei mai reputați medici legiști sovietici, mi-a declarat :

— Pe semne că unuia din cîini i s-a dat o fiolă, iar celuilalt i s-a dat să înghită fiola și apoi a fost împușcat.

Profesorul Smoleaninov are dreptate. În amintirile sale, Otto Guensche scrie :

„În coridorul adăpostului se aflau prof. Haase și feldwebelul Tornow, dresorul cîinelui lui Hitler. Haase avea în mînă o fiolă cu acid cianhidric și un clește. Hitler îi dăduse ordinul s-o otrăvească pe Blondi. Hitler vroia să verifice pe Blondi efectul otrăvii. La miezul nopții, cățeaua Blondi a fost otrăvită la toaletă. Tornow i-a deschis botul, iar Haase i-a sfărîmat cu cleștele fiola cu otravă care-i fusese vîrîtă între dinți. Efectul otrăvii a fost instantaneu. Curînd după aceea, Hitler a intrat la toaletă pentru a se convinge că Blondi fusese într-adevăr otrăvită. N-a rostit nici un cuvînt. Avea o față imobilă. Un minut mai tîrziu, s-a întors în cabinetul său".

(Va urma)

Clădirea Cancelariei Reichului la începutul lunii mai 1945

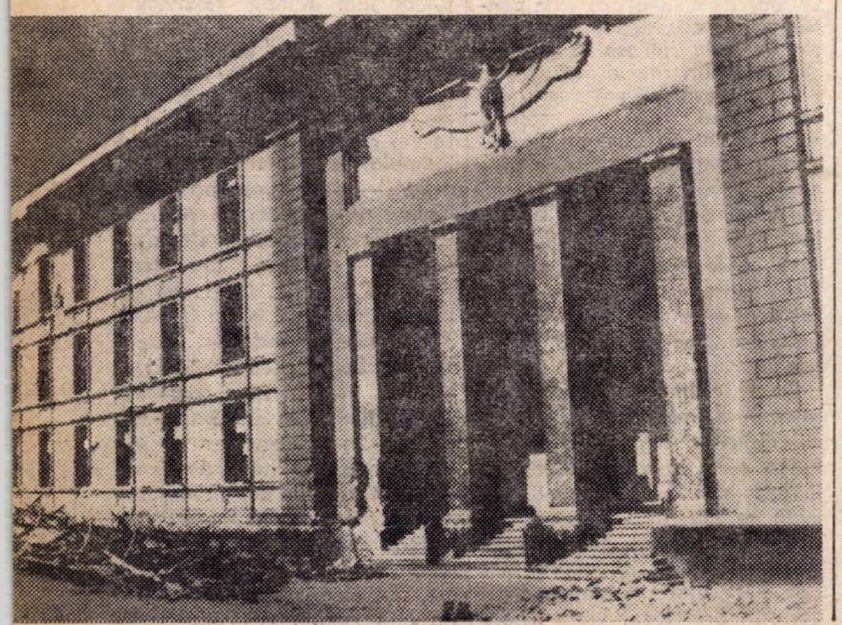

reflector

EFECTELE UNUI REFERENDUM

Referendumul din Rhodesia, care oficializează lansarea țării pe orbita apartheidului, pune o serie de probleme esențiale. În primul rînd, cum a fost posibil ca rhodesienii, cunoscuți într-un trecut nu prea îndepărtat pentru loialitatea lor față de Marea Britanie, să-și fi schimbat radical părerile în perioada care a trecut din noiembrie 1965, cînd a fost proclamată unilateral independența? Nu este dificil să răspunzi. O evoluție similară a putut fi constatată și în Africa de sud, de pildă, unde o minoritate albă privilegiată a simțit că patria-mumă se angaja pe calea unei politici menite să ducă la distrugerea puterii deținute de foștii coloni. Pe de altă parte în timpul campaniei pentru referendum, Ian Smith, sfidînd complet realitatea, a știut să exploateze în mod abil temerile electoratului alb.

O altă problemă: pentru ce rhodesienii au adoptat ideile apartheidului, în curs de aplicare în Republica sud-africană? Pentru că, dacă o minoritate albă din Africa refuză să accepte guvernarea majorității, singura soluție care-i rămîne este instaurarea puterii sale; or, pe planul politic, aceasta echivalează cu apartheidul.

Dar problema crucială este viitorul Rhodesiei după referendum. Se știe că se depun eforturi pentru zdrobirea rezistenței rhodesiene prin întărirea programului de sancțiuni economice. Pentru moment, aceste sancțiuni nu au fost aplicate într-o manieră prea eficace. Dar, în ciuda afirmațiilor de la Salisbury, ele au afectat destul de profund economia țării: se presupune că 90 la sută din fermierii albi sînt în stare de faliment și că nu mai rezistă decît grație subvențiilor și creditelor guvernamentale; industria și comerțul se simt, de asemenea, amenințate. Oamenii de afaceri, care cunoșteau faptele reale și știau că ele sînt diferite de ceea ce declara Smith (aceasta explică și pentru ce majoritatea opoziției albe la campania pentru referendum a lui Smith făcea parte din comunitatea oamenilor de afaceri), au declarat-o în mai multe ocazii în cursul anului trecut. Rhodesiei îi rămîn însă exporturile sale de minereuri înspre Japonia și Europa occidentală prin Mozambic și Africa de sud (adică 40 milioane lire sterline venituri în devize anual), fără de care economia internă a Rhodesiei s-ar prăbuși, fără îndoială, dacă nu cumva „amicii săi" nu-i vor veni în ajutor. Dar Portugalia este absorbită de războaiele sale africane și nu mai posedă mijloace suplimentare și nici Africa de sud nu pare dispusă să consacre anual 25—30 milioane lire pentru a salva economia rhodesiană. Rămîne un element al ecuației de importanță majoră: rolul pe care majoritatea de culoare a țării îl va juca pentru afirmarea drepturilor sale.

(După **Le Monde diplomatique**)

Le Monde diplomatique

PARIS

PERU: SPRE O A DOUA INDEPENDENȚĂ

ÎN DOUĂ domenii-cheie pentru America Latină, generalii peruvieni au luat poziții pe care nici un alt guvern latino-american, cu excepția Cubei, nu a îndrăznit să le ia. Constatarea e importantă căci, după apariția bisericii rebele, formată nu numai din tineri preoți mînioși dar și din episcopi ca Don Helder Camara, apariția în America Latină a unei noi clase de militari poate constitui unul din cele mai importante fenomene din a doua jumătate a secolului XX pe continentul american. Aceasta înseamnă că orice analiză a realității latino-americane trebuie de acum înainte să țină seama de acest fenomen. Un revoluționar sud-american aflat în exil în Mexic ne spunea cu cîtva timp în urmă: „Am fost obligați să revizuim întreaga noastră concepție în ce privește tactica revoluționară". Cuvinte care arată tulburarea pe care politica peruviană a provocat-o în celelalte țări latino-americane. E desigur prea devreme pentru a ști pînă unde va merge guvernul de la Lima, care se consideră revoluționar și proclamă că vrea să facă revoluție. Generalul Jorge Fernandez Maldonado, ministrul minelor și energiei, căruia i-am pus această întrebare în luna mai, la Lima, ne-a răspuns: „Reformele economice, politice și sociale din Peru vor fi radicale și profunde. Revoluția pe care o preconizăm va fi pacifică în măsura în care forțele ultrareacționare din țară nu se vor opune". Declarație categorică cu atît mai interesantă cu cît generalul Fernandez Maldonado e unul din teoreticienii loviturii militare care a pus capăt la 3 octombrie 1968 regimului civil al președintelui Fernando Belaunde Terry. Format la Centrul de Înalte Studii militare, C.A.E.M., creat acum cîțiva zeci de ani la periferia Limei de un general în retragere care s-a inspirat după Institutul francez de înalte studii militare, generalul Fernandez Maldonado s-a înconjurat, în ministerul său, de o echipă de tineri tehnicieni de stînga. Fernandez Maldonado nu este singurul care, în interiorul guvernului, dorește o reformă a structurilor în Peru. Președintele republicii, generalul Juan Velasco Alvarado, 59 ani, fost atașat militar la Paris, admirator al pozițiilor generalului de Gaulle în ceea ce privește politica externă, este el însuși unul din conducătorii curentului progresist din cadrul guvernului. În fiecare minister, un colonel supraveghează intervențiile și inițiativele generalului care ocupă postul de ministru. A fost pus în funcțiune un veritabil dispozitiv militar și politic, care permite să se poată afirma astăzi că lovitura de stat din octombrie 1968 a fost pregătită într-un timp mai îndelungat și nu a fost rezultatul hazardului. Coloneii care au luat puterea, după ce se specializaseră fiecare dintre ei într-un sector sau altul — economic, administrativ, politic — au elaborat timp de mai mulți ani o doctrină proprie.

Acesta e cazul Perului. Pentru a ne orienta, ne stau la dispoziție un oarecare număr de elemente. Într-o primă etapă, militarii au folosit anti-americanismul latent al maselor peruviene și patriotismul lor pentru a aborda o problemă-cheie care simbolizează statul național, independența: petrolul. Expropriind bunurile lui „International Petroleum Company", în ciuda tuturor amenințărilor economice ale Washingtonului, militarii peruvieni au marcat un punct psihologic. Astăzi în Peru e indiscutabil că imensa majoritate a populației îi aprobă, în acest domeniu, pe conducătorii săi.

Asupra acestui punct, generalul Ernesto Montague Sanchez, prim-ministru, ministru de război și comandant șef al armatei, a fost categoric. „Afacerea I.P.C. e o afacere definitiv reglată, a declarat el. Noi nu vom mai reveni asupra ei". Aceasta nu e și părerea americanilor care speră să obțină, înainte de 6 august — adică înainte de a expira cea de-a doua amînare a

Generalul Ernesto Montague Sanchez, premierul peruvian și comandantul șef al armatei

amendamentului Hickenlooper — un gest de înțelegere din partea Perului. Tot generalul Montagne Sanchez ne-a spus : „Noi sîntem liberi, vrem să fim independenți. Nu poate să existe o apreciere în funcție de interese, națiuni puternice și țări sărace, cînd e vorba de suveranitate națională".

Stabilirea de relații diplomatice cu U.R.S.S., pentru prima dată în istoria Perului, și cu aproape toate țările socialiste din Europa, reprezintă alte acțiuni noi ale guvernului peruvian. Generalul Fernandez Maldonado a remarcat în legătură cu aceasta că problemele țării sale cu Statele Unite nu trebuie să facă uitate alte probleme, cu mult mai importante, în ochii săi. „Esențială, ne-a spus el, e de asemenea reforma structurilor peruviene. Trebuie ca ea să se realizeze". El ne-a confirmat cu această ocazie că „forțe economice reacționare" încearcă „prin toate mijloacele să pună capăt dispozitivului militar pus la punct la Lima". Ele au eșuat la sfîrșitul lunii iunie. Afacerea de la Huanta, oraș situat la 600 km la sud-est de capitală, în Anzii Cordilieri, e una din tentativele întreprinse de extrema dreaptă pentru a-și apăra interesele sale. Temîndu-se că generalul Velasco Alvarado, eventual cedînd unor presiuni și temîndu-se de costul ridicat al operației, nu va putea, după cum a anunțat, să promulgheze reforma agrară la data prevăzută, adică la 24 iunie, Ziua Indianului, zece mii de țărani au ocupat cu armele în mînă mai multe clădiri oficiale ale orașului, după ce au dinamitat trei poduri care îi legau cu exteriorul. După lupte înverșunate care au durat 48 de ore, garda civilă a restabilit ordinea. În același moment, la Ayacucho, sute de studenți au protestat împotriva reformei universitare care le retrăgea dreptul de a-și exprima opiniile politice în incinta facultăților. S-a descoperit apoi că o parte din dinamita împărțită țăranilor și studenților provenea de la o fabrică din Anzi, al cărei proprietar e generalul José Benavides Benavides, fost ministru al agriculturii și șef al curentului conservator din guvern. Simplă coincidență ? Cîteva săptămîni înaintea promulgării reformei agrare, generalul Benavides Benavides a fost obligat să demisioneze din postul său de ministru al agriculturii. El nu a fost de acord cu președintele republicii și cu ministrul minelor și energiei asupra amplorii reformei, așa cum a fost ea pînă la urmă acceptată : exproprierea latifundiilor fără nici o excepție și achitarea compensațiilor sub formă de bonuri plătibile în 20 de ani cu o dobîndă de 5 la sută ; transformarea micilor latifundii în cooperative moderne sau restituirea pămînturilor comunităților indigene ; modernizarea accelerată a agriculturii. Această reformă, de care trebuie să beneficieze trei milioane de țărani, adică un sfert din populația Perului, afectează în primul rînd trei companii americane care, împreună, posedă mai mult de jumătate din plantațiile de trestie de zahăr de pe coastă și mii de hectare în Anzi.

Este evident că extrema dreaptă și marii proprietari funciari, regrupați în „Sociedad Nacional Agraria" și în „Asociación de Criadores de Lanares", nu pot să accepte o asemenea spărtură în forța lor. Ei au profitat deci de nemulțumirea maselor țărănești, obosite de așteptarea reformelor, pentru a încerca să canalizeze în profitul lor o operație de ultimă oră împotriva regimului. Pentru moment, forțele cele mai reacționare din Peru au pierdut o mare bătălie. Revine generalilor rolul de a nu lăsa pe hîrtie măsurile pe care le-au preconizat. Dacă nu vor da dovadă de fermitate sau dacă vor sfîrși prin a ceda pe nesimțite presiunilor de dreapta și vor opri cursul proiectelor de reformă, revoluția populară va rămîne ultima soluție pentru a scoate țara din subdezvoltare. Generalul Fernandez Maldonado ne-a spus : „Noi acționăm împotriva forțelor economice care dețin o putere politică : în agricultură, industria peștelui și, în sfîrșit, în bănci". Sarcina, oricum, nu va fi ușoară.

Edouard BAILBY

Le Monde
PARIS

SPANIA : INSTAURARE, NU RESTAURARE

Prințul Juan Carlos, succesorul desemnat al lui Franco

DESEMNAREA oficială a lui Juan Carlos ca prinț de Spania și viitor rege, chemat să succeadă generalului Franco, nu știrbește cu nimic, în viitorul apropiat, din prerogativele și puterile acestuia din urmă. Generalul Franco, care conduce țara de 32 de ani, a decis să dea satisfacție partizanilor franchismului fără Franco.

Respins, apoi ales de actualul regim căruia i-a jurat fidelitate absolută, nepotul lui Alfons al XIII-lea, ultimul rege care a domnit în Spania, renunță să mai fie succesorul Bourbonilor pentru a deveni în „ziua stabilită" simbolul unui sistem creat în urma războiului civil și care intenționează să se prelungească fără însă a renega nici unul din obiectivele sale.

Formula întrebuințată de generalul Franco în fața Cortesurilor nu permite nici un echivoc. Nu este vorba de o restaurare ci de o instaurare. Desigur, din 1947, Spania este, cel puțin în acte, o monarhie, dar viitorul rege, dacă va domni într-o zi, va trebui să fie credincios condițiilor de a nu avea nici o legătură cu dinastia din care face parte.

Se poate considera că, la o dată mai apropiată sau mai depărtată, decizia lui Caudillo implică o remaniere ministerială. Este evident că generalul Franco, care în decembrie va avea 76 de ani, este mai sensibil decît înainte la presiunile și avizările apropiaților săi consilieri. El a dovedit-o deja în decembrie prin expulzarea din Spania a prinților Xavier și Charles Hugues de Bourbon, pretendenți carliști la tron, afirmîndu-și astfel în mod evident preferința sa pentru Juan Carlos. Se semnalase de asemenea cu surpriză, în ianuarie, publicarea de către agenția oficială E.F.E. a unei declarații a prințului Juan Carlos acceptînd eventualitatea unei desemnări de către regim.

Rolul activ jucat în aceste două ocazii de amiralul Carrero Blanco, vicepreședinte al guvernului, și de partizanii săi permite să se creadă că fracțiunea guvernamentală avînd relații mai mult sau mai puțin strînse cu Opus Dei trebuia în mod logic să fie beneficiara unei eventuale remanieri. Dar nu este deloc exclus ca generalul Franco, mereu grijuliu cu restabilirea echilibrului între diferitele forțe ale regimului, să se străduiască de data aceasta să dea unele satisfacții de principiu anumitor cercuri prin sprijinirea cu entuziasm a unei instaurări pe care ei o condamnau cu vigoare pînă în prezent.

În răstimpul în care Caudillo va rămîne efectiv în fruntea statului, aceste conflicte între monarhiști și falangiști nu vor avea nici o importanță. După dispariția generalului Franco ar putea apărea însă posibilitatea unei înfruntări mai vii. Cu atît mai mult cu cît această instaurare respinge încă de la început o eventuală reconciliere națională, dorită de contele de Barcelona, care preconiza o monarhie liberală. Opoziția față de prințul de Spania se adaugă nostalgiei tuturor celor care regretă republica. Asigurîndu-și constituțional supraviețuirea, regimul a ales desigur o formulă care să satisfacă majoritatea partizanilor săi, dar este îndoielnic ca el să spere într-o raliere deschisă și masivă a spaniolilor, care votaseră, în 1966, pentru premisele liberale ale legii organice.

THE GUARDIAN
LONDRA

RĂZBOIUL DIN AMERICA CENTRALĂ

AMĂNUNTELE războiului dintre Honduras şi Salvador rămîn obscure. Nici un ziar sau agenţie de ştiri din străinătate nu are un corespondent permanent în vreuna din cele două ţări. Dar chiar ţinînd seama de lipsa de precizie în ce priveşte amănuntele, scara războiului şi amploarea pierderilor arată că este vorba de o problemă mult mai serioasă decît ultimul mare război din America Latină, care a avut loc între Peru şi Ecuador în cursul celui de-al doilea război mondial. Dacă va continua nestînjenit, actualul război s-ar putea transforma lesne într-un conflict de dimensiunile războiului care a avut loc în Chaco în anii '30 cînd Bolivia şi Paraguayul s-au decimat reciproc. Acel război a pregătit condiţiile unei importante revoluţii sociale în Bolivia şi nu ar fi de mirare dacă actualul război din America Centrală ar dezlănţui ceva asemănător.

Un război prelungit între ţări în condiţiile unei situaţii sociale explozive ar putea să constituie lesne catalizatorul unei mişcări revoluţionare. Tocmai această idee dă un anumit impuls activităţilor de mediere ale Organizaţiei Statelor Americane.

Acest război este dus în esenţă între două feluri de dictaturi latino-americane clasice : Hondurasul este o republică a bananelor, stăpînită de societatea „United Fruit Company", în timp ce Salvadorul este condus de o oligarhie tipică, dominată de faimoasele ei „14 familii". Simpatiile ţărilor străine se îndreaptă spre nefericiţii ţărani prinşi între focurile armelor, mai degrabă decît alături de vreunul din cele două regimuri militare. Dar, deşi Salvadorul are motive să fie nemulţumit de tratamentul aplicat celor 250 000 de cetăţeni ai lui din Honduras, invazia militară nu va remedia aceste nedreptăţi. Salvadorul a fost agresorul, iar Hondurasul s-a apărat cum a putut.

Cauzele mai adînci ale războiului nu sînt greu de descoperit. Nu presiunea populaţiei din Salvador determină pe locuitorii acestei ţări să caute de lucru în Hondurasul vecin, aşa cum afirmă unii. Este vorba mai degrabă de faptul că sistemul economic din Salvador nu a reuşit să asigure locuri de muncă populaţiei. În Honduras, guvernul a tratat problema printr-o reformă agrară şi pe acest motiv, salvadorienii au afirmat că el simpatizează cu Cuba. Dar, aşa cum subliniază hondurasienii în propaganda lor, reforma agrară este lucrul de care Salvadorul are nevoie mai mult ca de orice. Pericolul pentru cele „14 familii" din Salvador este că refugiaţii înapoiaţi din Honduras ar putea să aducă cu ei virusul reformei agrare.

Honduras. Refugiaţi din satele bombardate de aviaţia salvadoriană

The Economist

FRĂMÎNTĂRILE DIN PARTIDUL CONGRESULUI NAŢIONAL INDIAN

Indira Gandhi

TIMP de 22 de ani, India a fost guvernată de o coaliţie cunoscută sub un nume unic : Congresul Naţional Indian, mişcarea care a condus lupta împotriva regimului colonial şi care s-a transformat într-un partid politic. După independenţă, partidul a obţinut majorităţi masive în toate alegerile generale pînă în 1967. Dar nu a fost niciodată un partid unit : a cuprins agnostici şi adepţi ai ortodoxiei hinduse, latifundiari şi muncitori agricoli fără pămînt, socialişti, liberali, sindicalişti, industriaşi, bancheri. Partidul se menţinea ca un tot prin trecutul lui, prin conducerea lui Nehru, prin forţa inerţiei şi prin avantajele unui partid la putere. Nehru l-a condus angajîndu-l faţă de masivele proiecte industriale ale sectorului public din anii '50, care au fost într-adevăr înfăptuite şi, în mod mai general, faţă de un „model socialist de societate". Dar a fost totdeauna un partid cu caracter de umbrelă, adăpostind nenumărate puncte de vedere diferite.

Cu toate acestea, partidul şi-a continuat existenţa. În iulie însă, umbrela s-a rupt chiar la mijloc. După luni de zile de lupte interne, aripa de stînga a partidului, reprezentată în mare de primul ministru, doamna Indira Gandhi, a declarat război făţiş aripii drepte, simbolizată de Morarji Desai, minis-

trul finanţelor şi vice-prim ministru, pînă cînd a fost înlăturat din prima funcţie şi, cum era de aşteptat, a părăsit a doua funcţie la 16 iulie. Primul ministru a lansat primele atacuri într-o notă cu privire la politica economică adresată întrunirii recente a conducerii Partidului Congresului. În notă ea şi-a însuşit cîteva teme prezentate de membrii tineri ai partidului, printre care naţionalizarea băncilor particulare. Aceasta a fost multă vreme un subiect de dispute înverşunate, dar se presupunea că disputele fuseseră rezolvate la sfîrşitul anului 1967 printr-un compromis prevăzînd „controlul social" asupra băncilor : un compromis care roade. Dna Gandhi a afirmat că nota ei reprezintă „cîteva idei răzlețe dictate oarecum în grabă", dar nimeni nu s-a îndoit că ştia ce face. Se situa, în mod conştient, în fruntea aripii stîngi a Congresului.

S-ar putea foarte bine ca doamna Gandhi să fi anticipat o iniţiativă de amploare din partea dreptei. Aceasta se întrevedea prin împrejurările privind selecţionarea unui candidat la preşedinţia Indiei. De la moartea dr-ului Zakir Husain în urmă cu două luni, vicepreşedintele ţării, V. V. Giri, un fost fruntaş sindical vîrstnic, deţinea interimatul. Dna Gandhi dorea ca el să fie desemnat drept candidat al Partidului Congresului în alegerile prezidenţiale din august. Mai precis, nu-l dorea pe candidatul aripii drepte, Sanjiva Reddy, preşedintele Camerei Inferioare a parlamentului. Opţiunile erau cunoscute de săptămîni de zile şi nici una din părţi nu era dispusă să cedeze. Recent dreapta — mai precis, şefii partidului, inclusiv ministrul afacerilor interne, Y. B. Chavan — a obţinut victoria asupra dnei Gandhi în cadrul conducerii partidului şi l-a ales pe Reddy. Neintimidat, Giri a anunţat că va candida oricum. Înlăturarea bruscă a lui Desai de la ministerul finanţelor de către dna Gandhi, deoarece este prea de dreapta, a dovedit în mod vizibil ce dorea ea. În urma hotărîrii ei, Partidul Congresului se află azi în faţa celei mai mari crize prin care a trecut începînd din 1947.

De ce s-a produs criza acum ? Nu este nevoie să privim retrospectiv mai departe de moartea lui Nehru : divergenţele politice pe care personalitatea sa uriaşă le ascundea trebuiau să iasă inevitabil la iveală. La urma urmelor, acum 12 ani dna Gandhi era un membru de frunte al aripii de stînga a Congresului. Dar este mai util să privim retrospectiv la alegerile generale din februarie 1967. Atunci Congresul a pierdut o proporţie relativ mică a voturilor — de la 45 la sută la 40 la sută — dar o proporţie mult mai mare a locurilor lui în parlament. Partidul a obţinut cu greu majoritatea absolută în parlamentul central şi a pierdut controlul asupra guvernelor din mai multe state indiene. Prin aceasta a dispărut un preţios element de sudură: apartenenţa la Partidul Congresului nu mai însemna automat avantajele puterii.

Privind în perspectivă, mulţi oameni sînt de părere că în alegerile ce urmează să aibă loc în 1972, Partidul Congresului va pierde mica majoritate absolută pe care o mai are în parlamentul central. În cazul acesta guvernul cel mai probabil, deşi conducătorii Congresului preferă să nu vorbească acum despre el, ar fi o coaliţie avînd ca bază Congresul şi extinzîndu-se fie la dreapta fie la stînga. Dna Gandhi, care ştie că în două state indiene există deja guverne de stînga, consideră poate că viitorul ţării sale şi al ei personal depinde de deplasarea Congresului spre stînga astfel încît să poată forma un guvern de centru-stînga care să evite o ciocnire directă între forţele nemulţumirii şi forţele autorităţii. Oponenţii ei sînt poate de părere că a sosit timpul să se debaraseze de un prim ministru pe care l-au instalat la putere cu reticenţă şi care, întrucît nu dă semne că îmbunătăţeşte situaţia partidului, nu i-a satisfăcut niciodată. Alegerea unui candidat la preşedinţie este legată de acest lucru, întrucît preşedintele va desemna în mod teoretic pe primul ministru în 1972. Dar candidatura la preşedinţie, ca şi naţionalizarea băncilor, este în aceeaşi măsură problema asupra căreia adversarii dnei Gandhi au hotărît să lupte şi răsplata pentru care luptă.

Există totuşi motive puternice pentru ca partidul să se menţină ca un tot. El continuă să domine politica indiană. Dacă se scindează, cele două jumătăţi ale Congresului ar fi doar principalii concurenţi într-o competiţie ; şi, judecînd după coaliţiile caleidoscopice care au apărut şi au dispărut în diferite state indiene începînd din 1967, nici una din jumătăţi nu ar putea spera să formeze o alianţă durabilă sau să creeze un nou partid solid. O scindare formală ar duce probabil la un guvern de coaliţie cuprinzînd pînă la şase partide. Actualilor conducători ai Congresului, ca oameni de partid, cu greu le poate fi pe plac o asemenea situaţie. De aceea nu există motive să se prevadă că noi alegeri, în 1972 sau înainte, vor schimba mult tabloul.

LUNA ÎŞI PĂSTREAZĂ ENIGMELE?

Fără să fi pierdut nimic din frumuseţea şi amploarea evenimentului în sine, călătoria primului echipaj uman pe Lună a intrat, imediat după înapoierea celor trei astronauţi pe Pămînt, într-un circuit de laboratoare atît de complicat încît ziariştii l-au numit „marele labirint". În fapt, el se numeşte numai „Lunar Lab" şi, cu intrările şi ieşirile lui etanşe, cu apartamentele şi nivelele riguros izolate, constituie cel mai cuprinzător ansamblu de analize ştiinţifice organizat vreodată. În camerele lui se desfăşoară, acum, trei circuite distincte :

1) Circuitul de izolare şi de cercetare biologică, biochimică şi fiziologică, în lungul căruia sînt conduşi, treptat, din laborator în laborator, Neil Armstrong Edwin Aldrin şi Michael Collins. Ei au fost supuşi unei examinări medicale prealabile, în cabina mobilă în care au fost introduşi pe puntea navei Hornet. Se ştie, din primele comunicări venite de la Houston, că sănătatea navigatorilor astrali nu a fost influenţată cu nimic de îndrăzneaţa lor performanţă. Nu se vede nici un indiciu de contaminare. Pofta de mîncare şi, în general, pofta de viaţă terestră a celor trei nu a fost modificată în nici un fel. Armstrong a slăbit 2,7 kg, dar nici acesta nu este un simptom ce ar putea fi atribuit Lunii, deoarece Aldrin n-a pierdut în săptămîna călătoriei decît 600 de grame, iar Collins, a cărui principală trăsătură psihologică este egalitatea de caracter, s-a menţinut exact la greutatea cu care a pornit la drum. După încheierea celor trei săptămîni de „labirint", astronauţii vor fi redaţi activităţii normale. Nu este exclus ca durata carantinei să fie scurtată, dacă nu se vor ivi, nici în următoarele 5-6 zile, simptome de îmbolnăvire din cauze patologice de tip terestru sau — din ce în ce mai puţin probabil — simptome de contaminare cu germeni extrapămînteni.

Invitat de o conferinţă de presă, „in vitro" unul din cei doi medici puşi în „circuit închis" cu astronauţii a declarat ziariştilor prin interfon : „Cu cîteva minute înaintea amerizării în Pacific, astronauţii au absorbit puţină „dramanină" (un medicament împotriva răului de mare). Aceasta a fost singura doctorie înghiţită în cursul întregului lor voiaj Pămînt-Lună-Pămînt. În momentul acesta, cînd vă vorbesc, astronauţii joacă ping-pong, în aparatamentul lor etanş. Principala lor ocupaţie este, însă, darea de seamă tehnică asupra felului cum a decurs călătoria şi aselenizarea". În conversaţiile cu medicii Armstrong şi Aldrin revin, de cele mai multe ori, asupra surprizei pe care au avut-o în momentul cînd au constatat ce uşor se pot deplasa pe Lună, în condiţia unei gravitaţii de 6 ori mai puţin puternică decît pe Pămînt.

2) Al doilea circuit închis din „Lunar Lab" este consacrat capsulei Apollo-11, culeasă din apele Pacificului. Despre ea ne-au parvenit informaţii puţine. Probabil că nu este printre vedetele acestei carantine ştiinţifice.

3) În schimb, emoţiile cele mai puternice se produc în laboratoarele de petrografie, analiză chimică şi spectografică, geologie comparativă şi „selenologie", în care sînt examinate, pe toate feţele posibile, fragmentele de Lună aduse pe Pămînt.

Au şi început controversele savanţilor. Întrebaţi ce este cu „piatra stacojie" pe care a afirmat Armstrong că a culeş-o de pe Lună, purtătorii de cuvînt de la Houston au răspuns că discuţiile asupra ei nu au ajuns la concluzii. Despre pulberea adunată de astronauţi s-a spus că este o substanţă negricioasă, foarte fină, comparabilă, la atingere, cu talcul. Se pune, însă, întrebarea dacă această pulbere aparţine, cu adevărat, Lunii sau dacă nu cumva este praf stelar, meteoric, depus şi nealterat în incalculabile dimensiuni ale timpului. Mult mai mult interes ar putea să prezinte fragmentele de roci culese de pe Lună cu sonda, imediat sub stratul de pulbere. Despre ele nu au fost transmise, încă, rezultatele analizelor. Continuă cîntărirea bucăţilor de rocă şi distribuirea lor către diferite laboratoare. Rocile şi pulberile sînt supuse, înainte de orice, examenelor care urmăresc să găsească sau, mai degrabă, să nu găsească ultramicroorganisme specific selenare, apte să prolifereze pe Pămînt. Pînă acum, nici aceste analize nu au ajuns la vreo concluzie.

M. G.

poșta redacției

DIN CARTA O.N.U.

F. Iancu, București. Răspundem la întrebările dv. privind conținutul Cartei Națiunilor Unite. Articolul 2 al capitolului I, consacrat țelurilor și principiilor Națiunilor Unite, are următorul text, — (Țelurile Națiunilor Unite sînt) : „Să dezvolte relații prietenești între națiuni bazate pe respectarea principiului egalității în drepturi și autodeterminării popoarelor și să ia și alte măsuri corespunzătoare pentru a întări pacea universală". Iată și textul articolului 4 al aceluiași capitol : „Să fie un centru de armonizare a acțiunilor națiunilor pentru atingerea acestor scopuri comune". În ceea ce privește admiterea în O.N.U., art. 4 din capitolul II stipulează : „Participarea la Națiunile Unite este deschisă tuturor statelor iubitoare de pace care acceptă obligațiile cuprinse în prezenta Cartă și, după opinia Organizației, sînt capabile și dornice să aducă la îndeplinire aceste obligații". În ceea ce privește obligațiile reciproce ale membrilor O.N.U., art. 2 din capitolul I precizează : „În urmărirea țelurilor proclamate în articolul I, Organizația și membrii ei vor acționa în conformitate cu următoarele principii : 1) Organizația este bazată pe principiul egalității suverane a tuturor membrilor ei. 2) Toți membrii, pentru a se asigura tuturor drepturile și avantajele decurgînd din calitatea de membru, trebuie să-și îndeplinească cu bună-credință obligațiile asumate în conformitate cu prezenta Cartă. 3) Toți membrii trebuie să-și reglementeze disputele internaționale pe căi pașnice, în așa fel încît pacea, securitatea și justiția internațională să nu fie periclitate. 4) Toți membrii trebuie să se abțină în relațiile lor internaționale de la amenințarea cu forța sau de la folosirea ei împotriva integrității teritoriale a oricărui stat, sau în orice alt mod incompatibil cu țelurile Națiunilor Unite. 5) Toți membrii trebuie să dea Națiunilor Unite tot ajutorul în orice acțiune întreprinsă de acestea în acord cu prezenta Cartă și trebuie să se abțină de la a da ajutor vreunui stat împotriva căruia Națiunile Unite întreprind o acțiune preventivă sau punitivă. 6) Organizația trebuie să asigure ca statele care nu sînt membre ale Națiunilor Unite să acționeze în acord cu aceste principii în măsura necesară pentru menținerea păcii și a securității internaționale. 7) Nimic din conținutul prezentei Carte nu va autoriza Națiunile Unite să intervină în chestiuni care sînt în esență de jurisdicția internă a oricărui stat și nu va cere membrilor să supună chestiuni de acest fel unei reglementări decurgînd din prezenta Cartă ; acest principiu nu va prejudicia însă aplicării sancțiunilor prevăzute în capitolul VII". Nici un articol al Cartei nu prevede obligativitatea recunoașterii de drept a unui stat membru de către celelalte state membre. Elveția nu face parte din O.N.U., deoarece guvernul acestei țări consideră că participarea la O.N.U. — și mai cu seamă la adoptarea de sancțiuni în cadrul O.N.U. — nu ar fi în acord cu politica de neutralitate a acestei țări. Bilanțul realizărilor O.N.U. este publicat de revista noastră în fiecare an, în ajunul sesiunii ordinare a Adunării Generale.

CONFLICTE ȘI TIMBRE POȘTALE

Punctul de plecare al conflictului dintre Honduras și Salvador fiind fotbalul, aș vrea să amintesc despre unele conflicte între țări a căror cauză imediată au fost... timbrele poștale ! La începutul deceniului al patrulea al secolului nostru, între Bolivia și Paraguay a izbucnit așa-numitul conflict Gran-Chaco. Pe un timbru purtînd inscripția „Republica del Paraguay" și reprezentînd harta țării, în teritoriul Paraguayului a fost inclusă și regiunea Chaco-Boreal. Această regiune, disputată de cele două state, se afla pe atunci sub stăpînirea Boliviei. Guvernul bolivian a aflat că harta de pe timbru nu era greșită dintr-o întîmplare, ci fusese alcătuită astfel din ordinul președintelui statului Paraguay. La început cu caracter diplomatic, conflictul a degenerat în război. Bolivia a fost cea care a atacat, dar Paraguayul a învins, punînd stăpînire pe teritoriul disputat. Într-un motiv identic s-a iscat un conflict între Honduras și Nicaragua. În Nicaragua fusese emis un timbru reprezentînd tot harta țării și incluzînd un teritoriu aparținînd Hondurasului. Guvernul Hondurasului a cerut ca timbrele respective să fie retrase din circulație, dar Nicaragua a răspuns că, din considerente financiare, nu poate face acest lucru. Conflictul s-a menținut la nivelul diplomatic, deoarece opinia publică din cele două state era împotriva unui război. Interesant este și istoricul unui alt timbru din Nicaragua. El reprezenta vulcanul Momotombo în plină erupție, la poalele vulcanului fiind desenat și un sat distrus. La trei ani după emiterea timbrului, au început în America Centrală lucrările comisiei care trebuia să stabilească traseul canalului urmînd să lege Oceanul Atlantic de Oceanul Pacific. Nicaragua și Panama se concurau reciproc, fiecare dorind ca noul canal să fie construit pe teritoriul său. Pentru a torpila șansele Nicaraguei, politicienii panamezi au vorbit celor din Comisie despre comportarea vulcanilor din acest stat, care ar fi periclitat buna funcționare a viitorului canal. Afirmația panamezilor fiind calificată drept minciună de către Nicaragua, aceștia au prezentat Comisiei cîteva timbre cu vulcanul în erupție. Argumentul a cîntărit greu atunci cînd s-a hotărît construirea canalului pe teritoriul statului Panama. Guvernul din Nicaragua a acuzat guvernul panamez de calomnie și afacerea s-a transformat într-un grav conflict diplomatic. Chiar și cel mai mare imperiu colonial, Marea Britanie, a avut neplăceri din cauza unui timbru. În anul 1912, au fost emise pentru India timbre care reprezentau un elefant. Dar imaginația artistului desenator a transformat elefantul în așa fel încît hindușii au considerat că seamănă mai mult cu un porc. Elefantul fiind socotit de ei animal sfînt, s-au considerat jigniți și în unele regiuni ale Indiei au început agitații și tulburări. Pentru a preveni răspîndirea incordării, englezii au retras repede timbrele din circulație. Și pe continentul nostru a avut loc un scandal de acest gen. În anul 1937, Danemarca a emis o serie de timbre memoriale „Nansen". Germania a afirmat că veniturile rezultate din vînzarea acestor timbre urmau să subvenționeze propaganda anti-germană și de aceea asociațiile filatelice germane au început să boicoteze noile timbre. Guvernul danez a retras timbrele din circulație.

D. MACH
Cîmpia Turzii

LUNARE

Dan Lucian Picu, București. 1) Explicația luminilor roșii semnalate de observatoarele astronomice în Valea Schroter din nordul Mării Ploilor va fi furnizată, probabil, de expediția Apollo-18, care va avea, în anul 1971, misiunea de a studia această regiune selenară. Se speră ca această examinare la fața locului să furnizeze un răspuns definitiv la întrebarea dacă există sau nu vulcani activi pe Lună. Oamenii de știință presupun că aceasta este cea mai plauzibilă explicație a „luminițelor roșii." 2) Rachetele Surveyor au efectuat analize chimice sumare ale solului lunar, rezultatele cercetărilor lor fiind transmise automat prin radio. Nu s-a înregistrat nici un accident misterios de felul celui la care vă referiți dv. (dispariția bruscă a mostrelor de sol lunar supuse analizei). Pe Lună, ca și pe Pămînt, au loc, după cum a reieșit și din experiența primilor oameni care au vizitat-o, numai fenomene firești în condițiile specifice existente, nu minuni.

CENTRUL SPAȚIAL HOUSTON

Vasile Domnica, Fălticeni. Centrul spațial de la Houston a fost construit în urma unei hotărîri adoptate de N.A.S.A., în 1961. Ea a fost determinată în bună măsură de presiunile exercitate de fostul congressman Albert Thomas, originar din Houston (în prezent decedat), pe atunci președintele puternicului comitet de care depind alocațiile pentru programele cosmice. Centrul spațial se află în apropierea orașului propriu-zis. Mulți dintre cei 4 500 de salariați ai centrului și dintre cei 9 000 de salariați ai celor 125 de firme particulare care lucrează pentru N.A.S.A. locuiesc și lucrează în zona lacului Clear.

COUNT — DOWN

Dumitru Bubă, comuna Putna, județul Suceava. Întrucît și alți cititori ne-au pus aceeași întrebare, am mai avut prilejul să explicăm că numărătoarea inversă (count-down) înainte de efectuarea experiențelor spațiale are rostul de a determina un punct de origine, punctul zero, din care urmează să înceapă derularea experienței propriu-zise. Cu ajutorul numărătorii inverse se știe exact, în fiecare clipă, cît timp a mai rămas pînă la lansare.

BIOGRAFII

Prof. M.A. Pîrvulescu, Craiova. Fără îndoială că biografiile ziariștilor români de seamă născuți la Craiova care și-au exercitat profesiunea la București și chiar dincolo de hotarele țării ar interesa revista „Presa noastră", organul Uniunii Ziariștilor din Republica Socialistă România. Noi am publicat biografia ziaristului Grigore Gănescu, trimisă de dv. dar nu putem acorda spațiu suplimentar acestei probleme. Așteptăm de la dv. contribuții mai apropiate de specificul revistei noastre.

Cornel Horațiu, Cluj, str. Cîmpului nr. 26—28. Dorește să cumpere „Lumea" nr. 1 și 23 din 1969.

Ion D. Manda, comuna Socodar, județul Arad. 1) Sperăm că articolele cuprinse în numărul de față al revistei satisfac dorințele exprimate în scrisoarea dv. 2) După primul război mondial, Statele Unite au refuzat să adere la Liga Națiunilor. Despre politica izolaționistă care a determinat necolaborarea cu organizația internațională menită să asigure pacea în perioada respectivă, citiți nota publicată la „Poșta redacției" în nr. 27/1969.

SUDUL SUDANULUI

Valentin Munteanu, București. Datele trimise de dv. în legătură cu conflictul din sudul Sudanului sînt reale, — de altfel revista noastră a expus această situație la timpul ei — dar depășite. După cum reiese din declarațiile actualului guvern sudanez, criza din această regiune a Africii este pe cale de a fi reglementată.

poșta redacției

Senatorul Edward Kennedy și soția sa la înmormîntarea lui Mary Jo Kopechne

Aurelia Manolescu și Dana Subcinski — București. Ciudatul accident al lui Edward Kennedy are o serie întreagă de aspecte greu de înțeles și de explicat. Este vorba, în primul rînd, de faptul că, timp de zece ore de la prăbușirea automobilului și de la moartea tinerei Mary Jo Kopechne, nici senatorul Edward Kennedy, nici prietenii săi — pe care îi informase, între timp, despre cele petrecute — nu au anunțat poliția și nu s-au dus la locul accidentului pentru a încerca să găsească victima. Într-un comentariu pe această temă, ziarul „The Washington Post" scrie, printre altele : „Ultima tragedie Kennedy este la fel cu celelalte numai în sensul că reprezintă o nouă încercare crudă pentru o familie care a mai fost încercată în mod crud și

Mary Jo Kopechne

pentru că amenință să pună capăt, în felul ei propriu, carierei strălucite a încă unuia dintre frații Kennedy. Ea este însă, în primul rînd, tragedia unei femei tinere care a murit pentru că se afla în automobilul senatorului Edward Kennedy, căzut în apă în împrejurări în cel mai bun caz foarte dubioase. Poate că nu există răspunsuri clare sau răspunsuri pe care senatorul să fie dispus să le dea și în acest caz publicul și politicienii vor trage propriile lor concluzii cu totul lipsite de bunăvoință, în mare parte datorită faptului că scurta declarație a senatorului nu este satisfăcătoare. Mai rău încă, există motive serioase să se pună la îndoială acuratețea ei. În orice caz, ea nu explică într-un mod adecvat cum a ajuns pe drumul întunecos care ducea la podul respectiv și explică încă și mai puțin propria sa comportare sau cea a prietenilor săi după accident... Nu pentru a răspunde celor care îi doresc răul ar trebui să explice senatorul Kennedy, cît mai bine poate, întîmplările din noaptea aceea de vineri și dimineața de sîmbătă, căci este foarte posibil ca explicația să nu-i fie favorabilă din punct de vedere politic. Este totuși aproape sigur că, dacă nu va spune nimic, aceasta îi va aduce grave prejudicii politice. De aceea, ar fi preferabil să nu se gîndească deloc la aspectul politic al chestiunii și să clarifice dosarul acestei afaceri tragice, nu numai de dragul celor care îi doresc binele, ci și pentru că are datoria s-o facă".

Ulterior — și anume după ce a fost judecat și condamnat la două luni închisoare cu suspendarea pedepsei și un an punere sub supraveghere — Edward Kennedy a dat unele explicații într-un interviu televizat. În fața tribunalului se recunoscuse vinovat de a fi părăsit victima accidentului cauzat de el însuși și de a nu fi anunțat imediat autoritățile. La televiziune, senatorul a spus că, după accident, a fost copleșit de emoții amestecate — durere, teamă, îndoieli, extenuare, panică și șoc — dar, a continuat el, „nu vreau să-mi declin răspunderea pentru faptele mele. Consider de neiertat faptul că nu am anunțat accidentul".

Edward Kennedy a furnizat unele precizări cu privire la felul în care și-a petrecut timpul după ce a izbutit să iasă din automobilul scufundat : mai întîi s-a întors la locul accidentului împreună cu doi prieteni, Paul Markham și Joseph Gorgan, dar „eforturile lor de a salva victima, întreprinse cu un anumit risc pentru propria lor viață, au eșuat de asemenea". Apoi a traversat înot canalul lung de circa 80 metri care leagă insula Chappaquiddick de insula Martha's Vineyard, „fiind din nou pe punctul de a se îneca" și a reușit să ajungă pînă în camera sa unde a leșinat. Dimineața a telefonat avocatului său și apoi a anunțat poliția. „Aceste întîmplări — a spus în continuare Edward Kennedy — publicitatea și zvonurile care le-au înconjurat, ca și faptul că m-am recunoscut vinovat, m-au făcut să mă întreb dacă nu cumva poziția mea față de cetățenii din statul meu a fost afectată în asemenea măsură încît ar trebui să demisionez din senatul Statelor Unite. Dacă cetățenii din Massachusetts și-ar pierde vreodată — cu sau fără justificare — încrederea în senatorul lor, după părerea mea el n-ar putea să-și mai îndeplinească în mod corespunzător îndatoririle și n-ar trebui să-și mai păstreze mandatul". Ziarele americane scriu că, prin această declarație, senatorul a risipit cîteva nedumeriri dar nu pe toate. Rămîn încă fără răspuns două întrebări importante : 1) cum a putut Edward Kennedy să se rătăcească și să pornească cu mașina pe un drum nepavat cînd cunoștea foarte bine singura șosea asfaltată de pe insulă, cea care ducea la feribot și 2) de ce prietenii săi n-au făcut ceea ce ar fi fost firesc să facă și anume să anunțe autoritățile și să solicite ajutor pentru salvarea lui Mary Jo Kopechne. Această întrebare este cu atît mai tulburătoare cu cît experții au stabilit că ea ar fi putut supraviețui cinci ore scufundării mașinii.

Menționăm că Edward Kennedy, care era el însuși pe punctul de a-și pierde viața într-un grav accident de avion în 1964, a trăit patru tragedii familiare : un frate căzut în război, o soră ucisă într-un accident de avion și doi frați, John și Robert, asasinați mișelește. De pe urma recentului accident, n-a avut, se pare, de suferit decît contuziuni ușoare ; la înmormîntarea lui Mary Jo Kopechne purta un bandaj în jurul gîtului.

WASHINGTON D. C.

Prof. Gh. I. Căpitan, Arad. 1) Inițialele D.C. care însoțesc, de obicei, denumirea capitalei Statelor Unite, Washington, semnifică Districtul Columbia, unitate teritorială care coincide cu Washingtonul însuși. În Statele Unite există practica de a scrie, după denumirea fiecărui oraș, inițialele statului din care face parte. 2) Sperăm că sînteți satisfăcut de felul în care au fost oglindite lansarea și evoluția lui Apollo-11. Vom mai reveni. 3) Vom ține seama de propunerea dv.

BUGETUL MILITAR

Dumitru Stoianovici, Brăila. În conformitate cu statutul ei postbelic, Japonia nu întreține o armată propriu-zisă ci numai așa-numite „forțe de autoapărare", relativ reduse. Așa se explică faptul că, în bugetul național al Japoniei, cheltuielile militare reprezintă un procentaj foarte mic.

SUPRAFAȚA VATICANULUI

Mihai S. Mătăsaru, Focșani. 1) Aveți, și de data aceasta, dreptate. Vaticanul are o suprafață de circa 40 de hectare, adică 0,4 km², nu 40 km², așa cum a apărut în articolul publicat în numărul 30 al revistei noastre. 2) Ne interesează prima dintre cele două propuneri ale dv. Așteptăm materializarea ei.

MARIA CALLAS

Maria Drăgan, Timișoara. Maria Callas este considerată una dintre cele mai bune cîntărețe de operă ale lumii. Biografia ei s-a încrucișat, într-adevăr, cu aceea a unor personalități ale vieții publice despre care revista noastră a scris. Aceasta nu înseamnă, însă, că un articol despre viața ei sau despre activitatea ei artistică s-ar înscrie în profilul revistei noastre.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

C. I. L. PITEŞTI
SUFRAGERIA „ARGEŞ"

Se compune din : bufet, bibliotecă, vitrină, masă radio-televizor şi masă extensibilă cu 6 scaune tip Hercules

Garnitura este furniruită cu furnir de nuc, finisată cu lacuri poliesterice

Garnitura a fost concepută din panouri modulate şi tipizate cu posibilităţi de schimbare între ele

Noutatea garniturii constă în prezenţa unei vitrine cu cristale şi oglindă, a unei mese combinate pentru radio şi televizor, precum şi alcătuirea bibliotecii şi vitrinei, din două corpuri suprapuse, ceea ce oferă facilitatea în transport şi manipulare, precum şi multiple posibilităţi în aranjare

Preţul garniturii este de cca 6 800 lei.

Elegante, moderne, de bun gust!

Lei 2

● baticuri ● țesături diferite pentru toate categoriile de cumpărători ● ciorapi fire sintetice ● lenjerie din fire sintetice pentru femei ● tricotaje p.n.a. ● tricotaje „melană" ● garnituri de pat

Nr. 33 7 august 1969

LUMEA

Programul de dezvoltare a României socialiste în dezbaterea Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român

Roade ale industrializării socialiste, ale unei economii dinamice, în plin avînt

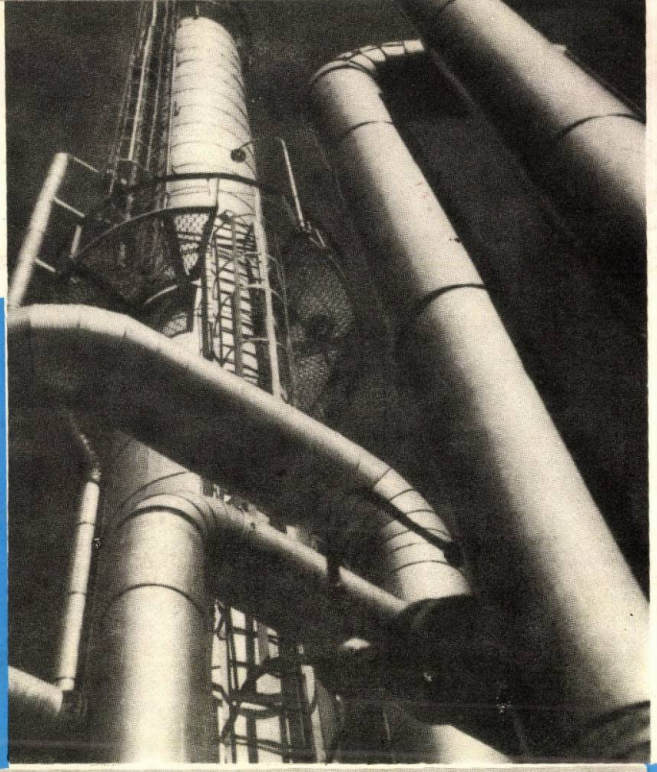

O imagine de la Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej

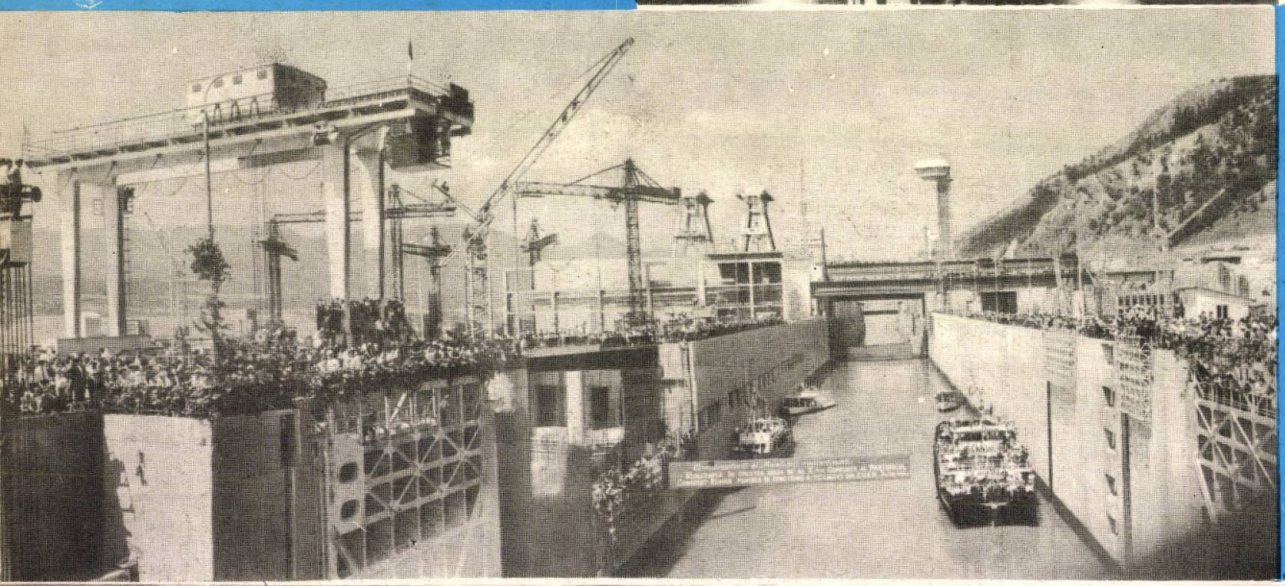

Inaugurarea navigației prin marea ecluză a sistemului hidroenergetic de la Porțile de Fier

Noi automobile au ieșit pe porțile uzinei de la Pitești

Bacăul, unul din numeroasele orașe în plin proces de dezvoltare

LUMEA

Nr. 33 (302) 7 august 1969

sumar

1 LUCRĂRILE CELUI DE-AL X-LEA CONGRES AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

5 RAPORTUL COMITETULUI CENTRAL CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA P.C.R. ÎN PERIOADA DINTRE CONGRESUL AL IX-LEA AL P.C.R. ŞI CONGRESUL AL X-LEA AL P.C.R. ŞI SARCINILE DE VIITOR ALE PARTIDULUI, PREZENTAT DE TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU

10 SĂPTĂMÎNA în telegrame. *Liana Enescu*

ARTICOLE, CORESPONDENŢE

11 Un schimb util de vederi, în spiritul coexistenţei paşnice. *Rodica Georgescu*

13 RABAT. Actualitate marocană. *Corneliu Vlad*

14 Confruntări pe scena politică indiană. *Radu Budeanu*

18 CIUDAD DE MEXICO. Dincolo de „războiul fotbalului". *Luis Suarez*

20 CIPRU. Posibilităţile reconcilierii. *Stelian Ţurlea*

DIN ŢĂRILE SOCIALISMULUI

16 Pe pămîntul Vietnamului eroic. *Andrei Vela*

ÎN LUMEA ŞTIINŢEI

21 Savanţii între doi aştri. *Mircea Grigorescu*

LUMEA ÎN CĂRŢI ŞI REVISTE

23 Disparităţi economice occidentale. *Prof. univ. dr. Ion Bulborea*

25 Ultimele zile în Bunkerul lui Hitler (3). *Lev Bezîmenski*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27-30 Le Monde. International Herald Tribune. The New York Times. Politique Étrangère. Neue Zürcher Zeitung

PROFIL

30 MOHSEN AL AINI, primul ministru al Republicii Arabe Yemen

POŞTA REDACŢIEI (31-32)

CABINETUL DE PARTID BIBLIOTECA SIBIU

LUCRĂRILE CELUI DE-AL X-LEA CONGRES AL P.C.R.

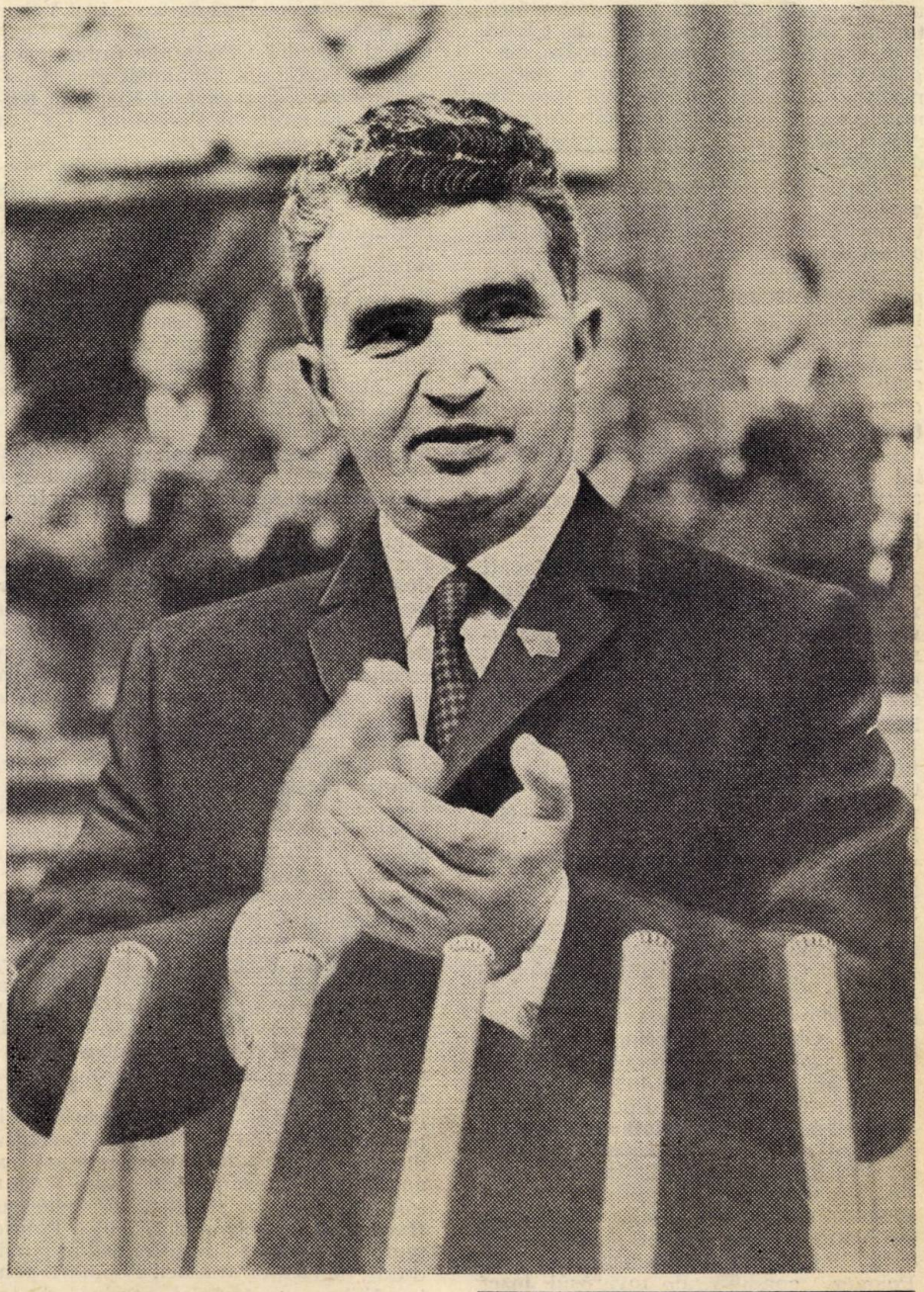

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu în timpul prezentării Raportului Comitetului Central.

Cuvîntul de deschidere rostit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu

Dragi tovarăşi,

Din însărcinarea Comitetului Central declar deschis Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român **(aplauze).**

Adresez un salut comunist fierbinte delegaţilor aleşi de conferinţele judeţene de partid, precum şi invitaţilor prezenţi în această sală **(aplauze).**

La lucrările Congresului nostru participă 1 915 delegaţi şi 1 446 invitaţi veniţi din toate colţurile ţării, muncitori, ţărani, intelectuali, activişti de partid şi de stat, tineri şi vîrstnici, români, maghiari, germani, sîrbi şi de alte naţionalităţi, veterani ai mişcării noastre muncitoreşti, reprezentînd toate organizaţiile judeţene de partid şi organizaţia de partid a Capitalei.

Începem Congresul al X-lea în atenţia generală a naţiunii. Lucrările sale sînt urmărite cu profundă încredere de toţi oamenii muncii. Cred că sînt în asentimentul tuturor delegaţilor, asigurînd partidul, întregul popor, că vom face totul pentru ca hotărîrile ce vor fi adoptate să corespundă cît mai bine năzuinţelor naţiunii noastre socialiste, necesităţii dezvoltării continue a ţării pe calea socialismului şi comunismului **(aplauze).**

Fără îndoială că hotărîrile Congresului vor face să sporească şi mai mult aportul poporului nostru la cauza socialismului şi păcii în întreaga lume **(aplauze).**

La Congresul nostru participă delegaţi a 66 de partide comuniste şi muncitoreşti, socialiste, democratice, antiimperialiste de pe toate continentele. În numele comuniştilor români, al tuturor oamenilor muncii din ţara noastră adresez un cald salut tuturor oaspeţilor de peste hotare: delegaţiei Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, condusă de tovarăşul **K. F. Katuşev,** secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice ; delegaţiei Partidului Comunist din Spania, condusă de tovarăşa **Dolores Ibarruri,** preşedintele partidului ; delegaţiei Partidului celor ce muncesc din Vietnam, condusă de tovarăşul **Nguyen Van Kinh,** membru al Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Vietnam; delegaţiei Partidului Comunist Italian, condusă de tovarăşul **Giancarlo Pajetta,** membru al Biroului Politic şi al Direcţiunii Comitetului Central al partidului ; delegaţiei Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, condusă de tovarăşul **Mialko Todorovici,** membru al Biroului Executiv al Prezidiului Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia ; delegaţiei Partidului Eliberării şi Socialismului din Maroc, condusă de **Ali Yata,** secretar general al partidului ; delegaţiei Partidului Muncitoresc Unit Polonez, condusă de tovarăşul **Jozef Tejchma,** membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez ; delegaţiei Partidului Comunist Francez, condusă de tovarăşul **André Vieuguet,** membru supleant al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al partidului; delegaţiei Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, condusă de tovarăşul **Arpád Pallai,** secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar ; delegaţiei Partidului Comunist din Finlanda, condusă de tovarăşul **Erkki Salomaa,** vicepreşedinte al partidului ; delegaţiei Partidului Comunist Bulgar, condusă de tovarăşul **Venelin Koţev,** secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar ; delegaţiei Partidului Comunist din Japonia, condusă de tovarăşul **Korehito Kurahara,** membru al Prezidiului C.C. al partidului; delegaţiei Partidului Comunist din Cehoslovacia, condusă de tovarăşul **Josef Kempny,** secretar al Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului Comunist din Chile, tovarăşul **Mario Zamorano,** membru al Comisiei Politice a partidului; delegaţiei Partidului Socialist Unit din Germania, condusă de tovarăşul **Kurt Tiedke,** membru al Comitetului Central al partidului; delegaţiei Partidului Comunist din Marea Britanie, condusă de tovarăşul **Frank Stanley,** membru al Comitetului Executiv Naţional al partidului; delegaţiei Partidului Popular Revoluţionar Mongol, condusă de tovarăşul **Badamîn Lhamsuren,** membru supleant al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al P.P.R.M. ; delegaţiei Partidului Muncii din Guatemala, condusă de tovarăşul **Humberto Lopez,** membru al Direcţiunii Comitetului Central al partidului; delegaţiei Partidului Comunist din India (Marxist), condusă de tovarăşul **P. Sundarayya,** secretar general al C.C. al P.C.I. (M) ; reprezentantului Partidului Comunist din Belgia, tovarăşul **Louis Van Geyt,** membru al Biroului Politic al partidului ; delegaţiei Partidului Comunist din Australia, condusă de tovarăşul **Claude Jones,** vicepreşedinte al P. C. din Australia ; delegaţiei Uniunii Socialiste Arabe din Republica Arabă Unită, condusă de tovarăşul **Mohamed Al-Zayat,** membru al Comitetului Central al Uniunii Socialiste Arabe; reprezentantului Partidului Muncii din Elveţia, tovarăşul **Henry Trub,** membru al Biroului Politic al partidului ; reprezentantului Partidului Comunist Sudanez, tovarăşul **Moawia Ibrahim Surij,** secretar pentru problemele externe ale Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului Socialist din Japonia, **Masashi Ishibashi,** membru al Comitetului Executiv, director al Biroului Internaţional al partidului; delegaţiei Partidului Comunist din Austria, condusă de tovarăşul **Hans Kalt,** membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al partidului; delegaţiei Mişcării Populare pentru Eliberarea Angolei, condusă de tovarăşul **dr. Agostinho Neto,** preşedintele Mişcării Populare pentru Eliberarea Angolei; delegaţiei Partidului de stînga-comuniştii din Suedia, condusă de tovarăşul **Tore Forsberg,** membru al Biroului Politic al partidului; delegaţiei Partidului Comunist Mexican, condusă de tovarăşul **Jose Encarnacion Perez,** membru al Prezidiului, secretar al Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului African al Independenţei din Guineea-Bissau şi Insulele Capului Verde, tovarăşul **Amilcar Cabral,** secretar general al partidului ; reprezentantului Partidului Comunist din Norvegia, tovarăşul **Martin Gunnar Knutsen,** membru supleant al Prezidiului Comitetului Central al partidului; delegaţiei Partidului Comunist din Réunion, condusă de **Paul Verges,** secretar general al partidului; delegaţiei Partidului Socialist Italian al Unităţii Proletare, condusă de tovarăşul **Vincenzo Ansanelli,** membru al Direcţiunii; delegaţiei Partidului Comunist din Danemarca, condusă de tovarăşul **Ib Nörlund,** membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al partidului ; delegaţiei Partidului Comunist din Venezuela, condusă de tovarăşul **Rafael Jose Cortes,** membru al Biroului Politic, secretar al Comitetului Central al partidului ; reprezentantului Partidului Comunist Irakian, tovarăşul **Rashad Amjed,** membru al Biroului Politic al Comitetului Central al partidului ; delegaţiei Partidului Comunist German, condusă de tovarăşul **Ludwig Müller,** membru al Prezidiului Partidului ; reprezentantului Partidului Comunist Sirian, tovarăşul **Ahmed Fadel,** membru al Comitetului Central al partidului ; reprezentantului Partidului Socialist din Chile, tovarăşa **Marta Melo,** membru al Comisiei Politice a partidului ; reprezentantului Partidului Comunist din Germania, tovarăşul **Albert Buchmann,** membru al Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului Comunist din Uruguay, tovarăşa **Julia Arevalo,** membru al Comitetului Central al partidului, preşedintele Comisiei de Control ; reprezentantului Uniunii Naţionale Africane din Tanganika-Tanzania, tovarăşul **Peter Saidi Syovelwa,** membru al Comitetului Naţional Executiv al Uniunii Naţionale Africane din Tanganika-Tanzania ; reprezentantului Partidului Comunist Portughez, tovarăşa **Sofia Ferreira,** membru al Comitetului Central al partidului ; delegaţiei Partidului Comunist din Argentina, condusă de tovarăşul **Pedro Tadioli,** membru al Comitetului Executiv al partidului ; reprezentantului Frontului Eliberării din Mozambic, tovarăşul **Marcelino dos Santos,** membru al Consiliului Prezidenţial al Comitetului Central al Frontului Eliberării din Mozambic; delegaţiei Partidului Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru (A.K.E.L.), condusă de tovarăşul **Hristos Petas,** membru al Biroului Politic al partidului ; reprezentantului Partidului Comunist Dominican, tovarăşul **Manuel Sanchez,** membru al Comitetului Central al partidului; delegaţiei Uniunii Democrate de stînga din Grecia (E.D.A.), condusă de tovarăşul **Antonis Gheorghiou Brillakis,** membru al Comitetului Executiv al E.D.A. ; reprezentantului Partidului Muncitoresc Irlandez, tovarăşul **Sam Nolan,** secretar general adjunct al partidului; reprezentantului Partidului Comunist din Columbia, tovarăşul **Julio Posada,** membru al Comitetului Execu-

CONGRES AL P.C.R.

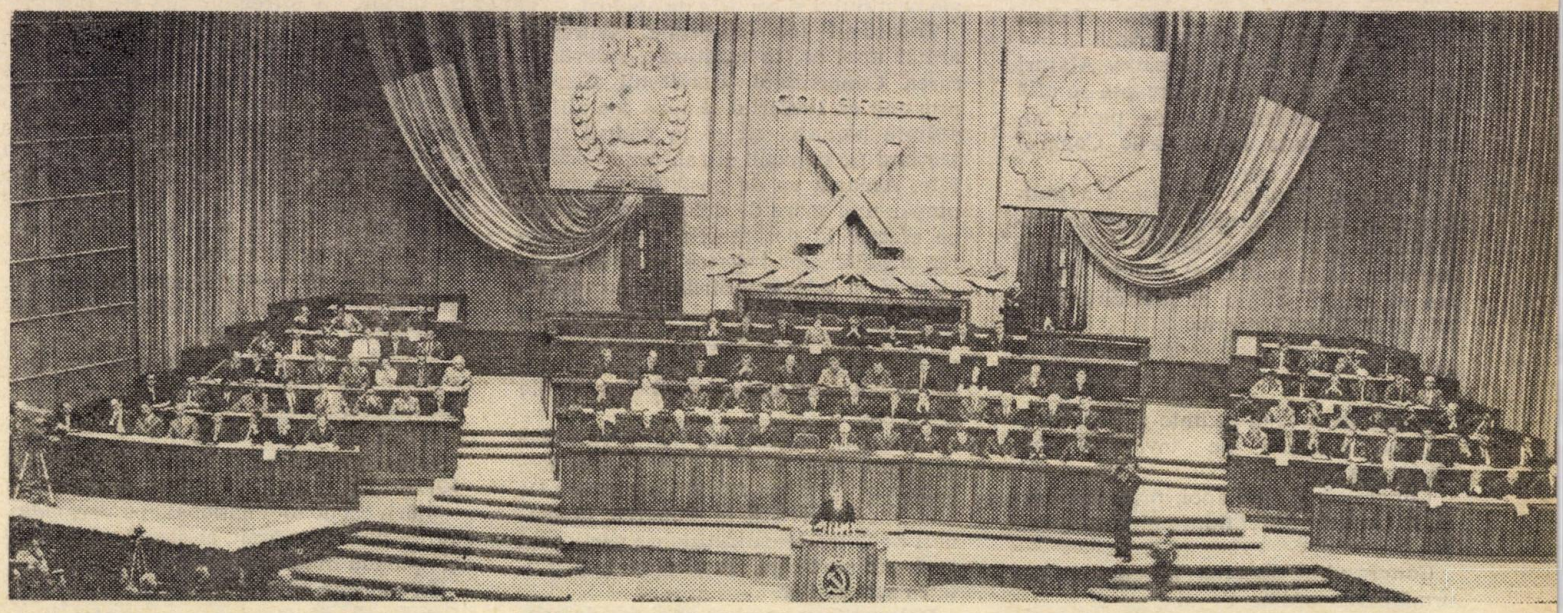

Prezidiul Congresului

tiv al C.C. al partidului; delegației Partidului Alianța Populară din Islanda, condusă de tovarășul **Ragnar Arnalds**, președintele partidului; delegației Partidului Comunist Libanez, condusă de tovarășul **Khalil Debs**, membru supleant al Biroului Politic al Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului Comunist din Irlanda de Nord, tovarășul **James Stewart**, secretar general adjunct al partidului; reprezentantului Partidului Comunist Brazilian, tovarășul **Antonio Souza**, membru al Comitetului Central al partidului; delegației Partidului Socialist Unit din Berlinul occidental, condusă de tovarășul **Dietmar Ahrens**, membru al Secretariatului partidului; delegației Partidului Comunist din Ecuador, condusă de tovarășul **Efrain Alvarez**, membru al Comitetului Executiv al C.C. al partidului; delegației Partidului Comunist din Mauritius, condusă de tovarășul **Leetooraj Chundramun**, președintele Comitetului Central al partidului; delegației Partidului Comunist din San Marino, condusă de tovarășul **Giuseppe Renzi**, membru al Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului Socialist din Nicaragua, tovarășul **Juan Jose Rodriguez**, membru al Comisiei Politice și al Secretariatului Executiv al Comitetului Central al partidului; delegației Partidului Tudeh (Popular) din Iran, condusă de tovarășul **Iradj Eskandari**, membru al Biroului Executiv, secretar al Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului Comunist din Turcia, tovarășul **Halil Ozgur**, șeful secției de propagandă a Comitetului Central al partidului; reprezentantului Partidului Comunist din Honduras, tovarășul **E. Escalante**, membru al Comitetului Central al partidului; reprezentantului Uniunii Democrate Somaleze, tovarășul **Yussuf Osman Samantar**, secretar al Comitetului Central al Uniunii Democrate Somaleze; reprezentantului Partidului Poporului din Panama, tovarășul **Luther Thomas**, membru al Comitetului Central al partidului; reprezentatului Partidului Avangărzii Socialiste din Algeria, tovarășul **Larbi Bouhali**, membru al Consiliului Național al partidului; reprezentantului Partidului Afro-Shiraj din Zanzibar-Tanzania, tovarășul **Muharam Mohamed Dosi**, membru al Comitetului Central al partidului.

În numele Congresului, al comuniștilor români, vă adresez dumneavoastră, dragi oaspeți, partidelor dumneavoastră mulțumiri tovărășești pentru participarea la acest important eveniment al partidului nostru, al poporului român **(aplauze)**. Considerăm prezența dumneavoastră la Congresul partidului nostru drept o expresie a sentimentelor de prietenie, stimă și prețuire existente între Partidul Comunist Român și partidele dumneavoastră, o manifestare a puternicelor relații internaționaliste pe care partidul nostru le are cu clasa muncitoare și detașamentele ei marxist-leniniste, cu forțele revoluționare progresiste care luptă împotriva imperialismului, pentru pace și progres social **(asistența în picioare aplaudă îndelung)**.

Prima zi a lucrărilor

București, 6 august 1969. În marea sală a Palatului Republicii Socialiste România s-au deschis lucrările celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Fundalul sălii este dominat de Stema Partidului Comunist Român și o efigie ce înfățișează pe Marx, Engels și Lenin, încadrate de drapelele partidului și statului. Cu litere mari, se află înscris: *Congresul X*.

Eveniment de o excepțională însemnătate, cu profunde și multiple semnificații în viața politică, economică și socială a țării, Congresul prilejuiește un bilanț rodnic, însuflețitor al realizării hotărîrilor Congresului al IX-lea, al înfăptuirilor obținute de poporul român, sub conducerea partidului, în opera de edificare a orînduirii socialiste. Totodată, Congresul — cel mai înalt for al partidului — spre care se îndreaptă în aceste zile gîndurile pline de încredere ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră, va dezbate documente de vitală importanță, programul dezvoltării multilaterale a României socialiste pentru anii 1971—1975 și în perspectivă pînă în anul 1980. În marea sală a Congresului sînt prezenți delegații aleși în conferințele extraordinare județene de partid și invitați desemnați în adunările deschise ale organizațiilor de partid, comuniști care prin munca lor închinată înfăptuirii politicii partidului se află în fruntea activității creatoare pentru nobila cauză a edificării socialiste a patriei.

La Congres sînt prezente delegații reprezentînd 66 de partide comuniste și muncitorești, socialiste, democratice, antiimperialiste din întreaga lume.

Ora 9. Conducătorii partidului sosesc în sala de ședințe împreună cu șefii delegațiilor de peste hotare. Asistența îi întîmpină cu vii aplauze.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu urcă la tribună. Delegații și invitații salută cu puternice aplauze și urale pe secretarul general al C.C. al P.C.R., care declară deschis Congresul al X-lea al P.C.R.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostește apoi cuvîntul de deschidere a lucrărilor.

■

Delegații aleg apoi, prin vot deschis, Prezidiul Congresului, din care fac parte tovarășii: Nicolae Ceaușescu, președinte al Prezidiului, Gheorghe Apostol, Constantin Băbălău, Maxim Berghianu, Chivu Stoica, Constantin Daicoviciu, Florian Dănălache, Constantin Dăscălescu, Miu Dobrescu, Tamara Dobrin, Constantin Drăgan, Aurel Duca, Eduard Eisenburger, Janos Fazekas, Suzana Gâdea, Tiberiu Grecu, Ion Iliescu, Petre Ionescu, Ion Ioniță, Carol Kiraly, Petre Lupu, Ion Gheorghe Maurer, Manea Mănescu, Nicolae Mărculescu, Ileana Mihăilescu, Florența Munteanu, Miron Nicolescu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Istvan

Peterfi, Constantin Pîrvulescu, Dumitru Popa, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Constantin Savu, Alexandru Sencovici, Zaharia Stancu, Gheorghe Stoica, Mihai Telescu, Virgil Trofin, Dumitru Tudosie, Ion Ursu, Ilie Verdeț, Vasile Vîlcu, Ștefan Voitec, Richard Winter, Maria Zidaru.

Cei aleși iau loc în prezidiu. Alături de prezidiu, în stînga și dreapta se află conducătorii delegațiilor de peste hotare participante la lucrările Congresului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit, în numele prezidiului, pentru încrederea ce i s-a acordat de a conduce lucrările Congresului și pentru alegerea sa ca președinte al prezidiului celui de-al X-lea Congres.

■

Lucrările primei ședințe a Congresului sînt conduse de tovarășul Ion Gheorghe Maurer.

Congresul a ales apoi, prin vot deschis, Comisia de validare și secretariatul.

Congresul a aprobat în unanimitate următoarea ordine de zi :

1. Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea al P.C.R. și sarcinile de viitor ale partidului.

Raportor tovarășul Nicolae Ceaușescu.

2. Directivele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român privind planul cincinal pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976—1980.

Raportor tovarășul Ion Gheorghe Maurer.

3. Raportul Comisiei Centrale de Revizie.

Raportor tovarășul Constantin Pîrvulescu.

4. Modificările ce se propun a fi aduse Statutului Partidului Comunist Român.

Raportor tovarășul Virgil Trofin.

5. Alegerea Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Comisiei Centrale de Revizie.

Congresul a ales apoi prin vot deschis comisia de redactare a proiectelor de hotărîri și rezoluții, comisia pentru pregătirea propunerilor de candidați în vederea alegerii organelor superioare ale partidului și comisia de apeluri.

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer a arătat apoi că, în legătură cu desfășurarea Congresului, Comitetul Central propune ca lucrările să aibă loc atît în ședințe plenare, cît și în cadrul unor secțiuni pe domenii și ramuri de activitate. Aceasta va da posibilitatea ca un număr mai mare de delegați să participe efectiv la dezbaterea și aprofundarea problemelor înscrise pe ordinea de zi și să-și aducă contribuția la fundamentarea măsurilor și hotărîrilor ce vor fi adoptate de către Congres. Delegații au aprobat în unanimitate constituirea a 11 secțiuni și au ales prezidiile fiecăreia.

Delegații din fiecare județ urmează să stabilească la activitatea cărei secțiuni va participa fiecare dintre ei. De asemenea, invitații la Congres, desemnați de către organizațiile de partid din țară, pot participa, la alegere, la activitatea secțiunilor.

Delegații au aprobat apoi regulamentul de desfășurare a lucrărilor Congresului, care vor avea loc între 6 și 12 august.

■

Primit cu puternice aplauze și urale de delegați și invitați, tovarășul Nicolae Ceaușescu prezintă, la primul punct al ordinii de zi, Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea al P.C.R. și sarcinile de viitor ale partidului.

La încheierea raportului, întreaga asistență, în picioare, aclamă minute în șir. În sală răsună ovații și urale, se scandează „P.C.R.—Ceaușescu", „P.C.R. —Ceaușescu". Este o manifestare puternică a încrederii nestrămutate în conducătorul încercat al poporului nostru — Partidul Comunist Român, a dragostei partidului, a întregului nostru popor, pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu, a hotărîrii comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, de a înfăptui politica marxist-leninistă a partidului, pusă în slujba nobilei cauze a prosperității României socialiste, pătrunsă de un înalt spirit internaționalist, politică izvorîtă organic din realitățile concrete ale patriei noastre, indestructibil legată cu voința și aspirațiile întregii națiuni.

Lucrările ședinței de miercuri după-amiază a Congresului au fost conduse de tovarășul Chivu Stoica.

Primit cu vii și îndelungi aplauze, tovarășul Ion Gheorghe Maurer a prezentat Raportul asupra Directivelor Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român privind planul cincinal pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976—1980. La sfîrșit, asistența se ridică și aplaudă îndelung.

În continuarea ordinii de zi, tovarășul Constantin Pîrvulescu a prezentat Raportul Comisiei Centrale de Revizie.

Trecîndu-se la următorul punct de pe ordinea de zi, tovarășul Virgil Trofin a prezentat Raportul cu privire la modificările ce se propun a fi aduse Statutului Partidului Comunist Român. Raportul a fost subliniat cu aplauze puternice de participanții la Congres.

Lucrările Congresului continuă joi dimineața.

■

Lucrările Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român sînt urmărite de peste 200 de ziariști străini, trimiși speciali ai agențiilor internaționale de presă, ai ziarelor, posturilor de radio și televiziune din diferite țări.

Ședința de deschidere a Congresului a fost transmisă de posturile noastre de radio și televiziune.

În timpul lucrărilor Congresului

RAPORTUL C.C. AL P.C.R. PREZENTAT DE TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea şi Congresul al X-lea şi sarcinile de viitor ale partidului

-extrase-

Înflorirea naţiunii socialiste, dezvoltarea forţei şi coeziunii ei

Tovarăşi,

Dezvoltarea societăţii contemporane dovedeşte că naţiunea — categorie istorică-socială căreia marxism-leninismul i-a acordat întotdeauna o atenţie deosebită — îşi păstrează deplina valabilitate şi în zilele noastre. Am fost şi sîntem martorii unei uriaşe mişcări mondiale de redeşteptare naţională a popoarelor, ai luptei pentru eliberare de sub jugul dominaţiei colonialiste. Zeci şi zeci de popoare şi-au redobîndit independenţa, au pornit pe calea închegării, consolidării şi dezvoltării ca naţiuni de sine stătătoare. Lupta pentru afirmarea naţiunilor constituie una din părţile componente esenţiale ale tabloului social-politic al epocii noastre. Chiar şi în ţările capitaliste dezvoltate, unde naţiunea burgheză a ajuns la maturitatea dezvoltării, lozinca apărării independenţei naţionale găseşte o profundă rezonanţă în rîndul maselor populare, al claselor progresiste, inclusiv în rîndul unor cercuri ale burgheziei naţionale. Naţiunea nu-şi încetează rolul şi misiunea nici după revoluţia proletară, o dată cu transformarea revoluţionară a societăţii pe baze socialiste. Dimpotrivă, trecerea de la capitalism la socialism reprezintă ridicarea naţiunii pe o treaptă calitativ superioară. Intemeindu-se pe lichidarea exploatării şi asupririi, pe instaurarea dreptăţii şi egalităţii sociale, naţiunea socialistă asigură pentru prima oară îmbinarea intereselor şi aspiraţiilor tuturor claselor, a tuturor membrilor societăţii, punerea în valoare şi dinamizarea energiei întregului popor în direcţia progresului şi prosperităţii. Edificator în această privinţă este procesul formării naţiunii române, care, după cum se ştie, datorită dominaţiei străine, a avut loc în condiţii istorice deosebit de grele închegîndu-se mult mai tîrziu ca în alte ţări. Abia după eliberarea ţării, după preluarea puterii de către clasa muncitoare, lichidarea claselor exploatatoare şi făurirea orînduirii socialiste, energiile şi capacităţile creatoare ale naţiunii noastre au fost pe deplin descătuşate, devenind cu adevărat o uriaşă forţă dinamică pe drumul progresului şi civilizaţiei României.

Este cunoscut că burghezia, imperialismul nesocotesc interesele naţionale ale popoarelor, încalcă în mod brutal drepturile lor suverane, promovează o politică de inegalitate între naţiuni, de subordonare a altor ţări ; aceasta generează opoziţia înverşunată a popoarelor asuprite, adversitate şi învrăjbire în relaţiile internaţionale, alimentează neîncrederea şi suspiciunea între state. Naţiunea socialistă nu-şi realizează aspiraţiile de progres pe seama sau în detrimentul intereselor altor naţiuni, nu încalcă dreptul nimănui la dezvoltare liberă şi suverană. Ca atare, dispar bazele obiective ale antagonismului între naţiuni, ale cultivării naţionalismului şi şovinismului, ale tendinţelor de hegemonie.

Spre deosebire de orînduirile precedente, socialismul oferă premisele pentru înflorirea multilaterală a naţiunilor, pentru îmbinarea organică a intereselor naţionale cu interesele internaţionale ale popoarelor. Internaţionalismul socialist nu presupune sacrificarea sau lezarea intereselor naţionale, ci, dimpotrivă, afirmarea deplină a acestora ; tot astfel grija faţă de interesele propriului popor nu înseamnă ignorarea cerinţelor internaţionalismului, ci presupune dezvoltarea solidarităţii internaţionale. Progresul fiecărei naţiuni, emanciparea socială şi naţională a fiecărui popor reprezintă fundamentul trainic al solidarităţii internaţionale a ţărilor socialiste, al întăririi sistemului socialist mondial.

Desigur, nu trebuie uitat că relaţiile dintre naţiunile socialiste — care nu au precedent în istorie — nu s-au putut cristaliza de la început într-o formă perfectă, desăvîrşită, că ele mai păstrează încă, pe alocuri, urme ale vechiului. Tocmai de aceea una din îndatoririle comuniştilor este, după părerea noastră, lupta hotărîtă împotriva oricăror manifestări contrare spiritului marxism-leninismului, împletirea justă a grijii pentru interesele naţionale ale propriului popor, cu preocuparea pentru întărirea solidarităţii internaţionaliste a tuturor ţărilor socialiste, a tuturor celor ce muncesc din întreaga lume.

Socialismul, realizînd idealurile de dreptate socială, are totodată menirea să asigure întărirea şi dezvoltarea naţiunii — care va dăinui încă multă vreme şi va juca un rol deosebit de important în evoluţia istorică a societăţii, în progresul material şi spiritual al popoarelor, în lupta pentru victoria socialismului şi comunismului.

România — factor activ în lupta pentru triumful socialismului şi păcii în lume

1. Raportul de forţe mondial

Stimaţi tovarăşi,

Desfăşurarea evenimentelor internaţionale în ultimii ani a confirmat pe deplin aprecierile şi liniile generale ale politicii externe, stabilite de Congresul al IX-lea al partidului.

O analiză marxist-leninistă a schimbărilor petrecute în lume evidenţiază creşterea influenţei forţelor socialismului, a frontului antiimperialist, faptul că ele determină într-o măsură tot mai însemnată viaţa socială a planetei noastre.

În ultimii ani au avut — şi continuă să aibă loc şi acum — discuţii în legătură cu schimbările petrecute în viaţa internaţională şi în raportul de forţe pe plan mondial, cu caracterul imperialismului, cu problemele păcii şi războiului. Aceste discuţii au fost determinate, pe de o parte, de marile schimbări survenite în viaţa internaţională, iar pe de altă parte de unele insuccese vremelnice suferite de forţele antiimperialiste. După cum se ştie, partidul nostru şi-a expus poziţia în cîteva rînduri asupra acestor probleme, de aceea nu mă voi referi acum pe larg la ele.

În caracterizarea situaţiei internaţionale, noi pornim de la faptul că, în ciuda desfăşurării contradictorii a evenimentelor, raportul de forţe se schimbă continuu în favoarea socialismului şi păcii. Cum apreciem noi imperialismul?

Este cunoscut că imperialismul se manifestă prin tendinţa de dominare economică şi politică a altor popoare, prin încălcarea dreptului lor la libertate, independenţă şi suveranitate naţională, prin promovarea colonialismului şi neocolonialismului. Străduindu-se din răsputeri să oprească transformarea revoluţionară a lumii, procesele progresiste ale societăţii contemporane, cercurile imperialiste acţionează în direcţia răsturnării unor regimuri şi guverne progresiste, sprijină forţele cele mai retrograde din diferite ţări, în special din ţările în curs de dezvoltare, încercînd să le împiedice să păşească de sine stătător pe calea unei evoluţii democratice.

În dorinţa de a-şi apăra sau redobîndi poziţiile pierdute, de a-şi restaura dominaţia asupra ţărilor eliberate, imperialismul nu se dă în lături nici de la acte de agresiune. Toate aceste străduinţi ale cercurilor imperialiste sînt însă sortite eşecului.

Făurirea şi dezvoltarea sistemului socialist mondial au adîncit criza generală a capitalismului în perioada postbelică, au îngustat baza de acţiune a imperialismului, i-au slăbit în mod considerabil poziţiile. Prăbuşirea colonialismului a dat, de asemenea, o lovitură puternică imperialismului, a exercitat şi exercită o influenţă deosebită asupra ţărilor capitaliste. Marile bătălii de clasă care au avut loc în ultimii ani în ţările capitaliste demonstrează uriaşa forţă revoluţionară a clasei muncitoare, rolul ei important în lupta maselor populare pentru libertate şi dreptate socială, împotriva orînduirii capitaliste. Totodată, dezvoltarea rapidă a forţelor de producţie în ţările capitaliste, ca urmare a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, a produs transformări adînci în viaţa societăţii, în gîndirea oamenilor, creează noi premise obiective pentru lichidarea orînduirii capitaliste, pentru victoria socialismului în întreaga lume.

Nu putem trece, de asemenea, cu vederea ascuţirea tot mai accentuată a contradicţiilor interimperialiste. Ca rezultat al dezvoltării inegale şi în salturi a ţărilor capitaliste se intensifică lupta pentru pieţe de desfacere şi baze de materii prime, pentru cucerirea de poziţii economice şi politice. Practica arată că organismele suprastatale la care recurg cercurile imperialiste nu pot împiedica lupta de concurenţă dintre monopoluri, ciocnirea de interese între ţările capitaliste. Se manifestă, de asemenea, tot mai puternic tendinţa popoarelor de a ieşi de sub dominaţia marilor puteri imperialiste, de a-şi apăra şi întări suveranitatea naţională, de a se dezvolta de sine stătător.

Toate acestea însă — aşa cum arată viaţa — nu au schimbat esenţa şi caracterul imperialismului. Imperialismul — şi îndeosebi cel american — continuă să deţină poziţii puternice, atît din punct de vedere economic, cît şi militar. Din întreaga analiză a realităţii rezultă că imperialismul îşi păstrează caracterul agresiv, rămîne principalul duşman al progresului şi civilizaţiei, că atîta timp cît există imperialism se menţine şi pericolul unui nou război mondial.

Pornind de la aceste considerente nu se poate ajunge însă la concluzia că războiul mondial ar fi iminent sau inevitabil. Afirmaţia despre iminenţa unui război are la bază o examinare unilaterală a desfăşurării evenimentelor, o analiză a problemei ruptă de contextul luptei generale împotriva imperialismului. Viaţa internaţională demonstrează creşterea fără precedent a amplorii forţelor care se opun politicii imperialiste. Ţările socialiste, clasa muncitoare, mişcarea comunistă şi muncitorească, ţărănimea, intelectualitatea, tînăra generaţie, organizaţiile de femei, popoarele care luptă pentru lichidarea definitivă a colonialismului, împotriva neocolonialismului, pentru dezvoltare liberă, independentă, cercurile largi ale opiniei publice progresiste, giganticele forţe antiimperialiste şi democratice din întreaga lume au capacitatea să zădărnicească planurile agresive ale imperialismului, să împiedice dezlănţuirea unui nou război mondial, să asigure pacea.

Partidul Comunist Român şi guvernul ţării noastre au desfăşurat şi desfăşoară o politică externă activă, militînd pentru întărirea forţelor antiimperialiste, pentru dezvoltarea colaborării internaţionale, pentru conlucrarea paşnică cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială. Viaţa a confirmat că această politică este pe deplin justă, că ea corespunde atît intereselor poporului român cît şi cauzei socialismului şi păcii în lume.

Comitetul Central supune aprobării Congresului al X-lea politica externă şi activitatea internaţională desfăşurate de partid şi guvern în aceşti ani.

2. În centrul politicii noastre externe — prietenia şi colaborarea cu ţările socialiste

Tovarăşi,

Tezele Comitetului Central au trasat liniile generale ale activităţii internaţionale pe care o vor desfăşura partidul şi statul nostru în anii următori. Permiteţi-mi ca, în legătură cu aceasta, să mă opresc asupra cîtorva probleme mai importante ale politicii externe a patriei noastre.

Ca şi pînă acum, în centrul politicii externe vom pune dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare cu ţările socialiste. Noi plecăm de la faptul că sistemul mondial socialist — care s-a dezvoltat continuu după cel de-al doilea război — cuprinde astăzi 14 state, că el a obţinut şi obţine succese remarcabile în creşterea producţiei de bunuri materiale, în dezvoltarea ştiinţei, culturii, devenind tot mai mult factorul hotărîtor al luptei împotriva imperialismului, pentru pace. Prin sistemul socialist mondial noi înţelegem nu un bloc în care statele se contopesc într-un tot, renunţînd la suveranitatea lor naţională, ci afirmarea socialismului ca forţă internaţională prin victoria sa în mai multe state independente, care se dezvoltă de sine stătător şi îşi organizează relaţiile dintre ele pe principiile noi ale marxism-leninismului şi internaţionalismului proletar. Întărirea sistemului mondial al socialismului se realizează nu numai ca rezultat al dezvoltării economice şi militare a celor 14 ţări, ci şi ca rezultat al creşterii prestigiului şi influenţei ideilor socialismului în lume, al faptului că, în perspectivă, noi şi noi popoare vor păşi pe calea socialismului.

Considerăm că în condiţiile de azi, cînd ţările socialiste se dezvoltă impetuos, înregistrează noi şi noi succese pe calea progresului material, politic şi spiritual, popoarele care şi-au cucerit libertatea, şi-au luat soarta în propriile mîini, şi-au făurit o viaţă demnă, prosperă, nu pot fi întoarse de nimeni şi de nimic de pe drumul pe care au pornit — drumul socialismului şi comunismului. Dezvoltarea şi întărirea noii orînduiri sociale, apărarea cuceririlor revoluţionare ale socialismului reprezintă dreptul şi datoria sacră a fiecărui popor, a fiecărui partid comunist din ţările socialiste. Desigur, în spiritul internaţionalismului proletar, în cazul unui atac imperialist popoarele ţărilor socialiste trebuie să se întrajutoreze, luptînd

umăr la umăr pentru înfrîngerea agresorului. Stabilirea formelor și căilor de întrajutorare în asemenea cazuri trebuie să fie rezultatul înțelegerii dintre conducerile de partid, dintre organele conducătoare constituționale ale fiecărei țări. Solidaritatea și întrajutorarea țărilor socialiste presupun relații de egalitate între toate națiunile socialiste, nu trebuie să ducă la amestec în treburile interne ale vreunui popor, întrucît aceasta ar aduce profunde prejudicii cauzei socialismului. În aceasta vedem o condiție hotărîtoare a întăririi continue a internaționalismului proletar, a forței și influenței în lume a sistemului socialist mondial.

Este cunoscut că între țările socialiste există o serie de deosebiri de păreri și divergențe într-un șir de probleme ale construcției socialismului și ale vieții internaționale. Noi apreciem că multe din acestea își au originea în însăși deosebirile existente în dezvoltarea lor istorico-socială, în diferențele nivelului pe care l-au atins forțele de producție. În parte însă, aceste divergențe, îndeosebi ascuțirea lor, au cauze subiective, sînt determinate de neînțelegerea sau nesocotirea deosebirilor existente între țări, de neaplicarea consecventă a principiilor marxist-leniniste pe care se întemeiază relațiile dintre ele. Pornind de aici, partidul nostru consideră că s-ar fi putut evita ascuțirea încordării, că nu există obstacole insurmontabile pentru dezvoltarea unor legături de strînsă colaborare între toate țările socialiste. Noi apreciem că dacă se pune pe primul plan ceea ce este comun și unește țările socialiste, interesele supreme ale cauzei socialismului și luptei antiimperialiste, că dacă relațiile dintre ele se fundamentează pe respectarea principiilor internaționalismului socialist — independența și suveranitatea națională, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc și întrajutorarea tovărășească — se pot depăși cu succes actualele divergențe și animozități.

Este cunoscut faptul că în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea, au fost dezvoltate continuu raporturile de prietenie și colaborare ale României cu celelalte țări socialiste. Reprezentanții partidului și statului nostru s-au întîlnit cu reprezentanți ai conducerilor de partid și de stat din țările socialiste ; au avut loc nenumărate schimburi de vizite oficiale — la cele mai diferite nivele — între țara noastră și celelalte țări frățești.

Aceasta a contribuit la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare reciproc avantajoasă, la întărirea solidarității țării noastre cu celelalte state ale sistemului socialist mondial. Partidul nostru declară solemn că și în viitor va milita neabătut pentru dezvoltarea relațiilor multilaterale cu toate țările socialiste, își va aduce contribuția la întărirea continuă a unității sistemului mondial socialist.

Doresc să subliniez aici, în fața Congresului că, în spiritul liniei politice tradiționale a partidului nostru, vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, aceasta constituind una din temeliile politicii externe a țării noastre. De asemenea, acordăm o importanță deosebită dezvoltării relațiilor cu partidele comuniste și popoarele din țările socialiste europene : Bulgaria, Iugoslavia, Ungaria, Polonia, Republica Democrată Germană, Cehoslovacia, Albania.

Dorim ca intensificarea colaborării multilaterale, prietenești, cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări socialiste din Europa să contribuie în același timp la așezarea raporturilor dintre statele europene pe baze noi, la întărirea păcii și securității pe continentul nostru.

Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România dau o apreciere deosebită relațiilor cu Partidul Comunist Chinez, cu Republica Populară Chineză ; vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării și prieteniei dintre partidele și popoarele noastre. Vom dezvolta, de asemenea, relațiile de colaborare și prietenie cu Republica Democrată Vietnam, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Populară Mongolă și cu partidele frățești din aceste țări.

În activitatea noastră internațională, un loc important va ocupa în continuare dezvoltarea relațiilor cu partidul comunist și cu poporul cubanez, primul stat socialist de pe continentul american.

Partidul nostru acordă o mare importanță schimbului de păreri, informații și experiență cu celelalte partide frățești din țările socialiste, atît în probleme legate de procesul construcției socialismului, cît și referitoare la politica și activitatea internațională, la situația pe plan mondial. De aceea, considerăm necesară dezvoltarea acestor forme de colaborare între conducerile de partid și de stat ale țărilor socialiste, asigurîndu-se, în același timp, dreptul fiecărui partid de a hotărî de sine stătător asupra politicii sale interne și externe — atribut fundamental al rolului ce-i revine în conducerea operei de construire a socialismului și comunismului.

Faptul că în anumite probleme între partidul nostru și partidele din unele țări socialiste există deosebiri de vederi nu poate constitui, după părerea noastră, o piedică în lărgirea continuă a colaborării și cooperării rodnice, reciproc avantajoase. Considerăm că nu există probleme esențiale care să poată împiedica bunele relații dintre partidele și popoarele noastre ! Sîntem convinși că dezvoltarea tot mai puternică a fiecăreia din țările noastre, intensificarea colaborării lor multilaterale, vor asigura întărirea continuă a întregului sistem socialist mondial.

3. O largă activitate internațională în spiritul coexistenței pașnice

Stimați tovarăși,

Înfăptuind orientarea generală trasată de Congresul al IX-lea și de Comitetul Central al partidului, guvernul țării noastre, acționînd în spiritul principiilor coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri sociale diferite, a desfășurat o politică externă activă de lărgire a colaborării economice, politice, tehnico-științifice și culturale cu toate statele lumii. Rezultatele acestei politici sînt oglindite și în faptul că România întreține în prezent relații diplomatice cu 94 de țări și relații economice și tehnico-științifice cu peste 100 de state. Au fost intensificate schimburile de delegații guvernamentale, vizitele reciproce la nivelul conducătorilor de stat și la alte nivele între România și un mare număr de țări de pe toate continentele. În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea România a fost vizitată de delegații guvernamentale din 48 de țări, iar delegații guvernamentale ale țării noastre au vizitat 52 state. Putem spune că niciodată în istoria sa România nu a desfășurat o politică internațională atît de activă și nu a avut atît de mulți prieteni ca astăzi.

La baza relațiilor sale cu celelalte state, România așează principiile suveranității și independenței naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, corespunzător intereselor și aspirațiilor sale vitale. Aceste principii se afirmă tot mai larg în viața internațională, sînt recunoscute de tot mai multe state ca bază sigură a colaborării, a securității și păcii.

Desfășurarea evenimentelor confirmă tot mai evident faptul că în lumea contemporană problemele internaționale nu pot fi soluționate fără participarea activă a tuturor statelor, mari și mici. În elaborarea liniei politice externe trebuie să avem în vedere că lumea se află în plină transformare, că revoluția tehnico-științifică exercită o puternică influență asupra dezvoltării rapide a statelor, că într-o perspectivă nu prea îndepărtată noi țări de pe diferite continente vor cunoaște un puternic avînt economic, științific și tehnic, ocupînd un loc tot mai important în concertul internațional al popoarelor. Aceasta este dialectica dezvoltării și nimeni nu mai poate concepe că lumea de mîine va fi la fel ca cea de astăzi. Amintind aceasta vom înțelege mai bine de ce este necesar să ducem o politică activă de extindere a colaborării — pe baza principiilor amintite — cu toate statele lumii, aceasta corespunzînd atît intereselor naționale ale poporului român cît și cauzei păcii și progresului internațional.

Una din problemele cele mai importante ale lumii de azi este lichidarea definitivă a colonialismului și a noii forme de dominație a popoarelor — neocolonialismul —, asigurarea dezvoltării economico-sociale independente a tinerelor state. Partidul nostru întreține relații cu mișcările de eliberare națională și democratice, cu numeroase organizații din țările care luptă pentru scuturarea jugului imperialist sau pentru apărarea și consolidarea independenței lor naționale și le acordă întregul său sprijin. Apreciem necesar să intensificăm și mai mult aceste relații, să întărim solidaritatea cu toate aceste forțe în lupta comună împotriva imperialismului, considerînd că strîngerea și dezvoltarea legăturilor cu organizațiile din aceste țări contribuie la întărirea frontului antiimperialist.

Războiul dus de aproape cinci ani în Vietnam de către Statele Unite ale Americii a preocupat și preocupă profund masele largi populare, cercurile politice din întreaga lume. Prin implicațiile sale politice și militare, prin influența pe care o exercită în viața internațională, acest război marchează, se poate spune, o nouă etapă în evoluția raportului de forțe mondial. Caracteristica acestei etape este demonstrarea tot mai evidentă a falimentului politicii de forță, faptul că oricît de puternic ar fi agresorul el nu poate subjuga un popor hotărît să-și apere cu orice preț libertatea și independența națională. Poporul

vietnamez, prin lupta eroică pe care a dus-o împotriva intervenției Statelor Unite ale Americii, a apărat independența sa, și totodată a arătat tuturor popoarelor lumii calea sigură pentru a înfrînge orice agresiune imperialistă, pentru a-și salvgarda independența și suveranitatea. Exemplul său sporește încrederea popoarelor în forțele proprii, contribuie la unirea și mai strînsă a tuturor forțelor revoluționare, progresiste, în lupta antiimperialistă, pentru asigurarea păcii.

România a salutat începerea tratativelor americano-vietnameze de la Paris. Trebuie însă să constatăm că de mult timp ele bat pasul pe loc. Considerăm că propunerile Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud reprezintă o bază pozitivă pentru soluționarea grabnică a conflictului. Pentru aceasta este necesar ca Statele Unite să înceteze acțiunile militare și să-și retragă trupele din Vietnam, lăsînd poporul vietnamez să-și rezolve treburile interne, inclusiv problema unificării patriei, corespunzător dorinței și voinței proprii, fără nici un amestec din afară. Poporul român, acționînd în spiritul solidarității internaționale, va acorda și în viitor întregul său sprijin luptei drepte a poporului vietnamez.

Sînt cunoscute evenimentele care au dus la războiul din Orientul Mijlociu în 1967 ; fapt este că nici pînă astăzi nu s-a ajuns la soluționarea acestui conflict. Menținerea încordării creează în această zonă un permanent pericol de război cu implicații grave pentru pacea întregii lumi. România este de părere că rezoluția Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 oferă o bază rezonabilă pentru rezolvarea situației din Orientul Mijlociu. În consensul acestei rezoluții, considerăm necesar ca Israelul să-și retragă neîntîrziat trupele din teritoriile ocupate, să renunțe la orice pretenții teritoriale. În același timp, este necesar să se ajungă la asigurarea integrității granițelor și a securității tuturor statelor din această zonă a lumii. De asemenea, așa cum am mai spus, considerăm că trebuie să se asigure rezolvarea problemei refugiaților palestinieni avîndu-se în vedere interesele lor naționale.

Ca țară europeană, România acordă o atenție deosebită problemei securității în Europa. Au trecut 24 de ani de la terminarea celui de-al doilea război mondial și cu toate acestea în Europa continuă să existe probleme nerezolvate. În Republica Federală a Germaniei acționează încă forțe revanșarde, militariste, neonaziste care ar dori să revizuiască situația creată după război, punînd din nou în pericol pacea pe continentul nostru și în lume. Există și în alte țări cercuri reacționare care se opun politicii de destindere și colaborare între state. Aceste cercuri și forțe sînt însă din ce în ce mai izolate. Popoarele europene, pături largi ale opiniei publice, numeroși oameni politici și conducători de stat vor să fie asigurată liniștea, securitatea și pacea pe continent, astfel ca toate țările să-și poată consacra mijloacele materiale și umane progresului economic, științific și cultural, ridicării bunăstării materiale și spirituale. Trebuie să declarăm în fața Congresului că din multiplele contacte și discuții pe care reprezentanții guvernului român le-au avut cu reprezentanți ai diverselor state europene, am ajuns la concluzia existenței condițiilor favorabile pentru înaintarea pe calea securității europene. În acest sens, este concludent ecoul puternic pe care l-a avut atît Declarația de la București din 1966 a țărilor socialiste membre ale Tratatului de la Varșovia, cît și Apelul de la Budapesta din aprilie 1969 al acestor țări cu privire la securitatea europeană, la organizarea unei conferințe a tuturor statelor din Europa. Apreciem că o întîlnire a statelor europene consacrată discutării căilor pentru soluționarea problemelor nerezolvate, pentru dezvoltarea colaborării și cooperării multilaterale, pentru securitate, ar avea o însemnătate deosebită, ar deschide calea spre realizarea unei păci trainice atît în Europa cît și în întreaga lume. România apreciază că în înfăptuirea securității europene trebuie să se pornească de la realitățile create după cel de-al doilea război mondial, și în primul rînd, de la recunoașterea celor două state germane, a granițelor existente, inclusiv a granței Oder-Neisse.

România se pronunță, de asemenea, pentru înțelegeri regionale, inclusiv pentru realizarea unor zone în care să nu existe arme nucleare. În acest sens, țara noastră consideră că statornicirea unor relații de bună înțelegere între statele din Balcani, dezvoltarea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre ele ar reprezenta o contribuție prețioasă la cauza securității europene.

Un loc important în politica externă a țării noastre, ca de altfel în preocupările întregii omeniri, ocupă problema dezarmării generale, îndeosebi realizarea dezarmării nucleare. În lume s-au acumulat și continuă să se acumuleze stocuri tot mai mari, atît de armament clasic, cît și nuclear — și aceasta constituie în sine un mare pericol pentru pacea și civilizația umană. Considerăm necesar, de aceea, să se intensifice lupta pentru dezarmare, să se facă pași hotărîți în direcția interzicerii armelor nucleare și lichidării stocurilor existente.

Apreciem, de asemenea, că ar avea o deosebită importanță lichidarea bazelor militare străine de pe teritoriile altor state, retragerea trupelor neeuropene de pe continent și, în general, retragerea tuturor trupelor străine în interiorul granițelor lor naționale. Ar fi de mare însemnătate pentru pacea și securitatea Europei și a lumii întregi realizarea unei înțelegeri între state de a se abține de la acțiuni și demonstrații de forță. Aceasta ar crea un climat de încredere în care s-ar putea aborda cu rezultate mai bune însăși problema dezarmării. Ar avea, de asemenea, o înrîurire pozitivă de prim ordin asupra securității și păcii generale lichidarea blocurilor militare, atît a Blocului agresiv al Atlanticului de nord, cît și, concomitent, a Pactului militar de la Varșovia.

Convinsă că trebuie folosite toate căile pentru reglementarea pașnică a diferendelor dintre state, țara noastră aduce o contribuție constructivă la activitatea organizațiilor internaționale, în special a Organizației Națiunilor Unite. Apreciind însemnătatea rolului pe care O.N.U. este chemată să-l aibă în lărgirea colaborării dintre state, în respectarea dreptului internațional, în eforturile pentru pace, România consideră absolut necesar ca în acest for să fie reprezentate toate țările. Se impune restabilirea drepturilor legitime la O.N.U. ale R.P. Chineze — unicul reprezentant al poporului chinez, primirea în această organizație a R.D. Germane și a altor state, înfăptuirea principiului universalității O.N.U.

Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România consideră că trebuie întreprinse noi acțiuni concrete pe calea securității în Europa, a dezarmării și asigurării păcii ; oricît de mici ar fi progresele la început, trebuie să perseverăm pentru că numai astfel putem salvgarda pacea și securitatea popoarelor. România va acționa cu toată consecvența în acest spirit, aducîndu-și și în viitor contribuția la înfăptuirea acestor înalte deziderate ale poporului nostru, ale tuturor popoarelor.

4. Întărirea solidarității internaționaliste cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele antiimperialiste

Tovarăși,

Ca detașament activ al mișcării comuniste internaționale, Partidul Comunist Român a dezvoltat și dezvoltă relații de colaborare frățească cu toate partidele comuniste și muncitorești. În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, partidul nostru a avut întîlniri și a făcut schimburi de delegații cu 58 de partide comuniste și muncitorești de pe toate continentele. Apreciem că aceste întîlniri și schimburi de păreri au un rol deosebit de important în dezvoltarea solidarității internaționale a partidelor comuniste și muncitorești, în găsirea celor mai potrivite căi pentru întărirea colaborării și unității mișcării comuniste și muncitorești.

Noi pornim de la faptul că partidele comuniste și muncitorești își desfășoară activitatea în condiții istorice, sociale, naționale deosebite, că însuși nivelul diferit de dezvoltare a forțelor de producție și a relațiilor sociale face ca abordarea unor probleme ale dezvoltării contemporane, și ca unele sarcini ale luptei imediate să se diferențieze de la o țară la alta. A înțelege această realitate înseamnă a considera absolut firesc ca partidele comuniste și muncitorești, călăuzindu-se după adevărurile generale ale marxism-leninismului, să-și elaboreze de sine stătător linia politică, strategia și tactica.

Asigurarea mersului înainte al mișcării comuniste și muncitorești, dezvoltarea fiecărui partid comunist presupun respectarea strictă a principiilor de relații marxist-leniniste dintre partide — internaționalismul proletar, egalitatea deplină în drepturi, neamestecul în treburile interne, respectul independenței fiecărui partid. Numai înfăptuind aceste principii ca un tot unitar, indisolubil, se poate asigura o unitate nouă, trainică, în mișcarea comunistă și muncitorească, incomparabil superioară celei din trecut. Din păcate, cînd într-o problemă sau alta apar deosebiri de păreri, se recurge la etichetarea unor partide. Adoptarea unei poziții deosebite de către un partid nu poate fi în nici un caz interpretată ca o atitudine îndreptată împotriva altui partid. Noi considerăm că tocmai caracterul prietenesc, sincer, al relațiilor care trebuie să existe între partidele comuniste frățești impune să se discute tovărășește deosebirile de păreri.

În zilele noastre, internaționalismul înseamnă solidaritate și întrajutorare reciprocă cu toate țările sistemului socialist mondial, cu toate partidele comuniste și muncitorești. Întărirea solidarității internaționaliste presupune relații de

egalitate deplină, preocuparea neabătută pentru întărirea unității, dezvoltarea colaborării între toate țările socialiste, între toate partidele comuniste, fără nici o excepție. Aceasta este o premisă esențială a manifestării plenare a internaționalismului proletar în condițiile afirmării tot mai puternice a socialismului ca factor principal în dezvoltarea socială contemporană.

Partidul nostru consideră că întîlnirile și schimburile de păreri bilaterale între partide au un rol primordial în dezvoltarea solidarității, a unității mișcării comuniste. În același timp, considerăm că un rol important au întîlnirile multilaterale, inclusiv consfătuirile internaționale ale partidelor comuniste și muncitorești. Apreciind importanța unor asemenea întîlniri, partidul nostru a luat parte la Consfătuirea internațională care a avut loc la începutul lunii iunie la Moscova. Așa cum am arătat, această consfătuire nu s-a întrunit în cele mai bune condiții, în primul rînd datorită lipsei unui număr mare de partide, dintre care 5 din țările socialiste. De asemenea, existența unor divergențe ascuțite, precum și criticile aduse altor partide comuniste au diminuat, după părerea noastră, eficiența Consfătuirii. Cu toate acestea, Comitetul Central al partidului apreciază că Consfătuirea de la Moscova a avut o serie de caracteristici pozitive. În primul rînd, trebuie apreciat faptul că în cadrul consfătuirii s-a făcut un schimb liber de păreri asupra diferitelor aspecte ale vieții internaționale, că au fost abordate pe larg problemele relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești, ale unității de luptă a tuturor forțelor antiimperialiste — oferindu-se posibilitatea opiniei publice de a cunoaște poziția fiecărui partid. Cu toate că documentul principal conține unele aprecieri și formulări neclare, confuze, față de care partidul nostru și-a exprimat la timpul respectiv rezervele, el cuprinde o largă platformă de acțiune, obiective care pot mobiliza partidele comuniste și muncitorești, forțele revoluționare și progresiste de pretutindeni în lupta împotriva imperialismului, pentru cauza libertății și independenței, a socialismului și păcii. În același timp noi acordăm o importanță deosebită faptului că în acest document sînt înscrise normele și principiile marxist-leniniste și ale internaționalismului proletar care stau la baza relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești, a dezvoltării colaborării lor ca partide independente și egale în drepturi, care-și elaborează de sine stătător linia politică, tactica și strategia revoluționară. Am apreciat și apreciem pozitiv că în documentul principal al consfătuirii nu s-au adus critici și nu a fost condamnat nici un partid frățesc, că s-a subliniat voința partidelor participante de a dezvolta relații de colaborare cu toate partidele comuniste — atît cu cele care au luat parte, cît și cu cele care au lipsit de la consfătuire —, pornindu-se de la premisa că participarea sau neparticiparea la reuniuni internaționale este un atribut al fiecărui partid și că aceasta, ca și hotărîrea de a semna sau nu un document, nu trebuie să afecteze în nici un fel relațiile dintre partide. Prin rezultatele sale finale, Consfătuirea de la Moscova poate avea un rol pozitiv atît în unirea forțelor antiimperialiste, cît și în netezirea căilor spre lichidarea divergențelor dintre partidele comuniste și muncitorești, spre refacerea și întărirea colaborării și unității lor. Aceasta depinde, desigur, pînă la urmă, de felul cum va acționa fiecare partid. În ce ne privește, doresc să declar de la tribuna Congresului că Partidul Comunist Român va face tot ce depinde de el pentru a contribui la refacerea și întărirea unității partidelor comuniste și muncitorești.

Doresc să subliniez din nou că partidul nostru consideră necesar să se acționeze perseverent pentru găsirea căilor de rezolvare a problemelor divergente, renunțîndu-se la blamarea sau condamnarea altor partide comuniste și muncitorești. Desigur, aceasta nu înseamnă că Partidul Comunist Român este împotriva unor discuții libere asupra principalelor probleme ideologice ; noi considerăm însă că aceste discuții, abordarea tuturor problemelor legate atît de construcția socialismului, cît și de lupta revoluționară generală, trebuie făcute într-un spirit principial, să ducă atît la clarificări ideologice cît și la întărirea unității.

După cum se știe, încă cu mulți ani în urmă partidul nostru a apreciat ca o greșeală faptul că în trecut a mers și el pe linia condamnării și blamării unor partide frățești și de aceea a luat hotărîrea de a nu mai proceda astfel, considerînd că aceasta nu corespunde principiilor marxist-leniniste ale relațiilor dintre partide, intereselor mișcării comuniste și muncitorești. După părerea noastră, atunci cînd între unele partide comuniste se ivesc anumite probleme, opinii diferite, acestea nu trebuie să fie abordate în reuniuni internaționale, la congresele altor partide, prin atitudini de blamare și condamnare. În acest sens propunem Congresului să dea mandat Comitetului Central ca în rezolvarea deosebirilor de păreri politice sau ideologice să nu se angajeze pe linia blamării sau condamnării altui partid frățesc, ci să militeze pentru rezolvarea acestora pe calea discuțiilor de la partid la partid, de la conducere la conducere. Propunînd adoptarea acestei hotărîri, pornim de la înalta răspundere internaționalistă de care este animat partidul nostru, de la răspunderea față de cauza clasei muncitoare, a unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste, față de interesele generale ale socialismului în lume.

De asemenea, partidul nostru întreține și va dezvolta și în viitor legături cu partide socialiste, social-democrate — dintre care unele participă prin reprezentanții lor la Congresul nostru — aceasta corespunzînd necesității întăririi unității clasei muncitoare — peste deosebirile de ordin ideologic și politic existente între diferitele sale detașamente — în lupta pentru drepturi și libertăți democratice, pentru cauza socialismului și păcii în lume.

Partidul Comunist Român va milita cu toată fermitatea și în viitor pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele revoluționare, democratice, antiimperialiste, aducîndu-și contribuția la cauza unității mișcării comuniste și muncitorești, la triumful luptei pentru socialism în întreaga lume.

Am înfățișat, tovarăși, pe scurt, liniile directoare pe care Comitetul Central propune Congresului să le adopte în politica internațională a partidului și statului nostru, în activitatea României pe plan mondial. Considerăm că desfășurîndu-se în continuare pe baza acestor coordonate, politica externă a Partidului Comunist Român, a Republicii Socialiste România va corespunde atît intereselor naționale ale poporului nostru, cît și cauzei generale a socialismului, va contribui la victoria luptei antiimperialiste, pentru pace și progres social în lume.

Stimați tovarăși,

Bilanțul acestui sfert de veac care a trecut de la eliberarea țării, trecerea în revistă a activității desfășurate după Congresul al IX-lea, reliefează cu pregnanță capacitatea partidului nostru, a Comitetului Central de a conduce cu succes destinele României, de a asigura înaintarea neîncetată a poporului pe calea luminoasă a socialismului. Fără îndoială, Congresul nostru va aproba vasta activitate politică și organizatorică desfășurată de Comitetul Central, care și-a îndeplinit cu cinste misiunea încredințată de Congresul al IX-lea de a conduce întreaga activitate a partidului și poporului nostru pentru înfăptuirea programului de înflorire multilaterală a României.

Hotărîrile pe care le va lua actualul Congres deschid noi și strălucite perspective României, vor inaugura o nouă perioadă de muncă intensă a partidului, a poporului, o etapă de noi realizări măreți în toate domeniile vieții sociale. Congresul al X-lea, va intra în istoria patriei ca un moment ce marchează ridicarea pe o treaptă nouă, calitativ superioară, a operei de edificare a societății socialiste în România.

Considerăm că dispunem de tot ce este necesar pentru traducerea în viață a acestui program însuflețitor ; avem o bază de pornire tehnico-materială dezvoltată ; avem un partid puternic, unit, înarmat cu învățătura marxist-leninistă, strîns legat de mase ; sîntem un popor harnic, dîrz, înzestrat cu calități deosebite, devotat trup și suflet cauzei socialismului.

Ne exprimăm convingerea că partidul nostru, călit în lupte, încercat în marea operă de edificare a noii orînduiri, întregul popor animat de idealurile socialismului, își vor uni și mai strîns forțele, vor munci cu abnegație, cu entuziasm și perseverență pentru a da viață marilor sarcini ce ne stau în față, pentru a face să propășească tot mai mult scumpa noastră patrie.

Cred că sînt în asentimentul dumneavoastră ca de la această înaltă tribună să urăm comuniștilor, muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, deplin succes în lupta desfășurată sub steagul partidului, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru înflorirea României, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor.

Trăiască Partidul Comunist Român — conducătorul încercat al națiunii noastre socialiste !

Trăiască Republica Socialistă România, eroicul nostru popor, constructor al lumii noi !

Să se întărească prietenia și solidaritatea țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a forțelor revoluționare, antiimperialiste din întreaga lume !

Să triumfe ideile invincibile ale marxism-leninismului, cauza socialismului și a păcii !

Roma

GUVERN MONOCOLOR

Sondajele întreprinse de președintele Senatului, Amintore Fanfani, pe baza „mandatului de explorare" ce i-a fost încredințat de președintele Saragat au dus, deci, duminică seara, la mai puțin de o oră după încheierea consultărilor sale cu liderii partidelor politice italiene, la cel de-al doilea mandat al lui Mariano Rumor pentru formarea noului guvern. La jumătatea zilei de marți, președinția Republicii anunța oficial că acesta a fost constituit. Este vorba de un cabinet monocolor democrat-creștin, în care Aldo Moro, fost președinte al Consiliului de Miniștri, capătă portofoliul afacerilor externe (deținut în guvernul precedent de Pietro Nenni), iar Emilio Colombo păstrează portofoliul finanțelor.

Cum se explică însă actualele auspicii favorabile ale unei variante care doar cu cîteva zile înainte a eșuat ? Atunci formula unui guvern democrat-creștin sprijinit de celelalte trei partide ale vechii coaliții a căzut pentru că dintre socialiști nu a acceptat-o decît P.S.U. ; P.S.I. a respins-o, iar partidul republican și-a condiționat sprijinul de acela al ambelor partide socialiste. Chiar după sciziunea social-democrată P.S.I. a continuat să fie frămîntat de tendințe diverse, unele destul de atrase de ideea participării guvernamentale, altele preocupate, în primul rînd, de problemele sociale care-și cer rezolvarea și de regăsirea unui contact viu cu masele. Reprezentant al aripii de stînga a partidului democrat-creștin, Amintore Fanfani s-a străduit, mizînd și pe simpatia de care se bucură în această calitate printre socialiști, să-i convingă că eventualul guvern monocolor, preconizat de Mariano Rumor, va rămîne deschis sugestiilor venite din rîndurile sprijinitorilor socialiști. El n-ar fi de altfel decît un cabinet oarecum provizoriu, destinat — asigură liderii democrat-creștini — să funcționeze doar pe perioada în care cele două formații socialiste — Partidul socialist italian și Partidul socialist unitar — vor găsi soluționarea diferendelor dintre ele. Prevedere ce vine de altfel în întîmpinarea principalului aliniat de care-și condiționează ajutorul lor socialiștii : conducerea P.S.I. și-a precizat poziția încă de luni, cînd secretarul general, De Martino, a arătat că acceptîndu-se formula unui guvern monocolor, acesta va trebui să fie „limitat în timp (pînă la alegerile municipale din noiembrie — n.n.) și să tindă spre a favoriza reconstituirea coaliției de centru-stînga".

În urma asigurărilor primite, cele două partide socialiste au sfîrșit luni prin a-și acorda sprijinul parlamentar. Acesta va da guvernului Rumor o majoritate de 41 de voturi în parlament, bineînțeles ,dacă toți socialiștii își vor respecta angajamentul.

Imediat după primirea celui de-al doilea mandat, Mariano Rumor a ținut să declare ziariștilor că intenționează să formeze un guvern care să aibă în vedere continuarea programului politic inițiat de fosta coaliție de centru-stînga. Se observă în structura noului guvern o întărire a poziției aripii de stînga. Noul ministru de externe Aldo Moro s-a afirmat în ultimul timp ca unul din conducătorii grupării de stînga din Partidul democrat-creștin, grupare din care se reclamă o pătrime din numărul miniștrilor noului cabinet. Celelalte locuri din echipa guvernamentală se împart între reprezentanții centriști și cei ai aripi de dreapta. S-a remarcat, de asemenea, că dintre cei 24 de miniștri, 12 au făcut parte din fostul cabinet Rumor care a funcționat înainte de criză.

Care sînt perspectivele acestui nou guvern de tranziție — cum a fost numit ? Premierul Mariano Rumor speră că actuala formulă să-i permită răgazul de a duce tratative cu cele două formații socialiste în vederea revenirii la coaliția de centru-stînga. Observatorii politici spun însă că nu este de loc sigur că el va izbuti în cele cîteva luni care-l despart de primăvară, cînd s-a propus relansarea fostei coaliții, să convingă Partidul socialist unitar și Partidul socialist italian să ia parte împreună la formarea unui guvern de coaliție. Se amintește că nu mai departe de luna trecută P.S.U. refuza participarea alături de P.S.I., fiind în dezacord cu tendința care cîștigă teren în rîndurile acestuia din urmă privind o colaborare cu comuniștii. În cazul în care Mariano Rumor nu va reuși să convingă conducerea P.S.U. să-și schimbe părerea, președintele Giuseppe Saragat s-ar putea să fie nevoit să anunțe noi alegeri. În general, cercurile politice italiene manifestă rezerve față de considerarea formulei guvernului monocolor ca o soluție permanentă sau permanentizată a crizei actuale.

Belfast

CALMUL A FOST EFEMER

Belfast, capitala Irlandei de Nord, revine în atenția observatorilor, datorită recrudescenței de animozitate dintre cele două comunități religioase, catolică și protestantă. Deși la începutul săptămînii, capitala Irlandei de Nord recîștigase o stare de calm — precar, cum l-au numit observatorii — incidentele au izbucnit din nou sîmbătă după-amiază. Asupra punctului de plecare nu există o versiune general acceptată : după sursele catolice, protestanții ar fi cei care au dat semnalul de începere a ostilităților, prin tentativa a trei mii de participanți la procesiunea obișnuită a Ordinului de Orania de a pătrunde într-un grup de clădiri din cartierul catolic ; protestanții, dimpotrivă, îi acuză pe catolici de a fi atacat cortegiul cu pietre și sticle goale.

După cîteva ore de aproximativă liniște, violențele au reizbucnit spre miezul nopții de sîmbătă spre duminică. Bilanțul alcătuit la sfîrșitul acestui week-end la Belfast a fost dezolant : focurile carelor blindate ale forțelor speciale de poliție puteau lumina un peisaj alcătuit din străzi pustii, purtînd urmele unor incendii recente și acoperite de sticla geamurilor sparte de pietre și resturile unor improvizații de baricade. Amploarea și rezultatele incidentelor care au avut loc la Belfast au făcut ca noaptea de sîmbătă spre duminică să fie caracterizată drept cea mai agitată noapte de după al doilea război mondial.

Reunit de urgență, duminică seara—în lipsa premierului James Chichester Clark aflat în vacanță în Elveția — guvernul luase în discuție eventualitatea unor măsuri oricît de grave pentru restabilirea ordinii. Aceasta viza în special recurgerea la trupele de întărire britanice cu un efectiv de cinci mii de oameni staționate în Irlanda de Nord. Luni, revenit la Belfast, sub presiunea evenimentelor, avînd în vedere și noile ciocniri violente înregistrate în noaptea de duminică spre luni în capitala irlandeză, primul ministru James Chichester-Clark a evocat o posibilă decretare a legii marțiale în cazul continuării ostilităților. Guvernul din Ulster, s-a precizat, nu va apela însă la măsurile extreme decît într-un caz absolut obligatoriu.

Tokio

UN PRIM ACORD PRIVIND OKINAWA ?

Reuniunea anuală la nivel ministerial a comitetului americano-japonez pentru afaceri economice și comerciale, ținută săptămîna trecută la Tokio și la care a participat și secretarul de stat american William Rogers, a suscitat un interes deosebit, deoarece se aștepta să aducă elemente noi în problema atașată obișnuitei ordine de zi a statutului Okinawei.

Comunicatul final nu a cuprins decît o scurtă menționare a concluziilor privind Okinawa, insistînd îndeosebi asupra discuțiilor pe teme economice. În această direcție, rezultatele pozitive au fost puține : japonezii au refuzat orice concesie revendicărilor economice și comerciale americane ; delegația americană a insistat asupra măsurilor privind redresarea balanței de schimburi care le este defavorabilă ; răspunsul nipon a respins orice acord ce ar deservi interesele japoneze, considerînd că S.U.A. trebuie să caute echilibrul comerțului său pe un plan global economic și nu în cadrul strîmt al relațiilor bilaterale. În fața intransigenței japoneze, Washingtonul a trebuit să accepte amînarea, la o dată imprecisă, a reluării discuțiilor.

În ciuda laconismului cu care este redactat respectivul paragraf din comunicat, observatorii au putut totuși trage concluzia că între cele două părți s-a ajuns la un acord de principiu privind retrocedarea Okinawei. Este vorba însă de un acord care nu include și problema bazelor militare nucleare din insulă, ceea ce lasă să se întrevadă pentru viitor o lungă serie de întrevederi și discuții. În acest sens, ministerul de externe japonez a indicat, ca prim punct înscris pe agendă, vizita președintelui de consiliu Eisaku Sato la Washington în toamnă. De pe acum însă Japonia a făcut cunoscut că nu acceptă clarificarea statutului Okinawei decît în cadrul „tratatului de securitate" nipono-american și cere ca S.U.A. să respecte, în folosirea bazelor militare din insulă, clauza „consultării prioritare", care ar implica, pentru aplicarea oricărei decizii privind folosirea acestor baze, acordul guvernului japonez.

Liana ENESCU

VIZITA PREȘEDINTELUI NIXON LA BUCUREȘTI

Un schimb util de vederi în spiritul coexistenței pașnice

La convorbirile oficiale

În zilele de 2 și 3 august a avut loc vizita oficială pe care președintele Statelor Unite ale Americii, Richard Nixon, împreună cu soția, doamna Patricia Nixon, a întreprins-o în țara noastră, la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. În spiritul tradiționalei ospitalități românești, cetățenii orașului București au făcut înaltului oaspete și persoanelor care l-au însoțit o primire cordială, expresie a sentimentelor de prietenie și de prețuire pe care cele două popoare le nutresc unul față de celălalt, a dorinței poporului român de a trăi în bună înțelegere și pace cu poporul american, cu toate popoarele lumii.

Este pentru prima oară că un șef al puterii executive americane face o vizită în țara noastră și, de asemenea, prima călătorie postbelică a unui președinte al Statelor Unite într-o țară socialistă. După cum se știe, Richard Nixon a întreprins în martie 1967 o vizită particulară în România, cînd a avut prilejul să se întrețină cu oficialități românești și a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu care a avut o convorbire amplă și cordială.

Actuala vizită a președintelui Statelor Unite și convorbirile oficiale româno-americane reprezintă un pas înainte în dezvoltarea raporturilor dintre cele două țări și, în același timp, reflectă profundele schimbări pozitive care au avut loc în lume, viabilitatea politicii de coexistență pașnică.

Situînd în centrul politicii sale externe alianța și prietenia cu toate țările socialiste, România dezvoltă concomitent relații economice, tehnico-științifice, culturale cu toate statele, indiferent de sistemul lor social, considerînd că schimburile multilaterale pe baza avantajului reciproc, fără condiții politice, fără restricții și discriminări contribuie la micșorarea încordării internaționale și la apropierea între popoare. În acest context apare evidentă însemnătatea dialogului româno-american — dialog care se adaugă unor contacte multiple ale țării noastre, ale altor țări, devenite frecvente în ultimii ani în lume. În momentul internațional actual, cînd procesul de înfăptuire a unui climat de pace și securitate reclamă din partea tuturor statelor, mari sau mici, acțiuni concrete, vizita președintelui Richard Nixon în România, — vizită care nu afectează cu nimic raporturile strînse ale țării noastre cu alte state prietene conform politicii sale externe consecvente — se înscrie ca un fapt pozitiv în direcția realizării acestui obiectiv primordial al vieții politice contemporane.

Arătînd, în toastul rostit la dejunul oferit în onoarea înaltului oaspete, că România și S.U.A., state cu regimuri sociale diferite, au concepții diferite privind dezvoltarea social-politică a lumii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Noi considerăm însă că existența diferențelor în orînduirea socială nu trebuie să împiedice dezvoltarea relațiilor de colaborare între națiuni; dimpotrivă, aceasta impune promovarea activă în viața internațională a coexistenței pașnice, a unei politici realiste, lucide, constructive, conlucrarea largă a tuturor țărilor în vederea întăririi păcii și securității... România pornește de la considerentul că toate țările lumii, mari și mici, poartă răspunderea pentru soarta păcii, pentru evoluția relațiilor internaționale, au datoria să contribuie la soluționarea problemelor spinoase ale vieții contemporane, la instaurarea încrederii și cooperării între popoare". Referindu-se la aceleași realități ale lumii de azi, președintele Nixon declara: „Dacă vrem să progresăm spre această înțelegere, care cere eforturi continue, trebuie să vedem lumea așa cum este ea: o lume cu rase diferite, cu națiuni diferite, cu orînduiri sociale diferite; lumea reală în care multe interese îi despart pe oameni și multe interese îi apropie. Dar națiunile pot să aibă orînduiri interne foarte diferite și, în același timp, să trăiască împreună în pace".

Întrevederile și convorbirile oficiale româno-americane s-au desfășurat — după cum s-a anunțat — într-un spirit de cordialitate, sinceritate și respect reciproc. În această atmosferă au fost discutate probleme privind relațiile bilaterale și probleme ale situației internaționale.

În planul raporturilor bilaterale, convorbirile au putut degaja un dublu aspect: pe de o parte, faptul că relațiile dintre România și Statele Unite — între care nu există litigii statale — înregistrează o dezvoltare ascendentă; pe de altă parte însă, s-a relevat că stadiul colaborării este încă redus în raport cu posibilitățile existente, ambele părți exprimîndu-și dorința de a dezvolta multilateral schimburile bilaterale, dezvoltare care servește atît intereselor celor două țări, cît și cauzei cooperării internaționale. Cei doi șefi de stat au salutat,

în mod deosebit, creşterea schimburilor culturale, de învăţămînt şi tehnico-ştiinţifice, care s-au dovedit rodnice pentru o mai bună cunoaştere reciprocă, şi au căzut de acord pentru a coopera în continuare în aceste domenii. Pe această linie s-a convenit asupra deschiderii unei biblioteci americane în România şi a unei biblioteci române în Statele Unite. De asemenea, s-a căzut de acord asupra reînceperii negocierilor oficiale privind încheierea unei convenţii consulare şi s-a exprimat dorinţa ca tratativele referitoare la acordul aerian civil să fie reluate la o dată convenabilă.

O atenţie deosebită în cursul convorbirilor a fost acordată relaţiilor economice dintre cele două ţări. Apreciind tendinţa ascendentă pe care au marcat-o aceste relaţii în ultima vreme, părţile au subliniat necesitatea de a dezvolta şi diversifica raporturile economice dintre ele, fiind de acord asupra necesităţii de a găsi noi căi şi mijloace pentru valorificarea posibilităţilor existente în acest domeniu al cooperării. Referindu-se la însemnătatea vizitei pentru extinderea relaţiilor dintre România şi Statele Unite, preşedintele Consiliului de Stat declara : „Sîntem convinşi că această întîlnire, convorbirile noastre reprezintă un moment hotărîtor în lărgirea colaborării şi cooperării multilaterale dintre România şi Statele Unite, dintre popoarele român şi american. Am dori, totodată, ca această vizită, apreciată de opinia publică drept un eveniment de seamă în viaţa internaţională, să marcheze un progres pe calea îmbunătăţirii relaţiilor dintre toate naţiunile lumii, libere şi egale în drepturi". La rîndul său, preşedintele Richard Nixon spunea : „Am constatat creşterea continuă a relaţiilor bilaterale dintre ţările noastre. În ultimii ani, legăturile noastre bilaterale au crescut în multe domenii, iar ca rezultat al convorbirilor noastre, vor continua să crească".

În afara problemelor bilaterale, întrevederile de la Bucureşti au prilejuit abordarea şi a o serie de probleme internaţionale, de interes general, cei doi şefi de stat exprimîndu-şi poziţiile de principiu ale guvernelor lor în chestiunile de stringentă actualitate. România şi-a reafirmat din nou convingerea că cea mai bună cale pentru creşterea încrederii între ţări şi popoare, pentru crearea condiţiilor favorabile care duc la abordarea constructivă a problemelor internaţionale majore este promovarea relaţiilor normale între toate statele pe baza principiilor independenţei, suveranităţii, neamestecului în treburile interne, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc. În acest context, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a exprimat din nou solidaritatea activă a României cu lupta poporului vietnamez, îngrijorarea faţă de continuarea războiului din Vietnam şi speranţa că tratativele de la Paris vor duce la încetarea lui, la retragerea trupelor din Vietnam, creîndu-se astfel condiţii ca poporul vietnamez să-şi poată hotărî singur calea dezvoltării economice, sociale independent, fără vreun amestec dinafară. În acelaşi timp, a fost expuns şi punctul de vedere al ţării noastre în problemele Orientului Apropiat, ale dezarmării, ale cooperării şi securităţii europene, ale relaţiilor dintre state cu orînduiri sociale diferite. Cu prilejul vizitei, s-a reafirmat ataşamentul celor două guverne faţă de O.N.U. şi s-a exprimat hotărîrea de a contribui la îmbunătăţirea activităţii acestui important instrument de înţelegere şi colaborare internaţională.

După cum era şi firesc, convorbirile au scos în evidenţă existenţa unor păreri deosebite în legătură cu o serie de probleme ale actualităţii mondiale. În cursul convorbirilor, s-a subliniat însă că aceasta nu poate fi un impediment pentru a depista noi căi de îmbunătăţire a atmosferei politice internaţionale, vizita preşedintelui Nixon demonstrînd o dată în plus însemnătatea schimburilor de opinii între conducători de state pentru menţinerea şi consolidarea înţelegerii internaţionale.

Vizita preşedintelui Statelor Unite, ca şi convorbirile purtate, a fost urmărită cu viu interes de cercurile politice şi de presa mondială. O ilustrare a acestui interes manifestat de opinia publică din România, din S.U.A., de opinia publică din alte ţări, a constituit-o prezenţa la Bucureşti, cu ocazia vizitei, a sute de ziarişti români şi străini care au înregistrat cordialitatea şi respectul reciproc ce au marcat întîlnirile dintre distinşii oaspeţi şi gazdele române. Numeroase ziare străine au apreciat vizita ca un eveniment de importanţă deosebită a vieţii internaţionale destinat să marcheze un progres pe calea îmbunătăţirii relaţiilor dintre toate statele, dintre toate popoarele, să contribuie la destinderea atmosferei internaţionale, la consolidarea principiului coexistenţei paşnice, la promovarea spiritului comprehensiunii internaţionale şi al egalităţii între naţiuni. Presa de peste hotare a urmărit îndeaproape programul desfăşurării vizitei, a publicat ample informaţii şi articole pe marginea alocuţiunilor rostite de cei doi şefi de stat, a reprodus pe larg fragmente din declaraţiile făcute cu diverse prilejuri.

Deşi scurtă, vizita a oferit oaspeţilor prilejul de a cunoaşte în mod nemijlocit o serie de aspecte ale efortului constructiv desfăşurat de poporul român, ale dezvoltării sale în economie, ştiinţă, cultură, ale hotărîrii sale de a-şi făuri o viaţă nouă şi prosperă. Cu ocazia vizitării oraşului Bucureşti, oaspeţii au exprimat cuvinte de apreciere şi admiraţie faţă de realizările obţinute de ţara noastră în construirea unei societăţi moderne.

Eveniment de seamă în evoluţia relaţiilor româno-americane, vizita preşedintelui Richard Nixon în România se înscrie ca o contribuţie stimulatorie la dezvoltarea raporturilor multilaterale dintre Statele Unite şi Republica Socialistă România şi, în acelaşi timp, ca o contribuţie însemnată la opera internaţională de cooperare şi destindere. Ea a dovedit o dată în plus că dacă se respectă cu stricteţe principiile de bază ale convieţuirii internaţionale, se pot instaura şi dezvolta raporturi bune, normale între ţări cu orînduiri sociale diferite, între ţări indiferent de mărimea lor. Apreciind rezultatele vizitei şi ale convorbirilor, opinia publică din ţara noastră le consideră drept o nouă dovadă a justeţii politicii externe promovate de partidul şi statul nostru, politică străbătută de răspunderea faţă de interesele poporului român, faţă de cauza socialismului şi a păcii.

Rodica GEORGESCU

reflector

ARGENTINA : ÎNTRE GUVERN ŞI SINDICATE

Săptămîna trecută, doi funcţionari ai Secretariatului de stat al muncii, însoţiţi de doi ofiţeri de poliţie, luau în posesie sediul şi bunurile Confederaţiei Generale a Muncii din Argentina. Apoi, guvernul anunţa că a instituit controlul său asupra activităţii Confederaţiei şi că liderii acesteia ar fi acceptat numirea fostului conducător al fotbalului argentinian, Valentin Suarez, ca delegat guvernamental pe lîngă sindicate, însărcinat cu unificarea mişcării muncitoreşti.

Cei douăzeci de membri ai comitetului intersindical care asigurau conducerea Confederaţiei, şi-au fixat sediul provizoriu la acela al Uniunii brutarilor, şi-au reafirmat opoziţia faţă de intervenţia guvernamentală şi hotărîrea de a continua să militeze pentru ca reunificarea mişcării sindicale să se facă din iniţiativa şi în sensul dorit de muncitori. Într-adevăr, guvernul nu a acceptat nici una din revendicările salariaţilor, iar sporurile de salarii pe care se arată dispus să le acorde în 1970 sînt departe de a corespunde cererilor formulate. În plus, intrarea în funcţie a delegatului guvernamental Valentin Suarez chiar în ziua în care se împlinea o lună de la asasinarea liderului sindical Augusto Vandor, a stîrnit o puternică nemulţumire în rîndurile sindicaliştilor.

ACORD ALGERIANO-JAPONEZ

Japonia va constitui la Arzew, lîngă Oran (Algeria), o rafinărie care va prelucra anual 2,5 milioane tone de petrol brut, începînd din 1972. Contractul, semnat de curînd la Alger între Societatea naţională algeriană a hidrocarburilor şi o serie de firme japoneze, e primul contract de acest gen stabilit între Japonia şi o ţară africană. Se prevede, totodată, şi formarea profesională a personalului algerian de specialitate.

ATLASUL LUNII

Cucerirea Lunii va face, fără îndoială, să curgă multă cerneală şi se aşteaptă apariţia unui mare număr de cărţi asupra acestui subiect. Pînă atunci, editura pariziană Payot anunţă că va publica în curînd un „Atlas al cuceririi Lunii". Lucrarea, care va apărea simultan în nouă ţări, va cuprinde 48 de fotografii în culori, precum şi primele hărţi complete ale celor două feţe ale satelitului natural al Pămîntului.

De la trimisul nostru la Rabat, Corneliu Vlad

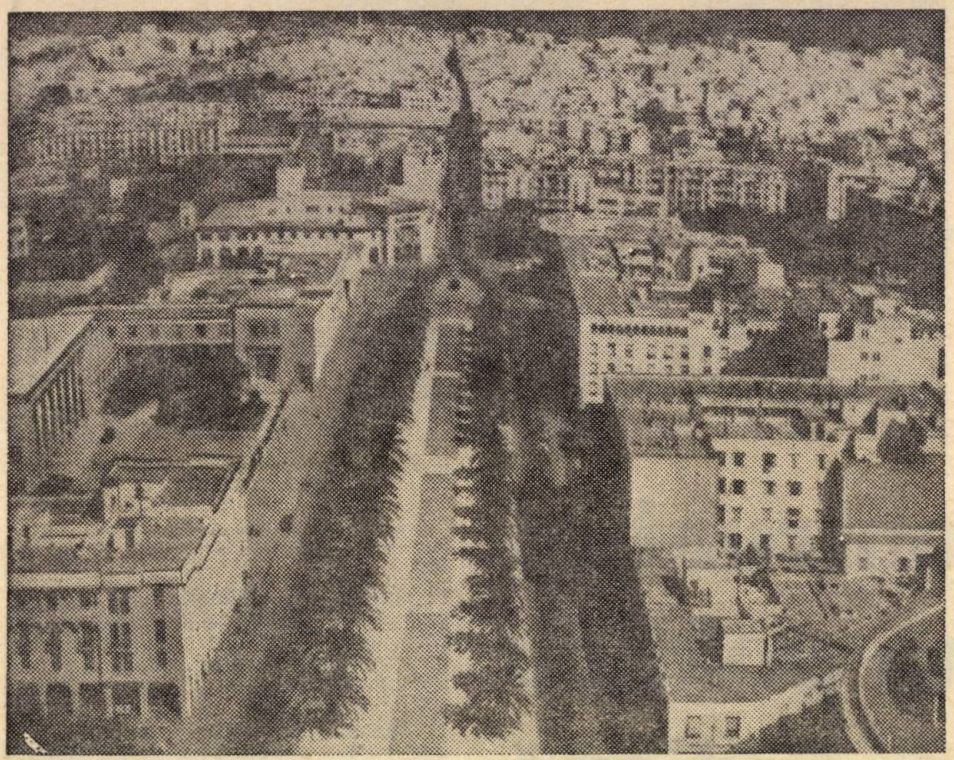

În centrul Rabatului

Actualitate marocană

Pulsul actualității marocane încerc să-l prind în aceste prime ore ale răgazului petrecut aici, parcurgînd principalele cotidiene ale țării. E drept că începutul lui august se înscrie în plină zodie turistică, iar ziarele nu se pot sustrage deci prezentării detaliate a frumuseților naturale sau create care pot atrage pe vizitatorii marocani sau străini — la Rabat, Casablanca, Marrakech, Meknes, Fez sau Tanger. Rubricile turistice ale principalelor cotidiene sînt mai animate, mai ample. Sînt consemnate detaliat diferitele manifestări culturale sau sportive, se fac sugestii pentru posibile trasee turistice, apar convorbiri cu diverși vizitatori străini, luați la întîmplare, care beneficiază de soarele marocan etc. Mult agrement, însă nu numai atît. Turismul este conceput aci ca o pîrghie serioasă a dezvoltării. E suficient să spunem, de pildă, că în cadrul finanțării actualului plan cincinal (1968—1972), care va fi asigurat deopotrivă de resursele proprii ale țării și de resurse provenind din exterior (acestea din urmă în valoare de circa 1,5 miliarde dirhani), activitățile turistice vor aduce Marocului, pînă în 1972, conform previziunilor oficiale, circa 550 milioane dirhani. Concret, aceasta presupune un aflux de un milion de turiști pe an. Autoritățile fac totul pentru a atinge cît mai curînd această cifră rotundă.

Turismul este, așadar, răsfățatul presei estivale marocane, fără ca aceasta să îngusteze însă gama preocupărilor ziarelor. De cîteva zile, mai multe cotidiene dezbat unul din principalele obiective ale actualului plan de dezvoltare economică a țării — „Operațiunea Zahăr". „Le Petit Marocain" informează despre activitatea primei mari rafinării de zahăr a țării, de la Sidi Slimane, subliniind mai ales faptul că, după o perioadă critică a producției (datorită secetei din anii trecuți), cantitatea de zahăr produsă în perioada marilor inundații din acest an tinde să se apropie de cifra record.

Ziarul „L'Opinion" inserează de-a lungul cîtorva numere un studiu semnat de Omar Rachdi, consacrat perspectivelor industriei marocane a zahărului. Astăzi marocanul este cel mai mare consumator de zahăr din Africa, cu 29 de kg pe an. Pentru că, spune autorul articolului, „zahărul constituie pentru masele largi, mai ales la țară, un aliment de bază. Această masă a populației, cu o putere redusă de cumpărare, se hrănește îndeosebi cu pîine și ceai. Băutură națională răspîndită în toate păturile populației, ceaiul este consumat în cele mai diverse ocazii și momente ale zilei — acasă, la serviciu, în magazine etc., iar zahărului îi este cansacrat cam 20 la sută din bugetul alimentar al unei familii". De aci, eforturile cheltuite pe plan național pentru extinderea culturii de sfeclă de zahăr, aclimatizarea trestiei de zahăr în țară, construirea de rafinării — obiective care, o dată realizate, vor permite, la capătul actualului cincinal, satisfacerea cerințelor interne la acest aliment în proporție de 65 la sută, aducînd țării mari economii de devize. În plus, remarcă autorul studiului, implantarea de rafinării își exercită influența asupra unei sfere mai largi: cultivarea sfeclei de zahăr „favorizează asolamentul ogoarelor, sporirea șeptelului și antrenează o oarecare ameliorare a condițiilor de viață la țară".

Presa marocană este o fidelă cutie de rezonanță a opiniei oficiale și a aspirațiilor cercurilor largi, de intensificare a efortului propriu în procesul de emancipare a țării. „Africa trebuie să se bazeze pe propriile sale mijloace", sună titlul unui interviu acordat presei de Kourouma Moussa, secretarul general al Agenției africane și malgașe pentru dezvoltare și cooperare. Prezentînd obiectivele organismului — neguvernamental — pe care îl conduce, domnul Moussa le-a identificat cu înfrîngerea marilor dificultăți aflate în calea dezvoltării țărilor africane; enumerîndu-le, domnia-sa a imaginat un adevărat „decalog al subdezvoltării": 1) deteriorarea constantă a termenilor de schimb; 2) sistemul de ajutor străin nedrept și ineficace; 3) creșterea dependenței economice a statelor africane; 4) agravarea problemei mondiale a subdezvoltării; 5) structuri economice arhaice și neocoloniale; 6) asistență tehnică străină oneroasă; 7) fuga materiei cenușii africane; 8) perpetuarea alienării culturale; 9) insuficiența cooperării interafricane — mai ales pe plan tehnic, economic și cultural; 10) absența instituțiilor africane neguvernamentale, într-o lume care are peste 2 000 de asemenea organisme.

Ca principală manifestare în politica externă a Marocului se detașează în aceste zile interviul acordat presei de Driss Slaoui, directorul general al Cabinetului Regal, și Mohammed Benhima, primul ministru. „Marocul, declară cei doi înalți demnitari, este ferm atașat principiului neamestecului în afacerile interne ale altor state și nu va admite niciodată nerespectarea de către alte state a acestor principii față de el".

Între aspectele concrete ale relațiilor internaționale ale țării sînt evocate raporturile cu Franța („se constată o relansare sigură dar încă timidă a relațiilor noastre", declară cei intervievați) și Spania, care menține dominația colonială asupra unor teritorii din nordul Africii. „Nu ne îndoim — subliniază domnii Slaoui și Benhima — că retrocedarea către Maroc a teritoriului Ifni este doar un prim pas important menit să deschidă calea reglementării altor probleme în suspensie între cele două țări".

Pentru o primă apreciere a actualității marocane am discutat cu domnul Abdel Slem Znimed, secretarul general al Ministerului Informațiilor, care a fost de altfel și primul meu interlocutor marocan. Domnia-sa m-a întrerupt la un moment dat surîzînd: „De altfel, după cum vedeți din ultimele ziare, principalele evenimente consemnate de presa marocană în aceste zile se petrec în România!" Și, într-adevăr, actualitatea politică diplomatică românească beneficiază în aceste zile de o atenție particulară. Presa marocană, radioul și televiziunea au informat cu promptitudine despre pregătirile în vederea Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român. Titlurile articolelor despre România au apărut în aceste zile nu o dată pe patru coloane în prima pagină sau chiar deasupra frontispiciului ziarului.

Rabat, 5 august

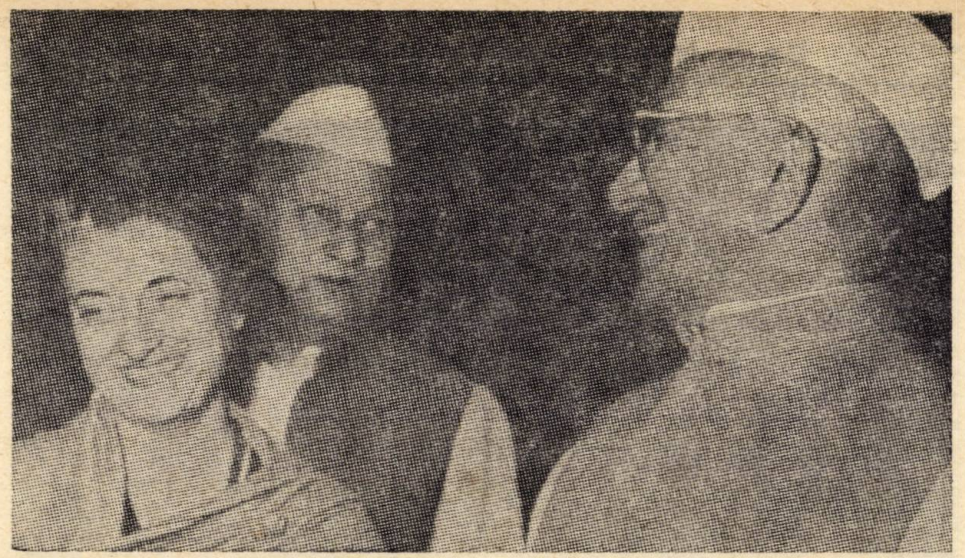

Premierul Indira Gandhi și Morargi Desai (dreapta), liderul „opoziționist" din cadrul partidului de guvernămînt

Confruntări pe scena politică indiană

530 000 000 de indieni vor vota la 16 august pe acela care, pentru următorii cinci ani, va deveni președintele țării. Două duzini de candidați și-au asumat riscurile confruntării electorale, dar cum arena politică distribuie rar șanse reale unui asemenea număr de pretendenți, opțiunile electorilor vor fi, într-o măsură acceptabilă, canalizate în mult mai puține direcții, deși aceasta nu simplifică cu nimic actuala conjunctură politică indiană. Cititorul va avea tentația firească să considere că — dacă din 24 de candidați foarte puțini sînt combatanți reali în viitoarea repriză electorală și dacă oricare din aceștia sînt membri ai partidului Congresul Național Indian, de guvernămînt — actualele confruntări de pe arena politică indiană nu depășesc efervescența preelectorală tradițională. Și, totuși, pentru prima oară în ultimii 22 de ani, de cînd Congresul Național se află la putere, India suportă simptomele unor serioase divergențe în elaborarea politicii acestuia, declanșate la „scenă deschisă" la Bangalore unde, între 10—13 iulie, a avut loc sesiunea Congresului Național Indian (C.N.I.).

V. V. Giri, fostul președinte interimar demisionat

„FISURILE" DE LA BANGALORE

În fond, ce s-a întîmplat la Bangalore? În esență, sesiunea partidului de guvernămînt a înregistrat, în tonuri ascuțite, explicitarea unui conflict, care durează de destulă vreme, între aripa de stînga a C.N.I, a cărei expresie pare să se concentreze în persoana primului ministru Indira Gandhi, și aripa dreaptă, condusă de Morarji Desai. Așadar, în cadrul Partidului Congresului — scutit pînă acum de disensiuni sonore și care s-a născut din mișcarea generală indiană democrată și anticolonială, dar care a avut timp în două decenii să colecteze în același elastic recipient politic diverse tendințe de dreapta, de centru și de stînga — s-au decantat la Bangalore două direcții principale: una reprezentînd tendințele de stînga, cu înclinația de a aplica reforme democratice, și cealaltă, de dreapta, reprezentînd curenții prooligarhici și antipopulari.

Practic, care este harta „fisurilor" de la Bangalore? Două demisii proeminente, a președintelui interimar, Varahagiri Vankata Giri, și a vicepremierului și ministrului de finanțe, Desai. Trepidația politică la care a fost conectat partidul Congresului, despărțit acum printr-o bară invizibilă în două, a fost determinată de propunerea primului ministru de a se etatiza principalele bănci indiene, măsură în fața căreia orice orientări „neutraliste" urmau să se dizolve, angajarea pro sau contra etatizării devenind alternativele politice exclusive, expresie a unor poziții democratice sau antipopulare.

Hotărîndu-se să propună etatizarea principalelor 14 bănci indiene, măsură primită cu un entuziasm subliniat de forțele de stînga, de masele largi ale poporului, Indira Gandhi s-a lovit și, în special, s-a delimitat de aripa de dreapta a partidului de guvernămînt care, la rîndul ei, s-a repliat și a compus un baraj al cărui mentor s-a definitivat Desai. Obstrucționînd etatizarea, Desai a intrat într-un conflict deschis cu stînga Congresului Național Indian, fapt care a obligat-o pe Indira Gandhi să-i retragă portofoliul finanțelor. La rîndul său, pivotul dreptei, Desai, și-a dat demisia din postul de vice-prim-ministru pentru a putea fabrica rampele electorale ale fracțiunii pe care o reprezintă. În aceste condiții, naționalizarea principalelor bănci a obținut o perspectivă optimistă, din moment ce, oficial, opoziția din cadrul partidului nu mai deținea principala pedală administrativă a finanțelor; în schimb, presiunea dreptei pentru stabilirea candidaturii prezidențiale s-a accentuat sensibil. În aceste condiții, Sanjiva Reddy, președintele Camerei inferioare, susținut de Desai, a fost acceptat drept candidat oficial al partidului Congresul Național Indian pentru alegerile din 16 august. În acest moment, suficient de expresiv pentru curentele contradictorii din interiorul partidului C.N.I., Giri, președintele interimar, și-a dat demisia, contrariat că a fost, cel puțin pînă atunci, eliminat din competiția oficială pentru fotoliul prezidențial, dar anunțîndu-se pretendent pentru primul fotoliu al țării.

La Bangalore, pretextul demisiei lui Desai a fost hotărîrea primului ministru de a naționaliza băncile, iar subtextul — dorința de a-și organiza, ferit de obligații oficiale, dreapta partizană. La Bangalore, pretextul demisiei lui Giri a fost concurența lui Reddy, iar subtextul — deschiderea efectivă spre Indira Gandhi în vederea barării operațiunilor dreptei.

ETATIZAREA BĂNCILOR ȘI UVERTURA ELECTORALĂ

Ce înseamnă în actuala conjunctură economică și politică indiană naționalizarea băncilor? „O mai bună dezvoltare agricolă și o mai bună utilizare a creditelor", a explicat primul ministru. Ce reprezintă pentru India o „mai bună dezvoltare agricolă"? Pe de o parte, asigurarea celor 360 de milioane de agricultori, fără mijloace deosebite în practicarea unei agriculturi moderne, cu credite și toate avantajele controlării și planificării mijloa-

celor financiare. Controlarea și planificarea acestor mijloace înseamnă, pe de altă parte, stabilirea unor pîrghii eficiente în vederea scoaterii unui sector important al activității economice, investițiile și creditele, de sub controlul oligarhiei financiare, al monopolurilor și deschiderea spre introducerea altor reforme democratice în industrie și agricultură, în interesul consolidării economiei naționale.

Desființarea caracterului particular al băncilor va elimina, în același timp, posibilitatea ca o pătură restrînsă de oligarhi să poată compune politica financiară a statului. În domeniul relațiilor cu străinătatea, naționalizarea băncilor va constitui o barieră importantă în calea înfeudării economiei față de capitalul străin, a cărui influență se putea planta, cu reale șanse, prin canalele bancare particulare. Natural, măsura etatizării, despre care primul ministru a afirmat la Delhi, cu ocazia reuniunii conducerii organizației congresiste din capitală, că „a fost întreprinsă în numele poporului și pentru bunăstarea sa", a fost primită de populație cu o simpatie nereținută, după cum forțele de stînga, aripa de stînga din partidul Congresului, precum și elementele democratice din alte partide au considerat proiectul de naționalizare drept unul din elementele politice exemplificative pentru curentul pe care îl conduce Indira Gandhi. În parlament, S. A. Dange, deputat din partea Partidului Comunist Indian, remarca aspectul democratic al măsurii și eficiența ei în vederea blocării manipulațiilor particulare cu fondurile atît de solicitate de economia indiană.

Acesta este un aspect al problemei; al doilea trebuie considerat în contextul politic, mai general, al poziției C.N.I., partid majoritar în ultimele două decenii, dar care și-a pierdut, încetul cu încetul, vechea suprafață de influență, în comparație cu ritmul vertiginos al creșterii forțelor politice de stînga cu o bază populară extrem de largă și o reprezentare politică în permanentă ascensiune.

Or, în această situație, în care discutăm mai puțin deplasările de influență din cadrul partidului de guvernămînt ci mai ales plasamentul său în ansamblul hărții politice generale a țării, este greu de crezut că liderii „centrului" din C.N.I. vor risca o continuare a politicii „neangajate" fără să tatoneze posibilitățile de cîștigare a unor parteneri puternici. Acești parteneri sînt forțele de stînga, în rîndurile cărora comuniștii dețin controlul în două state și au o influență considerabilă în altele, unde au format guverne locale de coaliție cu C.N.I. Întărirea stîngii și, în primul rînd, succesele comuniștilor în alegeri au influențat, se pare, partidul de guvernămînt în căutarea, în ultima vreme, a unor soluții concrete pentru eliminarea din mecanismul administrativ a unora din blocajele și inerțiile cu adresă antidemocratică. Măsurile adoptate în acest sens de către guvernul condus de Indira Gandhi și-au găsit o puternică expresie în naționalizarea băncilor particulare indiene.

Din punctul de vedere al poziției în partidul Congresului, aripa dreaptă luptă acum pentru Reddy, nu în virtutea dorinței de a face opoziție cu orice preț, ci pentru că vizează un scop cu implicații dintre cele mai serioase. Este vorba de viitoarea desemnare a primului ministru, din 1972, care se va produce sub influența președintelui ales la 16 august. Iată deci că o întreagă orientare urmează să fie preparată, un întreg concert își va găsi „cheia" la 16 august, așa încît miza este severă. Tocmai pe acest portativ politic, Indira Gandhi a lansat după sesiunea de la Bangalore întrebarea „Unitate pentru unitate sau unitate în vederea realizării unor țeluri clare?" Cu alte cuvinte, fisura din cadrul partidului C.N.I. o dată produsă, iar disocierile teoretice fiind de mult fapt împlinit, observatorii politici se întreabă dacă o unitate de tip indecis stînga-centru-dreapta poate rezolva ceva și dacă nu cumva o unitate a stîngii împotriva dreptei este de natură să atribuie tradițiilor democratice ale C.N.I. un sens real actual.

Firește, o scindare categorică a partidului de guvernămînt, cu separări marcate nu este previzibilă pentru viitorul apropiat, aceasta și din motive care impun C.N.I., luat global, o anume tactică electorală. O stîngă congresistă, luată separat, nu ar avea în etapa actuală șanse deosebite întrucît partidele de dreapta din afara Congresului ar reprezenta un pericol real. Din această cauză, cu toate disensiunile și indiscutabil delimitările de poziție din cadrul partidului C.N.I., cu toate că există un candidat oficial, Reddy, și un altul, membru al aceluiași partid, lansat în campania electorală, Giri, se consideră că C.N.I. își va urma actualul drum cu toate dificultățile, deja consemnate.

Din punctul de vedere, însă, al actului administrativ cel mai discutat, naționalizarea, este cert că Desai, flancat de președintele C.N.I., Nijalingappa, de predecesorul său, Kamaranj, precum și de fostul ministru al căilor ferate, S. K. Patil, își distribuie eforturile în toate direcțiile pentru a bloca drumul reformelor democratice, utilizînd un evantai de metode. Explicația este simplă și vizează subminarea bazei de masă a promotorilor reformelor democratice care, înmormîntate în sertarele administrației, ar urma să nu mai poată deveni argumente politice pentru cîștigarea unor noi aderenți și să amîne astfel aplicarea altor măsuri de natură să adîncească procesul de democratizare a vieții economice și sociale. Totuși, proiectul de lege privind naționalizarea băncilor a fost aprobat la prima citire în Camera Populară a Parlamentului, cu toate obstrucțiile partidelor de dreapta „Swantantra" și „Jan Sangh", ceea ce este de natură să îngusteze orificiile de acțiune ale dreptei din partidul Congresului.

Din creionarea semnificațiilor principale ale actualei situații politice din India preelectorală se poate conchide fără dificultate că Partidul Congresul Național Indian, cu o paletă socială și politică dintre cele mai variate, înregistrează acum, cînd se prepară viitorul politic de 5 ani pentru cei 530 de milioane de indieni, tendințele unor clarificări și delimitări între aripile sale. Aceste delimitări par să implice unele definitivări necesare ale direcțiilor sale politice.

Radu BUDEANU

reflector

ONOAREA SALVATĂ

Revista noastră a publicat în urmă cu cîteva luni un reportaj despre „afacerea Saint-Gobain", ale cărei peripeții ocupau pagini întregi în presa franceză și destul de multe coloane în cea din alte țări: cum vechea manufactură de sticlă întemeiată de Ludovic al XIV-lea, devenită în zilele noastre cel mai important producător european în acest domeniu și avînd ramificate interese în altele, s-a găsit în fața unei oferte publice de cumpărare lansată de „al doilea sticlar al Franței", societatea „Boussoin-Souchon-Neuvecelle"; cum specialiștii jocului de bursă și chiar publicul nespecializat au urmărit ca pe un pasionant serial episoadele luptei dintre cele două firme; cum, în cele din urmă, Saint-Gobain a izbutit să nu se „mezalieze" cu mai puțin bogata în tradiții dar mai dinamica B.S.N.

Pentru a rezista, compania Saint-Gobain a făcut apel la solidaritatea altor vechi „dinastii" ale industriei și finanțelor franceze: Michelin, Schneider, „Financiara Suez". Creată pe baza veniturilor produse odinioară de Canal, aceasta este un adevărat imperiu financiar și industrial, cu participări în multe din cele mai importante și mai diverse firme ale țării. Între altele, „Financiara Suez" controlează „Compania Pont-à-Mousson", cîndva turnătorie, apoi mare producător de conducte de apă, apoi — trecînd de la recipient la conținut — proprietară sau coproprietară a tot felul de firme pentru echipamente hidraulice, tratarea apei etc. De la tratarea apei la tratarea aerului e numai un pas; de asemenea, de la instalații de canalizare la construcții propriu-zise. Cu „Pont-à-Mousson" a fuzionat acum compania Saint-Gobain, aducîndu-i contribuția sticlei sale celebre. E prețul ajutorului pe care „marile familii", cum spune un săptămînal parizian, i l-au adus ca să evite „mezalianța" cu B.S.N. Onoarea e deci salvată...

INTENȚIILE LUI EDWARD KENNEDY

Senatorul Edward Kennedy, care a lipsit mai multe săptămîni din Washington după accidentul de automobil a cărei victimă a fost Mary Jo Kopechne, și-a reluat scaunul senatorial. După ce a primit un răspuns pozitiv din partea alegătorilor statului Massachusetts — cărora, după cum se știe, le ceruse la 21 iulie să se pronunțe în legătură cu situația sa — Edward Kennedy a declarat că va solicita în 1970 un nou mandat, pe care-l va ocupa pe întreaga sa durată (șase ani). „Am intenția — a spus el — ca, în cazul în care voi fi reales, să servesc alegătorii pe întreaga durată a mandatului". Comentatorii politici consideră această declarație ca o hotărîre, cel puțin pentru moment, de a nu participa ca reprezentant al partidului democrat la alegerile prezidențiale din 1972.

PE PĂMÎNTUL VIETNAMULUI EROIC

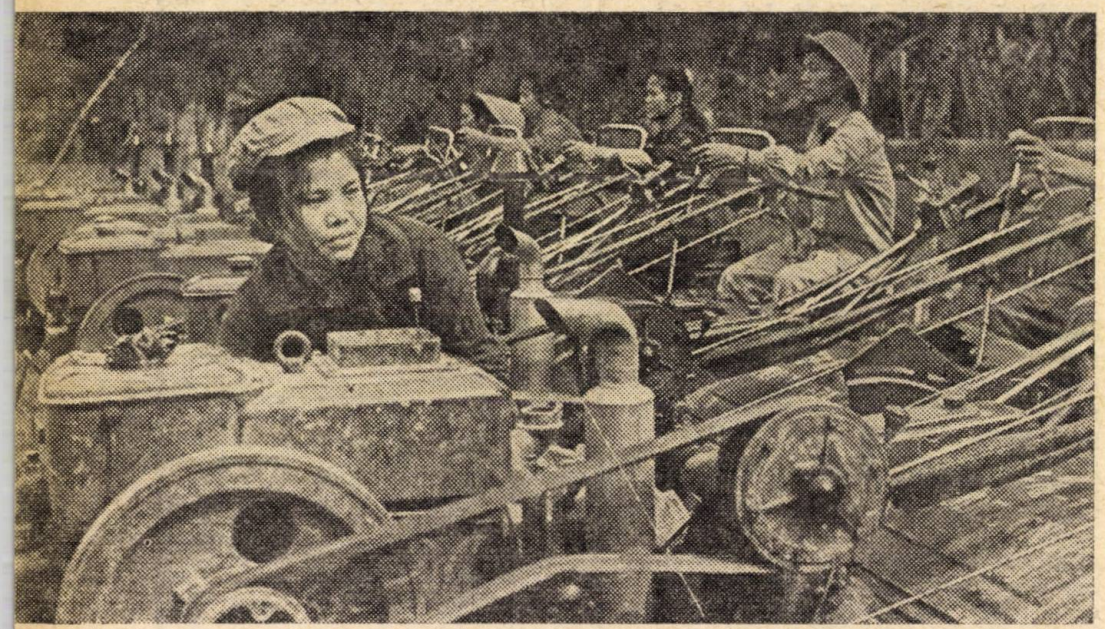

La o stație de mașini agricole din provincia Thai Binh

Sistemul energetic a continuat să funcționeze și în cele mai grele împrejurări

Andrei Vela

Am păşit pe pămîntul vietnamez pătruns de puternice emoţii, cu dorinţa de a aduce un modest salut unor luptători îndrăzneţi, unor fraţi şi prieteni pe care istoria i-a situat, deşi la mari distanţe geografice, pe meridianul aceloraşi năzuinţe : libertatea şi progresul patriei, dezvoltarea pe făgaşul socialismului, înţelegerea şi prietenia între popoare.

Încă de la primii paşi am întîlnit urmele răscolitoare ale bombardamentelor, avînd sentimentul concret şi apăsător al războiului care se afla în preajma noastră, prezent în toate : în ruinele care sînt înlăturate şi înlocuite cu noi construcţii, în lanurile de orez care se întind pe locurile fostelor cratere de bombe, pe chipul oamenilor care ne zîmbesc amabil şi care poartă armă şi cască militară.

Nu poţi să nu remarci, ca o prezenţă nedorită şi necruţătoare dar impusă, adăposturile individuale circulare împotriva bombardamentelor, mitralierele instalate pe acoperişuri. Oriunde ai merge şi cu oricine ai vorbi, războiul constituie tema centrală, inevitabilă şi dominantă. Este un subiect care nu poate fi ocolit, care reflectă o problemă de viaţă şi de moarte. Impresionează voinţa neclintită pe care o manifestă toţi cei cu care vorbeşti, hotărîrea fermă a întregului popor, de a învinge, de a obţine pacea.

Vietnamezii gîndesc cu toată sinceritatea la o pace care să redea în sfîrşit acestui popor greu încercat dreptul sfînt de a-şi rezolva problemele fără amestec străin, pe baza respectării intereselor sale vitale ; independenţa şi suveranitatea, unitatea naţională şi integritatea teritorială a patriei, pacea şi progresul social.

După ce, venind de la aeroport, ai trecut pe lîngă locurile care stau mărturie furiei nimicitoare a bombardierelor, Hanoiul ţi se pare o oază a liniştii, un oraş ce ascunde farmecul şi feeria lumii orientale. Casele, cele mai multe nedepăşind 3—4 etaje, sînt inundate de verdeaţa care irupe din seva abundentă a acestui pămînt ; o vegetaţie tropicală generoasă, bulevarde animate, o aglomerare de biciclete şi pretutindeni feţe zîmbitoare, oameni politicoşi — acesta este Hanoiul.

Agresorul nu şi-a cruţat oţelul şi explozivul pentru a nimici ţara şi a îngenunchea poporul ei. După ani de eforturi destructive, acest ţel nu a putut fi însă atins. Presa vietnameză relatează zilnic despre succesele obţinute de oa-

menii muncii în consolidarea economiei. Explicînd cauza „uimitoarelor succese" ale economiei R. D. Vietnam, succese obținute sub semnul războiului, „Neue Zürcher Zeitung" scria : „Vietnamezii posedă un neîntrecut talent care i-a ajutat să facă față prejudiciilor provocate de bombardamente".

Vizitînd R. D. Vietnam poți afirma că acest talent este într-adevăr fără seamăn. Mii de poduri au fost refăcute, adesea sub focul bombelor inamice, linii ferate trec peste fluvii pe poduri improvizate care sfidează uneori orice reguli ale construcțiilor ; șosele refăcute numai cu ajutorul mîinilor, ateliere ridicate din pereți de bambus și acoperiți cu rogojini, grote amenajate pentru uzine și tranșee transformate în școli. Numeroase exemple privind organizarea vieții cotidiene și a luptei arată că ingeniozitatea ridicată la rang de artă se manifestă în proporție de masă. Dar aceasta nu ar fi suficient pentru purtarea unei lupte în condiții grele, în situații cînd dușmanul atacă cu forța armelor moderne. Singurul răspuns îl poate constitui disciplina perfectă în muncă, folosirea forței pe care o dă activitatea plină de abnegație, repartiția precisă a sarcinilor pe fiecare unitate economică, pe fiecare muncitor.

M-am interesat adesea despre felul în care se desfășoară producția în vremuri atît de grele. Înainte de toate o remarcă : nu există azi în R. D. Vietnam o singură provincie sau un singur oraș fără industria sa. Pretutindeni se găsesc fabrici, mai ales mici, și multe ateliere, peste tot se stimulează producția industrială, chiar dacă nu întotdeauna există utilajele cele mai adecvate. Cu toate că bombardamentele au impus amînarea construirii unor mari obiective industriale, evacuarea și dispersarea întreprinderilor existente, totuși producția nu a stagnat, dimpotrivă ea a crescut, în 1968, în ramurile hotărîtoare ale industriei, cu 6,8—8,4 la sută față de 1964.

Despre perseverenta dezvoltare a industriei locale m-am putut convinge personal în două provincii ale țării. Se depun eforturi susținute pentru formarea și desăvîrșirea unor complexe economice capabile să asigure nevoile vitale ale populației și ale apărării. Pînă în prezent, ele cuprind fiecare cîte 1—1,5 milioane de oameni care desfășoară o activitate economică deosebit de intensă, îndreptată actualmente cu precădere spre realizarea „autoaprovizionării locale". Întreprinderile de acest fel folosesc resursele de materii prime proprii, forța de muncă locală și produc cele necesare traiului la scara provinciei respective. Economiștii nordvietnamezi concep dezvoltarea industriei locale ca parte componentă a unui vast program de dezvoltare economică și-i acordă o mare importanță în procesul industrializării socialiste a țării.

„QUET THANG"

Străbătînd o regiune dens populată, pe o șosea asfaltată care taie lanuri nesfîrșite de orez și trece pe lîngă sate străjuite de cocotieri și bananieri, umbrite de arbuști veșnic verzi, ajungi în fața orașului Than Hoa, reședința provinciei cu același nume. Pînă în oraș ai de mers pe lîngă un șir de coline și de trecut peste fluviul Ham Rong (Gura Dragonului), în cadrul unui peisaj intrat în istoria eroică a Vietnamului contemporan. Nu-ți vine să crezi că aceste locuri, despre a căror faimă ai auzit și pe care ți le-ai imaginat ca iadul pe pămînt, așa cum a fost în realitate în timpul bombardamentelor, pot avea înfățișarea senină de astăzi. Numai stîncile, șoseaua și podul însuși poartă urmele zbuciumului la care au fost supuse de valul bombelor. E în zadar să încerci a reconstitui în minte cele întîmplate aici — aproape imposibil. Martorii oculari ai epopeei luptelor ne descriu faptele așa cum au fost, cu simplitate și naturalețe. Zîmbetul de pe buze și strălucirea veselă a ochilor te asigură : a fost foarte greu, am învins încercări ce păreau de netrecut, dar existăm și vom exista mereu ca cerul acesta, ca fluviul, ca stîncile, vom exista mereu ca tot ceea ce ne înconjoară și ne aparține, vom învinge orice obstacole, vom sfida orice primejdii ! „Quet Thang !" — „Vom învinge !" — o propoziție aflată nu numai pe buzele tuturor, dar și înscrisă, ca năzuință și speranță, în suflete și în realitate.

Am vizitat una din unitățile care au apărat podul de peste Ham Rong : compania I, aflată în mijlocul unui lan de orez. Ajungi la baterii pe un dig lat cu drum bătătorit. Dacă nu ai zări țevile tunurilor, nici nu ai bănui că îndeletnicirea flăcăilor, pe care îi vezi de după gard, o constituie mînuirea acestor instrumente de temut. Am luat loc la o masă de lemn dintr-un adăpost, înconjurați de ofițeri și ostași. Comandantul ne-a povestit, depănînd amintiri despre fapte pe care nu le va uita niciodată.

În ziua de 3 aprilie 1965 regiunea a fost atacată pentru prima dată. Avioanele au venit ca la paradă, strălucind argintiu pe cerul splendid al primelor zile de vară (sezonul neploios). Planul era nimicirea podului Ham Rong. Sarcina părea ușoară, lupta s-a dovedit însă crîncenă. De la sol inamicul a fost întîmpinat de un uragan de foc : trăgeau bateriile artileriei antiaeriene, mitralierele și puștile, mii de guri de foc de toate calibrele împroșcau cerul. A doua și a treia zi, atacul s-a repetat, iar riposta vietnamezilor a fost la fel de drastică. Luptele crîncene nu au contenit. Podul a continuat însă să funcționeze, ceea ce a sporit mereu intensitatea atacurilor inamice.

Cele 1 000 de zile și de nopți ale unei bătălii crîncene nu numai că nu au slăbit ci, dimpotrivă, au călit și mai mult voința de rezistență a luptătorilor eroici de la Than Hoa.

În Vietnam au fost răsturnate calculele savante ale unei armate de strategi și psihologi, „specialiști" ai luptelor în junglă și „ași" ai aviației militare. Toate acestea le-au săvîrșit acești oameni mici de statură, oacheși, foarte-foarte prietenoși și mereu cu zîmbetul pe buze.

Lupta și munca în producție sînt cei doi poli ai preocupărilor fiecăruia din cele două milioane de locuitori ai provinciei Than Hoa. Dezvoltarea industriei locale este și aici pe primul plan. Se asamblează utilaje, se efectuează lucrări de construcții mecanice, se dezvoltă industria alimentară.

În comuna Thanh Nga am avut prilejul să cunosc viața țăranilor vietnamezi. Cît vezi cu ochii, lanuri de orez sub apă, așteptînd ora recoltei și zeci de cooperatori, care întrerup o clipă obositoarea lor muncă, salutînd cordial pe oaspeți. Admir ingeniosul sistem de irigații, lucrările construite în cooperative, casele de piatră ale locuitorilor. Gust cu plăcere din laptele de cocos și ceaiul aromat ce îmi sînt oferite.

Agricultura vietnameză este ramura care poartă principala povară economică a războiului actual, așa cum s-a petrecut și în perioada luptelor împotriva colonialiștilor francezi. În condițiile raidurilor de distrugere a sistemului de irigații, precum și în lupta pentru combaterea calamităților naturale, pentru obținerea unor recolte cît mai mari, munca în colectiv și-a dovedit superioritatea. Cooperativele cuprind peste 94 la sută din totalul gospodăriilor țărănești din republică. Ajutate de stat, ele au pornit pe calea mecanizării muncii ; cumpără la prețuri scăzute mașini agricole — motoare Diesel și electrice pentru batoze, mori, secerători ș.a. Deocamdată, numai 24 la sută din cooperative dispun de motoare, principala forță constituind-o brațele oamenilor care, zile și săptămîni, în apă pînă la brîu, fac munca migăloasă cerută de cultura orezului, repară și întrețin digurile, „conduc" apa, pe baza unor reguli numai de ei cunoscute și moștenite din strămoși, pe miile de canale care transportă seva dătătoare de viață miliardelor de firicele firave de orez.

Fără irigație, agricultura în Vietnam este de neconceput. Atacate continuu de avioanele inamice, sistemele de irigații au fost refăcute mereu cu aceeași grabă cu care se leagă rănile pe cîmpul de luptă. Mai mult chiar, în focul luptei, rețelele de irigații au fost extinse, iar întinderi mari de pămînt au fost ameliorate. Țara cerea orezul — pîinea de toate zilele a muncitorilor și soldaților — și, fără a-și precupeți eforturile, în condițiile luptei cu arma în mînă, acești oameni minunați și-au făcut datoria.

„A OPTA MINUNE A LUMII"

O plimbare pe străzile Haiphongului în condiții de pace trebuie să fi fost o reală delectare : parcuri întinse, magazine cu diferite produse tropicale și de artizanat, forfota zecilor de mii de oameni. Prin portul acesta plin de pitorescul specific sud-estului asiatic, intră astăzi în țară o parte a produselor necesare economiei și războiului de apărare. La cheiurile încărcate de utilaje, mașini-unelte, tractoare, camioane și alte sute de produse, acostează nave din toate țările socialiste. Ai sentimentul realei și largii participări internaționale la lupta și munca poporului vietnamez. Desigur, am descoperit cu satisfacție produse provenite de la diferite fabrici românești, simțind o dată în plus, în plină acțiune, solidaritatea frățească a poporului nostru cu eroicul popor vietnamez.

După ce trecem cu bacul Fluviul Roșu, intrăm într-o regiune în care apar munții, iar culturilor de orez le

fau locul pădurile. Vegetația luxuriantă deschide în fața ochilor un nou peisaj. La Vinh Ha Long, un orășel așezat pe litoralul Pacificului, mai exact în golful Tonkin, se află ceea ce vietnamezii numesc cu mîndrie „a opta minune a lumii" — o uriașă dantelărie de insule stîncoase (peste 3 000), piscuri de munte ce răsar din oglinda apelor oceanului, rămășițe ale unui masiv muntos prăbușit în fundul mării din epoci geologice imemorabile. Bărci cu vele alunecă pe luciul apei. O panoramă fermecătoare defilează în fața ochilor care aleargă din stîncă în stîncă, peste catifeaua azurie a valurilor lenețe. Ocean și cer se contopesc într-o țesătură lăptoasă, o ceață ușoară care topește depărtările. Totul se leagănă în ritmul imperceptibil al bărcilor. După un timp, nesfîrșitul convoi al piscurilor înecate în cerneala oceanului devine amețitor. Dorești să evadezi din acest labirint și să simți solul sub tălpi.

Provincia aceasta, Quang Ning, este cunoscută nu numai pentru „minunea de la Vinh Ha Long", ci și pentru bogatele sale zăcăminte de antracit din zona Hongay. Străbătînd drumul care însoțește litoralul, de la Ha Long la Campha te afli în plină atmosferă industrială. Exploatarea antracitului se face în galerii și la suprafață. Munți întregi sînt dislocați pentru a le fi smulsă comoara de negru strălucitor. Minele din Hongay dau o bună parte din întreaga extracție de cărbune a R. D. Vietnam. Împreună cu minereul de fier, cromul, zincul, plumbul, grafitul, tungstenul, staniul și fosfații pe care îi ascunde solul vietnamez, cărbunele constituie un element de bază al dezvoltării economiei socialiste.

În legătură cu aceasta s-a ivit întrebarea firească : ce perspective, ce planuri se făuresc pentru viitor ? Am primit invariabil răspunsul pe deplin justificat : „Întîi să se termine războiul, să izbîndim în lupta grea cu agresorii americani. După aceea se deschid cele mai largi posibilități în fața construcției socialismului, operă începută după eliberare, continuată în ciuda gravelor dificultăți provocate de război și care trebuie să se desfășoare la nivel superior după obținerea victoriei".

Calea pe care se va merge — mi s-a spus — cere soluții originale. De minți care să gîndească, Vietnamul nu duce lipsă. Problemele care se ridică în fața economiei nu au asemănare cu cele cunoscute pînă în prezent. Pe acest teren specific se vor dezvolta, desigur, forme noi în construcția economiei și a societății socialiste. Înapoierea lăsată de trecutul colonial al țării, ruinele provocate de actualul război, absența unei mai îndelungate experiențe practice provoacă mari greutăți celor care întreprind opera măreață de transformare radicală a Vietnamului, de ridicare a sa la un înalt nivel corespunzător de civilizație materială și spirituală. Această sarcină dificilă, o adevărată muncă de pionierat, nu sperie însă pe nimeni. Cu rezerva impusă de cerințele arzătoare și de loc ușoare ale prezentului, se fac de pe acum calcule pline de realism, caracterizate prin profunda conștiință a răspunderii față de viitor, prin încrederea de nezdruncinat că și pe frontul economic, al construcției pașnice, victoria finală, într-o perioadă istoricește scurtă, va aparține poporului vietnamez.

Corespondență din Ciudad de Mexico de la Luis Suárez

Dincolo de „războiul fotbalului"

Oswaldo Lopez Arellano, președintele Hondurasului

Războiul dintre Salvador și Honduras, care a durat patru zile — urmat fiind de prelungiri ale ostilităților — a încetat. Pînă la urmă, Salvadorul a acceptat rezoluțiile Organizației Statelor Americane (O.S.A.) cu privire la retragerea trupelor sale de pe teritoriul Hondurasului. Aceasta s-a întîmplat în a doua etapă a medierilor O.S.A. După prima etapă — deși formal se ajunsese la un acord pentru încetarea războiului — Salvadorul continua să ocupe o parte din teritoriul Hondurasului (aproximativ 1 600 km pătrați), iar președintele acestei țări, generalul Fidel Sánchez Hernández, declara că nu-și va retrage trupele decît după ce Hondurasul sau O.S.A. vor asigura condiții de securitate celor 300 000 de salvadorieni care trăiesc în această țară. Salvadorul își asuma riscul de a fi denumit agresor.

În regiunea centro-americană se repeta pe scară mai redusă, și din motive diferite, o situație de criză ca cea din Orientul Mijlociu. Totuși,

Fidel Sánchez Hernández, președintele Salvadorului

O imagine din faza acută a conflictului : cetățeni salvadorieni care lucrau în Honduras se repatriază